

Lillehammer University College
Høgskolen i Lillehammer

Forskning og utviklingsarbeid 2005

www.hil.no

informasjonsserien nr. 27/2006

information series no. 27/2006

ISSN 0809-1609

Henvendelser om rapporten: Direkte til det enkelte forskningsmiljøet, Forskningsutvalget eller rektor
Redaksjon: Forskningsutvalget ved Martin Rønningen og Lars Bærøe og biblioteksleder Sigbjørn Hernes
Layout og sideredigering: Senter for livslang læring ved Jean M. Røhr
Databearbeiding: Biblioteket ved Eva Sandhaugen
Foto: Ida Hjerkin, Erik Fuglseth, Finn Olsen og Martin Rønningen
Trykk og innbinding: DMT Kommunikasjon as
Opplag: 600

Forord

Forskning og utviklingsarbeid er en vesentlig aktivitet for de vitenskapelige ansatte ved Høgskolen i Lillehammer. Idealet om forskningsbasert undervisning er og vil være grunnleggende for høgskolens framtidige utvikling.

Skal forskning og forskningsbasert undervisning fremmes, må forholdene legges til rette. På ulike måter har høgskolen forsøkt nettopp dette, og flere indikatorer tyder på at en har lykket. Høgskolens ansatte har stadig økt sin kompetanse, slik at andelen ansatte med professorkompetanse har økt jevnt. I forrige forskningsmelding kom det fram at året 2004 var et kronår i høgskolens forskningsproduksjon. I år er det en liten nedgang, men denne ser vi som en naturlig variasjon. Tallene er fortsatt gode, og de varsler at Høgskolen i Lillehammer fortsatt vil være blant de fremste forskningsproduserende høgskolene i landet. Dette betyr at høgskolen også vil opprettholde og sannsynligvis styrke kompetansen i fagstaben, i form av et høyt antall professorer og førstestillinger.

Samtidig ser vi at høgskolen står foran et generasjonsskifte i staben. Å forberede dette skiftet, slik at den høye fagkompetansen i staben opprettholdes, blir en viktig utfordring framover. En annen utfordring er knyttet til den lave andelen kvinner i de høyeste stillingskategoriene. Også dette må det arbeides målbevisst med å bedre framover.

I begge disse sammenhengene er stipendiatene en nøkkelfaktor. Høgskolen har de siste årene fått tildelt mange nye stipendiater. Å tilrettelegge forholdene for dem, slik at de får en god veg fram mot sine doktorgrader, blir avgjørende. En må også se fordelingen av stipendiatstillinger i forhold til den fagprofilen høgskolen har satt seg fore å utvikle.

Høgskolen i Lillehammer arbeider målrettet for å realisere et universitet i Innlandet. Et slikt universitet må hvile på forutsetninger om et høyt faglig nivå, uttrykt i et antall doktor- og mastergradsstudier. Utviklingen og resultatene på forskningsfeltet, slik de uttrykkes gjennom denne rapporten, viser at Høgskolen i Lillehammer vil bli og må være en viktig faktor i universitetsbyggingen.

I dette arbeidet står nå utvikling av egne doktorgradsstudier som en viktig ambisjon. I 2006 vil arbeidet med dette bli organisert, blant annet gjennom oppretting av forskningssentre for de aktuelle områdene. Dette vil sannsynligvis medføre en ytterligere styrking og fokusering av forskningen ved høgskolen. Nye stipendiatstillinger vil bli knyttet til disse områdene.

Februar, 2006

A handwritten signature in black ink that reads "Gudmund Moren". The signature is written in a cursive, flowing style.

Gudmund Moren, rektor

Innholdsfortegnelse

Del A - Om forskning og utviklingsarbeid 2005

Forskning og utvikling ved Høgskolen i Lillehammer 2005	2
<i>Research and Development at Lillehammer University College 2005</i>	6
Har HiL innfridd samfunnskontrakten?.....	7
Forskningsutvalget.....	9

Del B - Presentasjon av FoU-virksomhet ved de respektive enhetene 2005

Helse- og sosialforskning. Avdeling for helse- og sosialfag	12
Pedagogisk forskning. Seksjon for pedagogikk	16
Samtidshistorisk forskning. Seksjon for samfunnsanalyse	19
Plan-, politikk- og regionalforskning. Seksjon for samfunnsanalyse	21
Filosofisk forskning. Seksjon for filosofi	23
Reiselivsforskning. Seksjon for reiselivsutdanning	25
Forskning innen økonomisk-administrative fag Seksjon for økonomisk-administrativ utdanning	27
Forskning innen film, fjernsyn og digitale medier Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap	30
Kunstnerisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskolen	34
Senter for mediepedagogikk	39
Faglig utviklingsarbeid ved Senter for livslang læring	42
Utvikling av forskningssentre og PhD-programmer	45
Doktorgradsstipendiater ansatt ved HiL 2005	49
Fast ansatte som arbeider med doktorgradsutdanning 2005	57
Avlagte doktorgrader 2005	60

Appendiks

Konferanser og andre arrangementer i HiLs regi 2005	64
Utvalg av bøker fra HiL-ansatte 2005	66

Del A

Om forskning
og utviklingsarbeid 2005

Forskning og utvikling ved Høgskolen i Lillehammer 2005

Forskningens betydning

Forskning og utviklingsarbeid er en av de sentrale oppgavene som universiteter og høyskoler er pålagt. Pålegget er ikke minst knyttet til idealet om forskningsbasert undervisning innenfor høyere utdanning, som skal sikre studentene tilgang til de beste og mest oppdaterte kunnskapene innenfor de ulike fagområdene. Videre er det enighet om at forskningsbasert kunnskapsproduksjon skal bidra til utvikling av velferdssamfunnet i vid forstand.

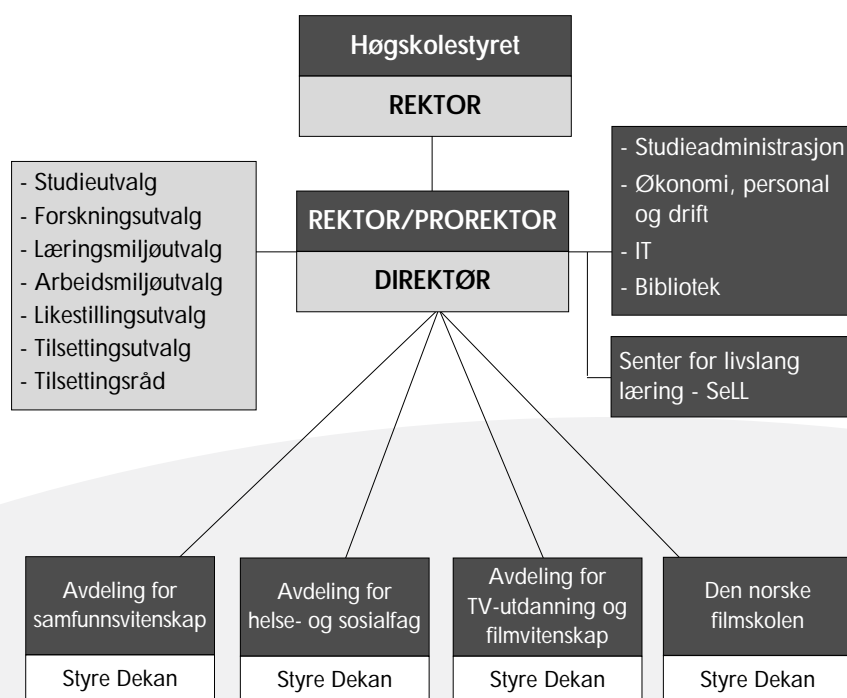
Et tredje argument for forskningens plass ved høgskolen er ambisjonen om etablering av et universitet i innlandet. Universitetsambisjonen forutsetter at de tre høgskolene i Hedmark og Oppland utvikler mastergradsutdanninger og doktorgradsutdanninger. Utdanninger på disse nivåene må godkjennes faglig av NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen). Høy formalkompetanse utviklet gjennom dokumentert forskning er avgjørende for å få godkjent slike utdanninger.

Høgskolen i Lillehammer (HiL) har fått godkjent sju mastergradsutdanninger, og har flere søknader

liggende til behandling i NOKUT. Dette er mulig fordi høgskolen i lang tid har hatt forskningsmotiverte medarbeidere, og lagt forholdene til rette for at disse har kunnet utføre meritterende forskning.

I 2004 igangsatte Prosjekt innlandsuniversitetet en prosess for å utvikle doktorgradsutdanninger ved høgskolene i innlandet. Høgskolene leverte skisser til doktorgradsområder som ble vurdert av et eksternt organ, NIFU STEP. Vurderingene tilsier at Høgskolen i Lillehammer har gode kompetansemessige forutsetninger for å lykkes. Det betinger fortsatt satsing på forskning av høy kvalitet.

Et siste argument for å satse på forskning ved HiL, er av mer pekuniær karakter. Statens finansierings-system for universiteter og høyskoler består av basisbevilgning og resultatbaserte finansieringskomponenter. En av de resultatbaserte komponentene påvirkes blant annet av antall vitenskapelige publikasjoner i bestemte publikasjonskanaler. For å sikre et best mulig finansieringsgrunnlag må HiL kort og godt hevde seg i forskningskonkurransen.

Figur 1: Organisasjonskart HiL

Organisering

Høgskolen er organisert i fire fagavdelinger, henholdsvis Avdeling for samfunnsvitenskap, Avdeling for helse- og sosialfag, Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap og Den norske filmskolen. Høgskolen har også en etter- og videreutdanningsenhet, Senter for livslang læring, som organisatorisk er plassert direkte under direktøren. Fjernundervisning står sentralt i arbeidet ved senteret (se figur 1).

Avdelingene ledes av dekaner og avdelingsstyrer. Dekanene er både faglige og administrative ledere ved de respektive avdelingene, og har dermed det overordnede ansvaret for FoU-virksomheten ved sine enheter. Dekanene har FoU-koordinatorer og forskningsutvalg på avdelingsnivå til å bistå arbeidet med å lede, organisere og stimulere forskningsvirksomheten.

Gjennom de siste 5-6 åra har HiL lagt til rette for etablering av forskningsgrupper. Gruppene skal bidra til at forskere får et støttende og stimulerende fagmiljø, og skal i tillegg styrke akkvisisjonsevnen, sikre kapasitet til prosjektgjennomføring og ikke minst bidra til kvalitetssikring av forskningsvirksomheten. Forskningsgruppene er angitt i tabell 1, og kan kontaktes direkte for nærmere informasjon om virksomheten.

Senter for mediepedagogikk skiller seg ut fra de andre gruppene fordi det er en senterkonstruksjon som er etablert for en prøveperiode på tre år. Senteret har noe mer omfattende oppgaver enn forskningsgruppene, og er direkte underlagt rektor.

Høgskolen har ambisjoner om å etablere flere forskningsentre. Sentrene vil bli et ledd i arbeidet med å utvikle doktorgradsutdanninger, og skal sikre det forskningsmessige grunnlaget for disse utdanningene. De fleste forskningsgruppene er tenkt som byggesteiner i sentrene.

Høgskolen har et sentralt forskningsutvalg. Utvalget har fått delegert ansvar for å utvikle forslag til endringer og forbedringer i høgskolens FoU-policy med tilhørende virkemidler. Forskningsutvalget tildeles årlig vikarstipend til et visst antall søkere med FoU-prosjekter av høy kvalitet. Stipendiet gir motakeren anledning til å forske på heltid i ett semester. I 2005 ble det delt ut 3 vikarstipend av halvt års varighet. Et annet virkemiddel er publiseringsstipend. Dette er stipend av 2 måneders varighet for å fullføre publikasjoner som skal utgis i anerkjente publikasjonskanaler.

Tabell 1: Forskningsgruppene

Gruppe/tema	Leder
Regionalforskning	Professor Håvard Teigen
Omstilling i offentlig sektor	Professor Rolf Rønning
Barns og unges oppvekst og sosialisering	Professor Pär Nygren
Forskning om funksjonshemmede	Førsteamanuensis Ole Petter Askheim
Etikk og livssyn	Førsteamanuensis Terje Ødegaard
Senter for mediepedagogikk	Professor Yngve Nordkvelle

Forskningsutvalget gir også økonomisk støtte til vitenskapelige ansatte som presenterer papers på internasjonale forskningskonferanser. Tildelingskriteriene sikrer at søkerne deltar aktivt på konferansen. Det ble i 2005 gitt støtte til 16 ansatte for slik deltakelse på internasjonale konferanser.

Andre virkemidler er tilskudd til språkvask av artikler, tilskudd til utenlandsopphold og tilskudd til akkvisisjonsarbeid. Forskningsutvalget har egne støtteordninger for doktorgradsstipendiater. Videre er det etablert insentivordninger som premierer ansatte som publiserer vitenskapelige artikler og fagbøker i utvalgte publikasjonskanaler.

Den årlige rapporten om FoU-virksomheten utarbeides av forskningsutvalget. Videre har forskningsutvalget ansvar for de løpende publikasjonsseriene for FoU-arbeider ved høgskolen. Forskningsrapport- og Arbeidsnotatserien. Rene informasjons- og formidlingsarbeider trykkes i Informasjonsserien. Alle selges gjennom student-samskipnadens bokhandel Mjøsbok (se annonse i appendiks).

I tillegg til den FoU-kapasitet som HiL besitter, huser Storhove-området Østlandsforskning, Norsk Institutt for Naturforskning og Lillehammer Kunnskapspark. Området utgjør samlet et slagkraftig norsk forskningsmiljø.

Kompetansesituasjonen ved Høgskolen i Lillehammer

Høgskolen har ansatte med ulik formalkompetanse. Denne variasjonen er nødvendig for å sikre både praksisnær og akademisk avansert kompetanse til undervisning på de ulike studiene. Samlet sett har Høgskolen i Lillehammer relativt høy formalkompetanse, og hevder seg svært godt blant de statlige høgskolene (se tabell 2).

Ved utgangen av 2005 hadde HiL 166 personer ansatt i undervisnings- og forskerstillinger, inkludert 15 doktorgradsstipendiater. I tillegg kommer fire personer ansatt som dekaner. Som tabellen indikerer, var det en vekst i antall ansatte på 1990-tallet, men veksten flatet ut ved tusenårsskiftet. I 2005 økte antall ansatte betydelig. Det skyldes at studentveksten har vært høy de siste par åra.

I 2005 hadde 53% av de ansatte i undervisnings- og forskerstillinger minst førstestillingskompetanse (førstelektorer, førsteamanuenser og professorer). Denne andelen er på omtrent samme nivå som i 2004, men antallet førsteamanuenser er økt noe. At antall årsverk i professorstillinger er betydelig lavere enn antall personer, skyldes i hovedsak at noen av professorene har II-stilling (20% stilling).

Høgskolen har fortsatt skjev kjønns-sammensetning i undervisnings- og

Tabell 2: Vitenskapelig ansatte ved HiL 1994-2005

	1994 Ant. ansatte	2000 Ant. ansatte	2003 Ant. ansatte	2004 Ant. ansatte	2005 Ant. ansatte	Årsverk
Totalt	90	141	138	147	166	136,2
Professor	4	20	26	29	28 (17%)	19,0
Høgskoledosent	4	1	1	1	1 (0,6%)	1,0
Førsteamanuensis	27	43	29	33	40 (24,2)	35,5
Førstelektor *	0	0	22	21	19 (11,5%)	14,4
Amanuensis	33	15	10	11	11 (6,7%)	9,6
Høgskolelektor *	13	41	28	27	39 (23,6%)	31,7
Høgskolelærer	7	17	14	11	13 (7,9%)	11,4
Stipendiat	0	3	8	14	15 (8,5%)	13,0
Antall kvinner	27	39	46	44	51 (30,9%)	43,7

* I perioden fram til 2003 ble antall førstelektorer og høgskolelektorer rapportert samlet.

forskerstillinger, og skjevheten er særlig stor i førstestillings- og professorkategoriene. Retningslinjene for vikarstipendordningen er endret for å gi kvinner bedre rammebetingelser for meritterende forskning. Denne revisjonen er i ferd med å gi resultater, for antall kvinnelige stipendsøkere har økt markant. I 2006 vil 5 kvinner motta vikarstipend, og dermed få muligheten til å konsentrere seg om meritterende FoU-arbeid. Likevel vil det ta tid å endre kjønnsbalansen vesentlig.

Det økende antallet ansatte med doktorgrad, førstestillings- eller professorkompetanse gjennom det siste tiåret innebærer en forsterkning av den kompetansemessige infrastrukturen. Som allerede nevnt, er dette en forutsetning for å nå målet om flere mastergrads-utdanninger og på sikt en eller flere doktorgradsutdanninger. Slike utdanninger er de faglige byggeklossene som kan realisere universitetsambisjonen i innlandet.

Den norske filmskolen er høgskolens eneste kunst-

faglige utdanning. I de første årene etter etableringen ble det fokusert på å sikre et godt utdanningsopplegg for landets eneste filmtutdanning. Kunstnerisk utviklingsarbeid er imidlertid likestilt med forskning i Lov om universiteter og høgskoler, og nå prioriteres kunstnerisk utviklingsarbeid høyere ved denne avdelingen. Spesielt gledelig er at Den norske filmskolen har fått tildelt to stipendiatstillinger fra Program for kunstnerisk utviklingsarbeid. Begge stipendiatstillingene er besatt.

FoU-produksjonen ved Høgskolen i Lillehammer i 2005

Samfunnsoppdraget som høgskoler og universiteter er pålagt, omfatter både forskning og formidling i tillegg til utdanning. Statens finansieringssystem premierer

Tabell 3: Kompetansekrav for stillingstyper ved høyere undervisnings- og forskningsinstitusjoner i Norge

Stilling	Kompetansekrav
Professor:	Tilsvarende internasjonal og/eller nasjonal standard innen fagområdet. Vitenskapelig produksjon i omfang tilsvarende to doktorgrader.
Høgskoledosent:	Kvalifikasjoner godt over førsteamanuensis.
Førsteamanuensis:	Doktorgrad eller vitenskapelige produksjon i tilsvarende omfang og kvalitet. På sikt skal alle nytilsatte tilfredsstille krav om førstestillingskompetanse ved tilsetning (førsteamanuensis eller førstelektor).
Førstelektor:	Samme nivå som førsteamanuensis. Vurderingen foretas imidlertid på et bredere grunnlag, spesielt vektlegges undervisningserfaring og pedagogisk arbeid.
Amanuensis:	Gikk ut som tittel 1.2.95. De som har amanuensiskompetanse fra tidligere beholder tittelen. Erstattet av høgskolelektor.
Høgskolelektor:	Høyere grad eksamen ved universitet eller høgskole samt forskningskvalifikasjoner utover hovedfagsnivå og/eller relevant yrkespraksis.
Høgskolelærer:	Minst 4 års høyere utdanning og relevant yrkespraksis. Kategorien skal brukes i begrenset utstrekning, såsom i praktisk opplæring av studenter.
Øvingslærer:	Som høgskolelærer - hovedsakelig knyttet til praksisrettledning for lærerutdanningen.

i dag vitenskapelige publikasjoner i akademiske publikasjonskanaler. Følgelig er det viktig for høgskolen å ha god produksjon i disse kanalene.

Ulike praksisfelt er neppe de mest frekvente lesere av vitenskapelige tidsskrifter eller tunge fagbøker. Følgelig må høgskolen også prioritere ulike typer forskningsformidling innrettet på målgrupper utenfor de rent akademiske institusjonene. Kunnskapsdepartementet har også signalisert at forskningsformidling skal legges til grunn for den resultatbaserte forskningskomponenten i finansieringssystemet. Et utvalg arbeider med forslag til formidlingskanaler som skal medregnes. Med andre ord bør, må og skal høgskolen sørge for at forskningsresultater publiseres både for rent akademiske målgrupper, ulike praksisfelt og allmennheten. Tabell 4 viser HiLs produksjon de siste åra.

I perioden 2000 – 2003 var det nedgang i det totale antallet publikasjoner. Den negative trenden ble definitivt brutt i 2004. Det var økning i nesten alle kategorier publikasjoner, og mest oppmuntrende var økningen av publikasjoner i de mest meritterende kanalene.

2004 var et kronår publiseringmessig. Resultatet for 2005 er svakere, men fortsatt holder produksjonen godt nivå både kvantitativt og kvalitativt. I 2005 ble det utgitt flere artikler i vitenskapelige tidsskrifter enn i kronåret 2004, mens det er utgitt færre fag- og lærebøker. Å skrive fagbøker er vanligvis tidkrevende prosjekt. Når det ble publisert så vidt mange bøker i 2004, er det naturlig at det tar noe tid før neste bølge med fagbøker kommer. I tillegg har det vært en viss usikkerhet om fag- og lærebøker vil gi uttelling i departementets forskningsbaserte resultatkomponent. Følgelig later det til at ansatte i stedet har satset på tidsskriftkanalen som vi med sikkerhet vet gir uttelling i finansieringssystemet.

I tillegg til publikasjonene nevnt i tabellen ovenfor, har ansatte ved høgskolen dokumentert et betydelig omfang av kunstnerisk utviklingsarbeid. Det er ansatte ved Den norske filmskolen og dels ved Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap som arbeider med kunstnerisk virksomhet.

Foreløpig opererer ikke Utdannings- og forskningsdepartementet med autoriserte publiseringformer for kunstnerisk utviklingsarbeid, men det er bebudet at

dette vil komme. Høgskolen i Lillehammer nedsatte et utvalg i 2005, med mandat å utvikle et forslag til operasjonisering av kunstnerisk utviklingsarbeid. Utvalget la fram sin innstilling i juni 2005, og omfattet både operasjonisering av begrepet, forslag til kriterier for hvilke arbeider som skal inngå samt et forslag til kategorisering av slike arbeider. Utkastet har vært sendt til intern høring, og ble presentert for daværende Utdannings- og forskningsdepartementet i juni 2005. Utvalgets innstilling skal behandles av høgskolens styre i februar 2006.

Høgskolen har også i 2005 deltatt i Norges forskningsråds nasjonale forskningsdager. Det lokale arrangementet omfattet aviskronikker, populærvitenskapelige foredrag i Lillehammer bibliotek og seminarer med god oppslutning. I tillegg ble det arrangert åpen dag i oktober 2005 med flere parallelle seminarer og foredrag. Videre har seksjon for samtidshistorie, som tidligere år, holdt en serie med lokalhistoriske seminar som har samlet mange tilhørere.

Høgskolens ledelse er godt fornøyd med årets resultat. Det viser at høgskolen har vitenskapelig ansatte med høy kompetanse og med sterk motivasjon for å utøve forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Doktorgradsstipendiater

HiL har i løpet av de siste 3-4 årene hatt en relativt sterk økning i antall doktorgradsstipendiater. Ved utgangen av 2005 hadde høgskolen 15 stipendiater. I tillegg hadde en stipendiat kortvarig permisjon. Stipendiatene er ansatt ved høgskolen, men gjennomfører doktorgradsutdanningen ved universiteter eller vitenskapelige høgskoler.

To av stipendiatene er finansiert av Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid, og de er ansatt ved Den norske filmskolen. Filmskolen er ansvarlig for å gi stipendiatene veiledning, og for å gi en sluttbedømmelse av stipendiatenes kunstneriske arbeider. Høgskolen har i så måte ansvar for en utdanning på doktorgradsnivå.

Av flere grunner er stipendiatene en svært interessant gruppe for høgskolen. De representerer faglige impulser, de frambringer ny kunnskap, de represen-

Tabell 4: Vitenskapelige publikasjoner i periode 2000-2005

Type publikasjon	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter	15	7	7	9	22	26
Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter	4	9	1	6	16	21
Faglige bøker/lærebøker	8	10	7	12	21	7
Kapitler i faglige bøker/lærebøker	17	19	11	9	29	17
Andre vitenskapelige rapporter utgitt av HiL	40	28	31	26	32	13
Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor HiL	11	1	4	5	5	5
Foredrag/paper ved vitenskapelige konferanser	49	52	52	32	60	68
Totalt	144	126	113	99	185	157

terer et rekrutteringspotensial når HiL skal rekruttere nye medarbeidere, og de vil bidra positivt til forskningsproduksjonen. Stipendiatene er mer utførlig omtalt i et senere kapittel.

Kort oversikt over årsrapporten

Videre i del A finner leserne en artikkel om utviklingen i utgitte publikasjoner ved Høgskolen i Lillehammer de siste ti åra, samt en kort omtale av forskningsutvalget.

I del B presenteres forskningsvirksomheten ved ulike enheter ved høgskolen, inkludert publikasjoner fra 2005. Det er angitt en kontaktperson for hver av enhetene. Om noen ønsker mer inngående informasjon om forskningsvirksomheten, kan de ta kontakt med nevnte personer, eller forskningsutvalgets leder (Martin Rønningen, tlf 61 28 83 18, e-post Martin.Ronningen@hil.no) eller sekretær (Lars Bærøe, tlf 61 28 80 61, e-post Lars.Baroe@hil.no).

Videre omfatter del B en omtale av doktorgradsstipendiatene og av fast ansatte som arbeider med doktorgradsutdanning og korte omtaler av avlagte doktorgrader i 2005.

I appendikset presenteres et utvalg bøker som ansatte har utgitt i 2005, og lesere som ønsker å bestille publikasjoner finner her en adresse for bestilling. Her finnes også en oversikt over konferanser som høgskolen har arrangert i 2005.

God lesning!

*Forskningsutvalget HiL
v/Martin Rønningen leder*

Research and Development at Lillehammer University College 2005

Through research and development, Lillehammer University College aims at being a centre of competence for the region, contributing to national research and competing internationally within high competence areas. The work comprises both basic and applied research. International integration prerequisites an understanding of the interaction between local, national and international changes. The college wants to develop a research culture where competence is developed in the understanding of social changes and academic evolution.

Lillehammer University College is relatively small, representing some 3% of total higher education at such institutions in Norway. The college has its basis in the former Oppland College, with all its activities located north of Lillehammer, in the former Radio and TV-centre built for the Winter Olympics '94.

In 2005, the college employed about 270 persons. The academic staff comprised 166 persons, 31% of these were women. Somewhat less than half of the academic staff's working time is devoted to research and development.

Much emphasis is placed on developing competence at the college; through participating in doctorate programmes, increasing the number of publications especially in national and international journals and books, participating in international conferences and in academic debates, increasing the financial support from external sources etc. All teaching shall be based on research activities.

About 42% of the staff satisfy the requirements as associate professors (doctorate or similar or higher) and 29 persons were full professors in 2005. Although low compared to the universities, the share is high compared to other university colleges and is still increasing. Obviously, Lillehammer University College's long-range efforts towards building up competence are successful.

In 2004 the total number of research publications was very high. The number of publications in 2005 is not at the same level, but still quite satisfactory. The number of publications reported was 157, of which 26 articles were published in international journals with referees. Besides having its own value, the research activities contribute in making Lillehammer University College an even better institution for higher education. In addition, the research activities increase the level of knowledge and competence in the region where Lillehammer University College is located.

*Committee for Research and Development,
Lillehammer University College
Martin Rønningen*

Har HiL innfridd samfunnskontrakten?

For 3-4 år siden slo NRK Oppland stort opp forskningsvirksomheten ved HiL. Reportasjen ga inntrykk av at det bare var skrevet to vitenskapelige artikler i internasjonale tidsskrifter på ett år. Rektor ble intervjuet - og sa at krevende og omfattende reformarbeid innen undervisning som hadde tatt det meste av oppmerksomheten. Forskning og formidling hadde blitt den tapende part. Har høgskolen sviktet samfunnskontrakten?

Dokumentproduksjon

Siden 1970 har ansatte ved høgskolen utgitt publikasjoner. De første årene er det stort sett tidsskriftsartikler og bøker vi har dokumentasjon på - senere har også bl.a. film, foredrag og "posters" blitt sett på som registreringsverdig. I løpet av perioden 1970 til 2005 er det totalt 5059 publiseringer - noe som i snitt vil gi omtrent 140 publiseringer hvert år. Men her må saltklypa brukes raust - det er først de siste 10 årene vi kan si registreringene er så komplett som det er mulig å få til - og da har høgskolen i snitt 350 publiseringer i året.

Diagrammet viser ikke det totale bildet, men kan i beste fall gi en pekepinn på omfang og trend. Fra 1995 ble registreringen av publikasjoner mer komplett og omfatter blant annet også foredrag, avisartikler og populærvitenskapelige artikler. En nærmere analyse av de siste ti årene vil gi et mer representativt og nyansert bilde av forskning og formidling.

Forskjellige publiseringsformer 1996-2005

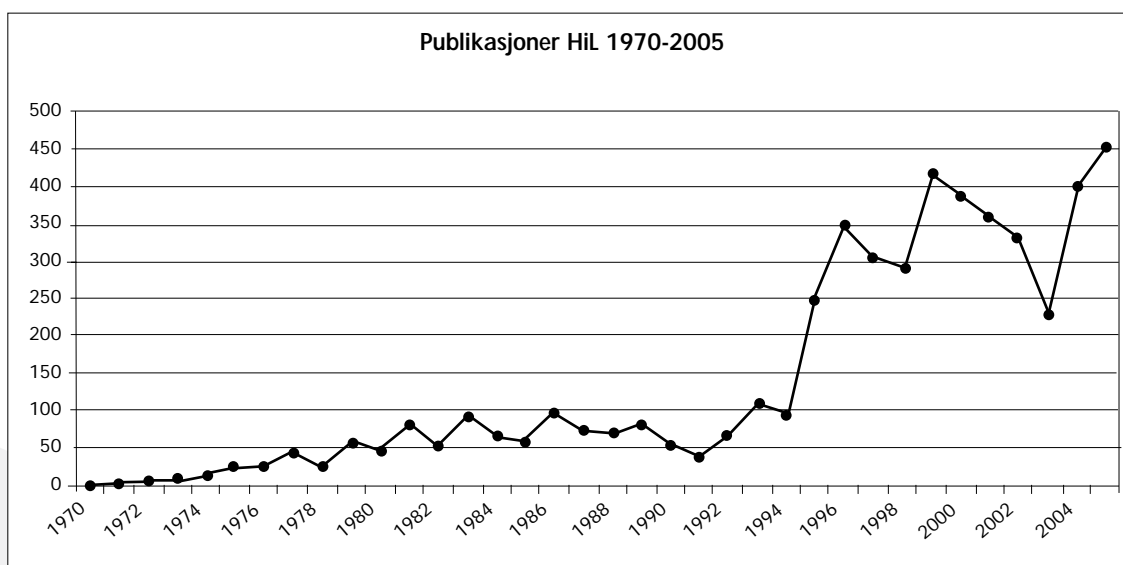
Det er et mangfold av forskjellige publiseringsmetoder som er benyttet siden 1996. Med kvalitetsreformen har særlig vitenskapelige artikler blitt satt i høysetet, mens fagene ved HiL i stor grad har tilhørt bokfagene - humaniora og samfunnsvitenskapene. De siste 10 årene har også kunstfagene vokst fram ved høgskolen. Disse har også blitt registrert som en del av de samlede publiseringer.

Det er mange forskjellige formidlingskanaler - fra kronikk i lokalpresse til vitenskapelig artikkel eller komposisjon for filmmusikk. Hvilke formidlingskanaler er det HiLs forskere benytter? Er det regionen eller det internasjonale vitenskapelige miljø som er den primære målgruppen? Vil resultatbasert finansiering av forskning endre publiseringsmønstre?

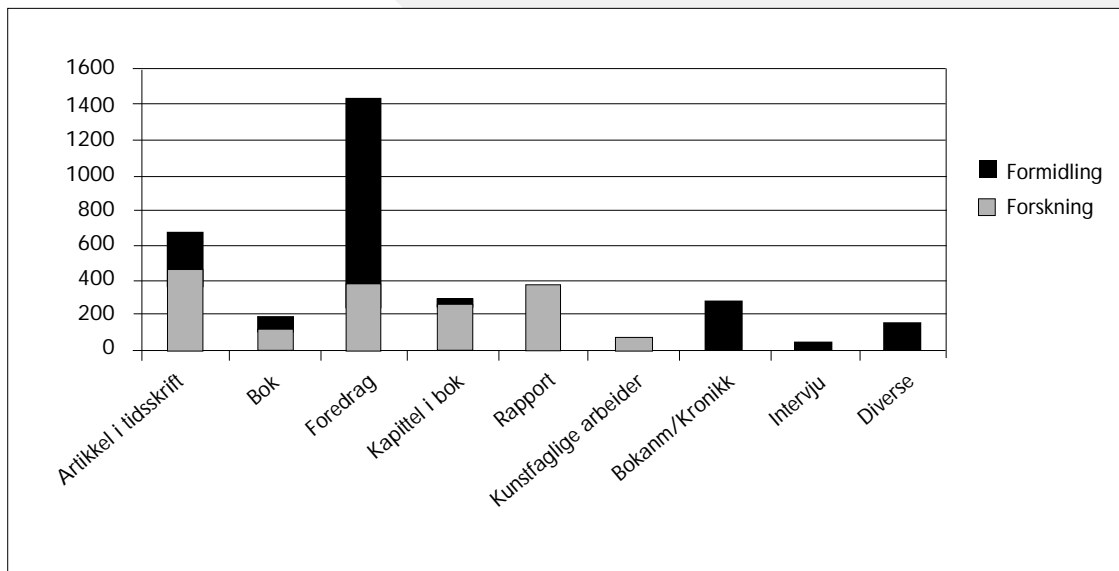
Publiseringene er kategorisert i 70 forskjellige kategorier og utgjør tilsammen 3519 registreringer. Skillet mellom forskning og formidling kan virke kunstig og i mange tilfeller er denne todelingen for grovmasket. Men ved å definere målgruppene for publiseringene som henholdsvis forskersamfunnet og allmennheten kan det belyse institusjonens balansegang mellom de to uttrykte samfunnsoppgavene.

Formidlingen består av 1801 publiseringer. Dette innebærer lærebøker, populærvitenskapelige artikler og foredrag, aviskronikker mm.

Forskning utgjør 1718 publiseringer. I denne summen inngår artikler i vitenskapelige tidsskrift, fag-

Figur 2: Høgskolens samlede publiseringer 1970-2005 (n=5059)

Figur 3: Høgskolens samlede publiseringer 1970-2005 (n=5059)

lige bøker og forskningskonferanser med artikkel og foredrag.

De siste 10 årene utgjør ca. 70% (3519) av de samlede registrerte dokumenter og fordeler seg på 188 personer som er eller har vært tilknyttet Høgskolen i Lillehammer.

Omtrent 75% av publiseringene er på norsk og 20% er på engelsk. De resterende publiseringer fordeler seg på dansk, finsk, fransk, islandsk, rumensk, russisk, spansk, svensk og tysk.

Hele 231 av forskningsartiklene er publisert i internasjonale tidsskrifter. Interessant er det også at 78 av

kronikkene er publisert i lokalavisene (Dagningen, GLT og GD).

Om høgskolen har oppfylt sitt samfunnsoppdrag? Det er ikke enkelt å svare på spørsmålet, men høgskolen har gjennom de siste 10 år bidratt med både forskning og formidling gjennom et mangfold av dokumenttyper.

Sigbjørn Hernes
Biblioteksleder

Forskningsutvalget

Mandat 2005

Forskningsutvalget er høgskolestyrets og rektoratets fagorgan for forskningspolitikk og forskningsforvaltning. Utvalget skal

- framlegge utkast til Strategisk plan for FoU-virksomheten ved HiL med underliggende handlingsplaner / ta forskningspolitiske initiativ - og ellers gi råd og anbefalinger om FoU-virksomheten,
- disponere midler som stilles til rådighet for spesielle tiltak/støtteordninger som har som siktemål å styrke forskningsvirksomheten,
- sørge for et effektivt apparat for informasjon om og formidling av høgskolens FoU-produksjon. Herunder ansvar for nettbasert informasjonsformidling og driftsansvar for høgskolens publikasjonsserier. Utvalget skal utgi en årsrapport om FoU-virksomheten og ta initiativ til HiLs arrangement i de årlige "Forskningsdagene".

Sammensetning

- Prorektor (leder utvalget).
- 3 representanter m/vararepresentant i undervisnings- og forskerstilling (kombinert stilling) - 1 fra Avdeling for helse- og sosialfag, 1 fra Avdeling for samfunnsvitenskap og 1 fra Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap/Den norske filmskolen. Den av de to siste enhetene som ikke har hovedrepresentanten, får vararepresentanten.
- 1 representant m/vararepresentant for doktorgradsstipendiatene.
- 1 representant m/vararepresentant for masterstudentene.

Utvalget velger selv nestleder blant de ansatte i undervisnings- og forskerstilling.

Representantene har følgende funksjonsperioder: Studentrepresentanten 1 år, stipendiatrepresentanten 1 år, de øvrige 2 år.

Oppnevning foretas slik: De 3 representantene i undervisnings- og forskerstilling oppnevnes av avdelingsstyrene. Representanten for doktorgradsstipendiatene/midlertidig ansatte i kvalifiseringsløp oppnevnes av stipendiatenes interessegruppe. Studentrepresentanten oppnevnes av styret i Studentforeningen.

Representanter 2005

Vårsemester

Martin Rønningen (leder)
Eva Bakøy
Yngve Nordkvelle
Einar Strumse
Jenny Steinnes (stipendiat)
Hans Anders Hanslien (student)

Høstsemester

Martin Rønningen (leder)
Ole Petter Askheim
Eva Bakøy
Yngve Nordkvelle
Rune Sarromaa Hausstätter (stipendiat)

Sekretær: *Lars Bærøe*

Del B

Presentasjon av FoU-virksomheten ved
de respektive enhetene 2005

Helse- og sosialforskning

Avdeling for helse- og sosialfag

Kontakt:

Kjell Ivar Iversen (dekanus)

Tlf. 61 28 83 65

E-post: Kjell-Ivar.Iversen@hil.no

Ole Petter Askheim

(FoU-koordinator)

Tlf 61 28 83 32

E-post: Ole-Petter.Askheim@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

Avdeling for helse- og sosialfag (AHS) har et allsidig sammensatt fagpersonale, og ser det derfor som viktig å operere med en mangefasettert FoU-virksomhet – fra internasjonal og nasjonal publisering i anerkjente fagtidsskrifter, via læreverk til utvikling av pedagogiske verktøy knyttet til praksisorientert undervisning. Profesjonsutdanninger med sterke innslag av kunnskap med forankring i praksisfeltet møter særskilte utfordringer i forsknings- og utviklingsarbeid. Kombineringen av forskere og praktikere i miljøet ved avdelinga har gitt grunnlag for utvikling av forskningsbasert undervisning ved at ansatte med ulik kompetanse har arbeidet sammen i utvikling av FoU-prosjekter.

Fra høsten 2004 har FOU-virksomheten vært organisert og koordinert av en utpekt FOU-koordinator som også møter i avdelingens ledermøte. FOU-koordinator leder avdelingens FOU-utvalg.

Avdelingen har tre FOU-grupper som dekker temaområdene *Oppvekst og sosialisering*, *Funksjonshemming* og *Omstilling i offentlig sektor*. FoU-gruppene ledes av personale med professor- eller førsteamanuensiskompetanse, og gruppene står for en betydelig forskningsaktivitet. Det er også en betydelig virksomhet innenfor profesjons- og utdanningsforskning, trygdeforskning og psykologisk forskning. FoU-gruppene *Oppvekst og sosialisering* og *Omstilling i offentlig sektor* danner viktige grunnlag for utviklingen av to av HiLs dr.gradsprogrammer: *Mediert oppvekst* og *Innovativ forvaltning*.

FoU-arbeidet ved avdelingen vil bli reorganisert i 2006.

FoU-gruppe for det tematiske området "Oppvekst og sosialisering"

HiL har knutepunktfunksjon på området oppvekst og sosialisering, og denne forvaltes av avdeling for helse og sosialfag. Avdelingen har etablert nettverkssamarbeid i det såkalte Oppvekstnett med andre høyskoler for å forvalte og utvikle denne funksjonen, blant annet gjennom årlige nettverkskonferanser. Området er tverrfaglig profilert og belyser blant annet samfunnsutviklingens, sosialpolitikkenes, medienes, familiens og hjelpeapparatets rolle i forhold til barns og unges oppvekst og sosialisering. Internt på høyskolen driver FoU-gruppen løpende seminarer hvor ulike eksterne og interne prosjekter innen området blir presentert. FoU-gruppens arbeid er bevisst utformet som en aktiv støtte til gruppemedlemmenes utarbeidelse av papers til konferanser som for eksempel årlige konferanser i Oppvekstnett.

FoU-gruppe for det tematiske området "Forskning om funksjonshemmede"

Det har gjennom mange år vært gjort omfattende forskning om funksjonshemmede ved AHS. Ansatte ved avdelingen har hatt en rekke eksternt finansierte forskningsprosjekter fra Norges forskningsråd og Helse og Rehabilitering knyttet til temaet. Leder av FoU-gruppa leder *Norsk nettverk for forskning om funksjonshemming* og er styremedlem i *Nordic Network on Disability Research*. Gruppa gjennomfører møter med presentasjoner og drøftinger av prosjekter og seminar med eksterne forelesere. Gruppa har tatt initiativ til flere FoU-prosjekter i samarbeid med

praksisfeltet og brukerorganisasjoner. Sentrale temaer for denne FoU-virksomheten er brukermedvirkning og empowerment.

FoU-gruppe for det tematiske området "Omstilling i offentlig sektor"

Denne FOU-gruppa består av ansatte fra både avdeling for helse- og sosialfag, avdeling for samfunnsvitenskap og Østlandsforskning, men ledes fra AHS. Gruppa er opptatt av så vel offentlig politikk og forvaltning generelt som av sosialpolitikk spesielt. Gruppa er tverrfaglig sammensatt og arbeider på et relativt bredt temaspespekter, bl.a. konsekvenser av omstilling for brukere og ansatte og digital forvaltning. Det legges vekt på at gruppa skal være et forum hvor medlemmene kan legge fram FOU-arbeid de driver med og få kommentarer og tilbakemeldinger for videre arbeid. Flere gruppemedlemmer er kommet langt i arbeidet med doktorgradsavhandlinger og framlegging av stoff fra disse prioriteres. Gruppa legger vekt på å etablere forpliktende kontakt med offentlig sektor på både statlig og kommunalt nivå. Dette samarbeidet resulterte i at studiet "omstilling og ledelse" ble gjennomført for Lillehammer og Gausdal kommune.

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

AHS har i 2005 hatt tre stipendiater knyttet til temaene Oppvekst og sosialisering (Anne Reneflot), Profesjonsforskning (Bjarne Øvrelid) og Funksjonshemming (Anne-Stine Dolva). Stipendiatene er presentert i eget kapittel i denne forskningsårsmeldingen.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2005

Avdelingen har høy kompetanse på en rekke fagområder. De områdene som har flest fagpersoner på tvers av alle stillingskategorier er sosialt arbeid, pedagogikk, barnevern/sosialpedagogikk og sosiologi. Dekningen er også god innen vernepleie, psykologi, psykiatri og organisasjon/ledelse.

Holder vi oss utelukkende til førstestillingskompetanse, finner vi den største faglige tyngden innen sosiologiske og psykologiske emner. Blant de førstekompetente har 7 personer doktorgrad.

Staben ble i 2005 styrket med to professor II stillinger innen områdene oppvekst og sosialisering og velferdssosiologi.

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk*
Professor	5	5,0	2,30
Professor II	2	0,5	0,20
Førsteamanuensis	15	14,7	6,60
Amanuensis	2	1,5	0,45
Førstelektor	4	3,2	0,80
Høgskolelektor	15	14,2	3,55
Høgskolelærer	12	10,5	2,60
Stipendiater	3	3,0	2,40
Totalt	58	52,6	18,9

*FoU-delen av årsverket inkluderer tid til faglig oppdatering

Publiserte arbeider i 2005

Publikasjoner med godkjente publiseringspoeng Totalt: 17,79 poeng

- Askheim Ole Petter. En krysning mellom Jesus og Supermann? : om spenninger og konfliktlinjer innen vernepleierfaget. I: Oltedal, Siv (red.) Kritisk sosialt arbeid : å analysere i lys av teori og erfaringer. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2005: 230-46. (Artikkel i vitenskapelig antologi). Poeng: 0,7.
- Askheim Ole Petter. Personal assistance - direct payments or alternative public service. Does it matter for the promotion of user control? Disability & Society 2005; 20(3):247-60. (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Askheim Ole Petter. Verdsetting av sosial rolle (VSR). I: Danermark, Berth (red.) Sociologiska perspektiv på funksjonshinder og handikapp. Lund: Lund University Press, 2005: 37-58. (Artikkel i vitenskapelig antologi). Poeng: 0,7.
- Behne Dawn, Englund Kjellrun T. Utvikling av talepersepsjon. I: Sigmundsson, Hermundur og Haga, Monika (red.) Ferdighetsutvikling : grunnbok i utvikling av barns ferdigheter. Oslo: Universitetsforlaget, 2005: 49-70. (Artikkel i vitenskapelig antologi). Poeng: 0,35.
- Eriksen, Håkon Glommen. Bokanmeldelse. Internasjonale menneskerettigheter. Lov og rett: Norsk juridisk tidsskrift 2005; 44(5-6):381-384. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Fauske Halvor, Kollstad Marit, Nilsen Sigrun, Nygren Pär, Skårderud Finn. Profesjonelle handlingskompetanser - utakter mellom utdanning og yrkespraksis. Norsk pedagogisk tidsskrift 2005; 89(6):461-76. (Fagfelleurdert artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Gustafson Erni. 'Reaching out for treasures' : om mening og innehåll i musikk; eksemplet progressiv rock. Nordisk estetisk tidsskrift 2005; 31:72-94. (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Kleiven Jo. Measuring leisure and travel motives in Norway : replicating and supplementing the leisure motivation scales. Tourism analysis 2005; 10(2):109-22. (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Nordby Halvor. Art and radical interpretation. Nordisk estetisk tidsskrift 2005; (31). (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Nordby Halvor. Begrepsbeherskelse og oppfatnings-tilskrivelser. Norsk filosofisk tidsskrift 2005;

- 40(2):116-23. (Fagfelleverdert artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Nordby Halvor. Davidson on social externalism. *Pacific philosophical quarterly* 2005; 86(1):88-94. (Fagfelleverdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Nordby Halvor. Sykdomsbegrepets vaghet i lege-pasient-interaksjonen. *Tidsskrift for den norske lægeforening* 2005; 125(7):765-6. (Fagfelleverdert artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Rønning Rolf. Den institusjonelle ydmykingen. *Nordisk sosialt arbeid* 2005; 25(2):111-21. (Fagfelleverdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Skårderud Finn, Nygren Pär, Edlund Birgitta. "Bad Boys" Bodies: The embodiment of troubled lives. Body image and disordered eating among adolescents in residential childcare institutions. *Clinical Child Psychology and Psychiatry* 2005; 10(3):395-411. (Fagfelleverdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 0,67.
- Solheim Liv Johanne. Bokanmeldelse : Nanna Mik-Meyer: Dømt til personlig utvikling. *Sosiologisk tidsskrift* 2005; 13(2):199-202. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Starrin Bengt. Sociologiens förnyade intresse för känslor. *Omsorg - Nordisk tidsskrift for palliativ medisin* 2005; 22(3):2-6. (Fagfelleverdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 0,5.
- Watten Reidulf G., Arnulf Jan Kjetil, Kuisma Irene, Sundheim Tor. Psychological profiles in drug addicts and policlinic psychiatric patients : a controlled study employing the Exner Comprehensive Rorschach System. I: Faleide, Asbjørn O. (red.) *Selvregulering, personlighet og helse : et psykofysiologisk og psykosomatisk perspektiv*. Oslo: Unipub forlag, 2005: 161-72. (Artikkel i vitenskapelig antologi). Poeng: 0,17.
- Watten Reidulf G., Rekdal R. B. Mental absorption, personality and intelligence : are they related? I: Faleide, Asbjørn O. (red.) *Selvregulering, personlighet og helse : et psykofysiologisk og psykosomatisk perspektiv*. Oslo: Unipub forlag, 2005: 173-80. (Artikkel i vitenskapelig antologi). Poeng: 0,35.
- Watten Reidulf G., Vassend Olav. Personality and intelligence. I: Faleide, Asbjørn O. (red.) *Selvregulering, personlighet og helse : et psykofysiologisk og psykosomatisk perspektiv*. Oslo: Unipub forlag, 2005: 143-60. (Artikkel i vitenskapelig antologi). Poeng: 0,35.
- Weihe Hans-Jørgen Wallin. Refleksjoner om offentlighet, tjenesteyting og marked. *Nordisk sosialt arbeid* 2005; 25(4):300-11. (Fagfelleverdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Weihe Hans-Jørgen Wallin. Rus og nytelse : et historisk tilbakeblikk. *Arr. Idéhistorisk tidsskrift* 2005; 17(1/2): 35-51. (Fagfelleverdert artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Øvrelid Bjarne. Das Ding an mich om den maskuline diskursens inntog og effekter. *Nytt norsk tidsskrift* 2005; 22(4):398-405. (Fagfelleverdert artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1
- Askheim Ole Petter. Empowerment-begrepet – ulike tilnærminger. I: *Empowerment, seminar*. Esbjerg; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Aubert Anne-Marie. Kroppen som kilde til kunnskap i veiledning : innledning og workshop. I: 5. Nasjonale konferanse for veilederutdannere. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Bregnballe Anne. Når opplysning blir hindring - legfolk og fagfolk i dialog om utviklings- og miljøpolitikk [Doktoravhandling]. Oslo: Universitetet i Oslo, 2005.
- Brumoen Hallgeir, Højdahl Torunn. Samtaler om kriminalitet : kognitiv endringsmetodikk: bygging av mestringsstillit (BaM). Oslo: Kriminalomsorgens utdanningssenter KRUS, 2005. (KRUS Håndbok;1/2005) 111 s. (Rapport i institusjonsserie).
- Buer Bjørn Arne. Omsorgssvikt- og mishandlingsdiskursen. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2005. (Forskningsrapport / Høgskolen i Lillehammer; 2005:121) 107 s. (Rapport i institusjonsserie).
- Carraro A, Probst M, Cognolato S, Skårderud Finn. Adapted physical activity and eating disorders. I: Fifteenth international symposium adapted physical activity. Verona, Italia; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Dolva Anne-Stine. Down syndrome diagnosis and parental diapers worry. I: *Nordic Network on Disability Research 8th Research Conference*. Oslo; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Eriksen Håkon Glommen. Selvbestemmelse, rettigheter og tvang : ei skisse til en introduksjon i juss for studenter i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2005. (Arbeidsnotat / Høgskolen i Lillehammer; 2005:167) 65 s. (Rapport i institusjonsserie).
- Fostervold Knut Inge. Health consequences and behavioural changes associated with work with visual display units. I: *Seminar om helbredsproblemer ved skærmarbejde* (Arbejdsmiljøinstituttet, Danmark). København; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Garthe Ina, Sundgot-Borgen Jorunn, Skårderud Finn. Regulering av kroppssammensetning - en case study. I: *Idrettsmedisinsk høstkongress*. Bergen; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Godeseth Marit. Verdighet på spill? : foreldres erfaringer fra å delta i ansvarsgrupper i barnevernet [Hovedfagsoppgave]. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2005.
- Gustafson Erni. SAMtal om samTAL : veiledning i stor gruppe : innledning og workshop. I: 5. Nasjonale konferanse for veilederutdannere. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Halberg Anne-Marie, Fostervold Knut Inge. Person-environment fit: a modern organizational theory that bridge the needs of the organization and their employees. I: *Ergonomics as a tool in future development and value creation : proceedings*. Oslo: Nordic Ergonomic Society/Norsk ergonomiforening, 2005. (Invitert foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Indrebø Astri Müller. Kultur for læring i en inkluderende skole : rom for alle, blikk for den enkelte. *Skolepsykologi* 2005; 40(6):55-60. (Artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift).
- Indrebø Astri Müller. Leder: Psykisk helse i skolen. *Skolepsykologi* 2005; 40(4):1. (Artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift).
- Kversøy Kjartan Skogly. Etikkk - en praktisk vinkling : ulike perspektiver på det etiske landskapet. Bergen: Fagbokforlaget, 2005: 122 s. (Fagbok)
- Lønn Øystein, Skårderud Finn. Quisling : undersøkelsen. Aschehoug & Co, 2005: 197s. (Fagbok).

Andre publikasjoner

- Andersen Jan. Effekten av stimuleringstilskuddet til brukerstyrt personlig assistanse. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2005. (Forskningsrapport; 2005:123) (Rapport i institusjonsserie).

- Nordby Halvor. Medical explanations in paramedic-patient-interaction : an argument from language act theory. *Akuttjournalen : The Scandinavian journal of trauma, resuscitation and emergency medicine* 2005; 13(4). (Fagfelleverdert artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift).
- Nøhr Øyvind. Er bruk av IKT veien til en vellykket aldring? I: Didaktikk og teknologi. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Ohnstad Bente. Krav til samtykke og taushets- og informasjonsplikt i arbeidet til de kliniske etikk-komiteene. Oslo: Senter for medisinsk etikk, UiO. 2005: (Institusjonsrapport).
- Rønning Rolf. Commercialisation of care. I: Aged and Community Services (årlig konferanse). Ballina, NSW; 2005. (Invitert foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Skårderud Finn. Allmennpraktikerkurs: Kan det være en personlighetsforstyrrelse? I: Schizofrenidagene i Stavanger 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Skårderud Finn. De enestående unge. I: Oppvekst 2005. Trondheim. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Skårderud Finn. Flytende følelser og flytende forhold. I: Syvende nordiske kongres i familierapi. Helsingør; 2005. (Invitert foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Skårderud Finn. Fremtidens lidelser. I: Steen Thorvald, (red.). *Asylet : Gaustad sykehus 150 år*. Oslo: Aschehoug & Co, 2005: 273-94. (Artikkel i vitenskapelig antologi).
- Skårderud Finn. I samtalens tynne tråd : virksomme elementer i psykoterapi. I: Schizofrenidagene i Stavanger 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Skårderud Finn. Psykoser og personlighetsforstyrrelser. I: Brørup, Mogens og Hauge, Lene, (red.). *Gyldendals psykologihåndbog*. København: Gyldendal, 2005: 327-48. (Kapittel i lærebok).
- Skårderud Finn. Skyld. I: Ibsen, Henrik: *Rosmersholm*. Gyldendal Akademisk, 2005: 87-95. (Kapittel).
- Skårderud Finn. Å ta kroppen på ordet. I: Fjerde nordiske konferanse i psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi. Oslo; 2005. (Invitert foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Skårderud Finn, Lønn Øystein. Teatermanuskript : *Undersøkelsen. Om Vidkun Quisling*. Skien: Teater Ibsen, 2005. (Institusjonsrapport).
- Skårderud Finn, Thune-Larsen K-B. A national educational programme for eating disorders. I: The Seventh London international conference on eating disorders. London; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Strumse Einar. Trends in higher education in Norway with particular emphasis on undergraduate psychology courses. I: How to teach social sciences? : challenge for 21st century : symposium. Brno, Masaryk University; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Veiersted Bo, Fostervold Knut Inge, Gould Kristian S., Bakkeli Willy, (red.). *Ergonomics as a tool in future development and value creation : proceedings*. Oslo: Nordic Ergonomic Society/Norsk ergonomiforening, 2005. (Institusjonsrapport).
- Weihe, Hans-Jørgen Wallin. Bokanmeldelse: *Ny Herrnhut i Nuuk 1733-2003 : missionsstation, rævefarm, embedsbolig, museum, universitet*. Norsk tidsskrift for misjon 2005; 59(2):125-127. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift).
- Weihe Hans-Jørgen Wallin. Language, identity and challenges of the Arctic communities. I: Huse, Patrick: *Intimate absence*. Høvikodden: Henie Onstad Art Center/Delta Press, 2005: 136-146. (Kapittel i institusjonsrapport).
- Weihe Hans-Jørgen Wallin. Place names in Skåbu, Norway. I: Huse, Patrick: *Intimate absence*. Høvikodden: Henie Onstad Art Center/Delta Press, 2005: 155-159. (Kapittel i institusjonsrapport).
- Weihe Hans-Jørgen Wallin. *Qaujimajatuqangit - what has always been known*. Lillehammer: Permafrost Press, 2005: 31 s. (Leksikon/oppslagsverk).

Pedagogisk forskning

Seksjon for pedagogikk

Kontaktperson: *Harald Thuen (professor)*. Tlf: 61 28 80 17. E-post: Harald.Thuen@hil.no

Presentasjon av FoU-virksomheten

Fagstaben ved pedagogikk består av 9,5 faste stillinger og 3-4 stipendiatstillinger. Forskningsvirksomheten er i dag særlig sentrert om fem områder: a) skoleevaluering og skoleutvikling, b) pedagogisk historie, c) mediepedagogikk, d) modernitet, e) spesialpedagogikk, f) transformativ læring og filosofisk pedagogisk forskning og g) studentevaluering.

FoU-prosjekter

a) Skoleevaluering og skoleutvikling/skoleledelse

Innenfor dette område har professor Lars Monsen og førstelektor Bjørn Overland hatt ledelsen av Nasjonalt nettverk for skolebasert vurdering (nå: Nasjonalt nettverk for kvalitetsvurdering). Nettverket har blant annet bidratt til å utvikle et nettkurs i skolevurdering med støtte i "Skoleporten". Nettverket har gjennomført et pilotprosjekt med dette kurset og utarbeidet en evalueringsrapport. I februar gjennomførte nettverket i samarbeid med fire andre nettverk en konferanse om nasjonale prøver på Lillehammer med over 400 deltakere.

Lars Monsen og professor Trond Jakobsen har innenfor SOKRATES-programmet Childrens` Identity and Citizenship in Europe deltatt i utviklingen av en europeisk mastergrad i Citizenship Education.

b) Pedagogisk historie

Forskningen innenfor dette området ligger i skjæringsfeltet mellom emner som utdanningshistorie, pedagogisk idéhistorie, oppdragelseshistorie og barndommens historie. Til området er det knyttet et professorat som Harald Thuen er tilsatt i. I de senere år har han særlig arbeidet med prosjekter som "utdanning som nasjonsbygging" og barnevernets historie. Det første prosjektet har rettet søkelyset mot

utdanningens rolle i nasjonsbyggingen av Norge gjennom ulike epoker fra 1800-tallet fram til i dag. I studiene av barnevernets historie har institusjonenes rolle og barnas oppvekstssituasjon stått sentralt. I denne sammenheng har Harald Thuen også vært engasjert i arbeidet med kartlegging av omsorgssvikt og overgrep i barnevernet i etterkrigstiden.

c) Mediepedagogikk

Dette forskningsfeltet er nært knyttet til Senter for mediepedagogikk som ble etablert som et treårig prøveprosjekt i 2003 (se også egen omtale i forskningsrapporten og på: <http://mediepedagogikk.hil.no/>). Tilknyttet senteret er professor Yngve Nordkvelle, førsteamanuensis Yvonne Fritze samt professor II Lars Qvortrup fra Syddansk Universitet. For tiden har senteret to stipendiater koblet til sin virksomhet, Geir Haugsbakk og Lene Nyhus. Et hovedmål er å øke forskningsinnsatsen knyttet til medier, teknologi og undervisning. For å nå dette målet har senteret bl.a. etablert et elektronisk tidsskrift Seminar.net. Tidsskriftet har av Universitets- og høgskolerådet oppnådd nivå 1 status innen vitenskapelig publisering (<http://www.seminar.net/>).

Et sentralt forskningsbidrag i 2005 var Fritzes doktorgradsarbeid om "kommunikasjon i mediebasert undervisning". Haugsbakks pågående doktorgradsarbeid er knyttet til temaet "retorikk, teknologi læring", mens Nyhus' doktorgradsarbeid ligger innenfor området "pedagogisk evaluering av fleksibel undervisning". Yngve Nordkvelles forskningstema har mellom annet vært den begrepsmessige forbindelsen mellom begrepene didaktikk og teknologi, og fikk Nordisk Forening for Pedagogisk Forskning sin pris "The Ahlstrøm Educational Research Award

2004” utdelt i 2005, for artikkelen: ”Didactics – from Classical Rhetoric to Kitchen Latin”.

d) Modernitet

Flere tidligere og pågående forskningsprosjekter utført av professor Øivind Haaland, førsteamanuensis Stephen Dobson og stipendiat Jenny Steinnes faller inn under dette området. Haaland arbeider for tiden med prosjektet ”Pedagogikk - tradisjon, transformasjon og performativ læring.” Prosjektet er knyttet til arbeidet i seksjonens ”Forum for transformativ læring” som flere forskere fra pedagogikkmiljøet er engasjert i. Haaland arbeider også med prosjektet ”Revolt og frihet – metapedagogikk og performativ læring”.

Steinnes retter i sine arbeider søkelyset mot de utfordringene som blir pedagogikken til del gjennom en poststrukturalistisk kritikk av opplysningsprosjektets oppfattelse av subjekt, kunnskap og vitenskap, samt forholdet mellom pedagogikk og statsmakt.

e) Spesialpedagogikk

Innen det spesialpedagogiske feltet arbeider førsteamanuensis Egil Støfring særlig med spørsmål knyttet til paradigmeskifte og refortolkning av fagets kunnskapsgrunnlag, i spennet mellom idealisme og materialisme. Han holder for tiden på med sammenlignende studier av skoleforhold i Sør-Afrika og Norge, og ser spesielt på hvilken innflytelse som kan observeres av lokale/regionale kultuttrykk i begge lands utviklingen. Han stiller spørsmål om motstanden mot undertrykkelse i det sørafrikanske samfunnet, forsoningspolitikk og gjennomslag for demokratiske rettigheter, slår gjennom i utviklingen av undervisningssystemet. Videre er hans forskningsvirksomhet også knyttet til konsekvenser av bruk av informasjonsteknologi i utvikling av demokrati og medborgerskap, særlig til spørsmål vedrørende hemmende og fremmende effekter i forhold til funksjonshemming.

Stipendiat Rune Hausstätters doktogradarbeid retter seg mot temaet ”ulikhetens utfordring: om spesialpedagogikkens framtid”. I dette arbeidet belyses spesialpedagogikken som praksis, vitenskap og ideologisk verktøy, og fokuserer på utfordringer fagfeltet står overfor med tanke på de store samfunnsforandringene som skjer innenfor bl.a. skoleverket.

Jenny Steinnes arbeider, knyttet til poststrukturalismens vitenskapskritikk, er også relevant i en spesialpedagogisk sammenheng. Hun diskuterer blant annet perspektiver og dilemmaer hentet fra Emmanuel Levinas og Jacques Derridas teorier i lys av spesialpedagogikkens praksis- og forskningsfelt.

f) Transformativ læring og filosofisk pedagogisk forskning

Professor Trond Gansmo Jakobsens forskning er knyttet til områdene vitenskapsfilosofi, biologiens filosofi, økofilosofi/økopedagogikk og bærekraftig utdanning. Han er også opptatt av sammenhengen

mellom biologiens filosofi/ evolusjonsteorien og dens betydning for psykologi, samfunnsvitenskap og humaniora. Gansmo Jakobsen er ansvarlig for *Forum i Transformativ Læring*, et tverrfaglig forskningsprogram utviklet ved pedagogikkseksjonen og med kontakt til OISE, University of Toronto, Canada. Forumet tar for seg ulike grunnlagsproblemer i filosofi/pedagogikk knyttet opp til begrepet om ”bærekraftig utdanning”, og retter også ved bidrag fra Steinnes og Haalands forskning søkelyset mot selve transformasjonsbegrepet.

g) Studentevaluering

Førsteamanuensis Stephen Dobson arbeider med et PhD- prosjekt knyttet til temaet studentevaluering, muntlige vurderingsformer i høyere utdanning, med arbeidstitel: ”The Accomplishment of Masterness. An investigation of the Master Viva in Norwegian Higher Education.”

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2005

Stillingskategori	Antall personer	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	5	5,0	2,25
Førsteamanuensis	4	3,5	1,58
Førstelektor	1	1,0	0,25
Sum	10	9,5	4,08

Stipendiatene er nærmere omtalt i eget kapittel i denne årsmeldingen.

Publiserte arbeider i 2005

Publikasjoner med godkjente publiseringspoeng Totalt: 8,16 poeng

- Conroy Sherrill A., Dobson Stephen. Mood and narrative entwinement : some implications for educational practice. *Qualitative Health Research* 2005; 15(7): 975-90. (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1,5.
- Dobson, Stephen. Bokanmeldelse: Mellem forpligtelse og distance : tre tilgange til ungdomsstudier. *Social kritik Tidsskrift for social analyse og debat.* 2005; 17(101):82-87. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Dobson, Stephen. Book review: Literacy in the New Media Age by Gunther Kress. *Seminar.net - Media, technology and lifelong learning* 2005; 1. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Dobson, Stephen. Book review: Society and economy, models of social man by Per Otnes. *Sosiologisk årbok* 2005; (1):143-148. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Dobson Stephen. Narrative Competence and the Enhancement of Literacy. *Seminar.net - Media, Technology and Lifelong Learning* 2005; 1(2). (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.

- Kaland, Nils. Bokanmeldelse : Mental helse hos personer med en autisme og lignende tilstander. *Skolepsykologi* 2005; 40(5):49-51. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Kaland Nils. STORM : stop og reflekter-modellen : en kognitiv variant av 'sosiale historier' - for personer med en autismespektertilstand (ASD) : noen foreløpige erfaringer. *Specialpedagogik* 2005; 25(1):22-31. (Fagfellevurdert artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Kaland Nils, Møller Nielsen Annette, Smith Lars, Lykke Mortensen Erik, Callesen Kirsten, Gottlieb Dorte. The Strange Stories test - A replication study of children and adolescents with Asperger syndrome. *European Child and Adolescent Psychiatry* 2005; 14(2):73-82. (Fagfellevurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 0,16.
- Nordkvelle Yngve Troye, Olson John. Visions for ICT, Ethics and the Practice of Teachers. *Education and information technologies : Official Journal of the IFIP Technical Committee on Education* 2005; 10(1/2): 19-30. (Fagfellevurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 0,5.
- Andre publikasjoner**
- Bjørgen Anne Mette, Nordkvelle Yngve Troye, Nyhus Lene. Selv-evaluering og organisasjonslæring ved bruk av Learning Management Systems. I: Grepperud, Gunnar et. al. (red.) *Til å bli klok av - et knippe prosjekterfaringer 2004*. Tromsø: Norgesuniversitetet, 2005. (Norgesuniversitetets skriftserie; 2005:2) 191-212. (Kapittel i institusjonsrapport).
- Dobson, Stephen. Bokanmeldelse: En anderledes bog. *Social kritik Tidsskrift for social analyse og debat* 2005; 17(101):90-92. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift).
- Dobson, Stephen. Book review: Caroline Knowles: Race and social analysis. *Acta sociologica* 2005; 48(1): 88-91. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift).
- Dobson, Stephen. Book review: Michael Bull and Les Back (eds): *The auditory culture reader*. *Acta sociologica* 2005; 48(2):179-181. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift).
- Dobson Stephen. Narrative competence, pedagogic practice and the improvement of literacy. Proposals for a research program in an age of open learning. I: *European Conference on Educational Research ECER 2005*. Dublin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Dobson, Stephen. Book review: Japan as a Low-Crime Nation. By Dag Leonardsen. *British journal of criminology* 2005; 45(5):772-775. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift).
- Eide Trude Hella, Haugsbakk Geir, Nyhus Lene. IKT i norskopplæring for innvandrere : sluttrapport fra følgeforskning av INOVI-prosjektet. Lillehammer: Østlandsforskning, 2005. (ØF-rapport; 2005:15) 131 s. (Rapport i institusjonsserie).
- Fritze Yvonne. Mediet gjør en forskel : en komparativ undersøgelse af kommunikation i nærundervisning og fjernundervisning [Doktoravhandling]. Odense: Syddansk Universitet, 2005.
- Fritze Yvonne. Media make a difference : a comparative investigation of face-to-face and distance education. I: *ECER 2005, European Conference on Educational Research*. Dublin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Fritze Yvonne. Mediet gjør en forskjell. I: *Didaktikk og teknologi*. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Haaland Øivind. Place, education and post-modernity. I: *European Conference on Educational Research*. Dublin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Haugsbakk Geir. IKT og det nye læringsspråket. I: *Didaktikk og teknologi*. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Haugsbakk Geir. Technology and teaching in a post-modern environment. I: *European Conference on Educational Research*. Dublin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Hausstätter Rune Sarromaa. Making us responsible: the research programme approach for the SEN field. I: *European Conference on Educational Research*. Dublin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Hausstätter Rune Sarromaa, Nordkvelle Yngve Troye. Gruppearbeid: paradoks eller god metode i fjernundervisning? I: Grepperud, Gunnar et. al. (red.) *Til å bli klok av - et knippe prosjekterfaringer 2004*. Tromsø: Norgesuniversitetet, 2005. (Norgesuniversitetets skriftserie; 2005:2) 63-76. (Kapittel i institusjonsrapport).
- Monsen Lars. Bolognaprosessen : terra incognita i svensk pedagogikk? I: *Återføringskonferansen i pedagogik*. Stockholm; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Monsen Lars. Transformative learning and environmental education. I: *3rd World Environmental Education Congress*. Torino; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Nordkvelle Yngve Troye. 2. generasjon LMS - mer av det samme? I: *Didaktikk og teknologi*. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Nordkvelle Yngve Troye. Editorial. *Seminar.net - Media, Technology and Lifelong Learning* 2005; 1(2). (Artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift).
- Nordkvelle Yngve Troye. Editorial. *Seminar.net - Media, Technology and Lifelong Learning* 2005; 1(1). (Artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift).
- Nordkvelle Yngve Troye. Next generation LMS - can we avoid the 'iron cage' of educational computing? I: *European Conference on Educational Research*. Dublin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Nyhus Lene. Å møte barn med respekt : evaluering av et utviklingsarbeid i Inderøybarnehagen. Lillehammer: Østlandsforskning, 2005. (ØF-rapport; 2005:16) 120 s. (Rapport i institusjonsserie).
- Nyhus Lene, Solhaug Trond, Eide Trude Hella. Helsefremmende arbeidsplasser i Gjøvikregionen. *Underveisrapport til prosjektet*. Lillehammer: Østlandsforskning, 2005. (ØF-rapport; 2005:14) 86 s. (Rapport i institusjonsserie).
- Qvortrup Lars. På vej til en teori om e-læring : fra instruktivisme til systemteori. I: *Didaktikk og teknologi*. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Steinnes Jenny Elise. Knowledge and language, education and the antagonist principle in Joyce and Derrida. I: *European Conference on Educational Research*. Dublin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Støfring Egil. Transition or transformation - the case of inclusive education. I: *European Conference on Educational Research*. Dublin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Samtidshistorisk forskning

Seksjon for samfunnsanalyse

Kontaktperson: *Paul Knutsen* (professor). Tlf. 61 28 82 63. E-post: Paul.Knutsen@hil.no

Det historiefaglige miljøet ved HiL har en høy forskningskompetanse som er bygget opp gjennom 30 år. I denne perioden har historikerne i miljøet drevet forskning innen norsk 1800-tallshistorie, arbeidslivshistorie og annen sosialhistorie, historien om 2. verdenskrig, den europeiske integrasjonsprosessens og annen internasjonal politisk historie, norsk lokalhistorie, samt historiefagets metode og vitenskapsfilosofi. De enkelte forskningsprosjekter blir dels gjennomført som fri forskning finansiert av høgskolen selv gjennom forskningstiden knyttet til de enkeltes stillinger, dels som oppdrag med hel eller delvis ekstern finansiering. I noen tilfeller organiseres oppdragsvirksomheten slik at ansatte har permisjon fra sin stilling ved høgskolen, og mottar lønn fra ekstern oppdragsgiver. Historieforskningen er i høy grad initiert, ledet og gjennomført av den enkelte.

Av de prosjekter som HiLs historikere er involvert i eller har fullført de senere årene, må nevnes AUFs historie, historien til Jernverksklubben i Mo i Rana, Norsk sjømannsforbunds historie, lokalhistorie for Lillehammer og Fåberg, historien om tyske hemmelige tjenesters virksomhet i Norden 1930-1950, Human-Etisk Forbunds historie, kvinner og krig som historisk forskningsfelt, samt et biografisk arbeid om Nobelprisvinneren Christian L. Lange.

Fagmiljøet består i sin helhet av 8 personer, inkludert 4 som for tiden er ute i permisjon. Av disse 8 er det 4 professorer, 1 førsteamanuensis, 1 førstelektor og 2 høgskolelektorer.

Publiserte arbeider i 2005

Publikasjoner med godkjente publiseringspoeng Totalt: 4,7 poeng

- Bjørnhaug Inger. Arbeiderbevegelsen - en folkelig bevegelse? *Arbetshistoria* 2005; 29(1/2):104-11. (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Tønnesson Øyvind. Christian Lous Lange : (fredsprisen 1921). I: Njølstad, Olav (red.) *Norske nobelprisvinnere : fra Bjørnson til Kydland*. Oslo: Universitetsforlaget, 2005: 83-115. (Artikkel i vitenskapelig antologi). Poeng: 0,7.
- Tønnesson Øyvind. Internasjonalisten Christian L. Lange : representant for en norsk fredstradisjon? *Historisk tidsskrift* 2005; 84(2):311-24. (Fagfelleurdert artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 3.

Andre publikasjoner

- Bjørnhaug Inger. Vi laga stålet : Jernverksklubben 50 år. Mo i Rana: Jernverksklubben, 2005. (Fagbok)
- Halvorsen Terje. Jørgen Vogt. I: Arntzen, Jon Gunnar (red.) *Norsk biografisk leksikon* (Bind 9). Oslo: Kunnskapsforlaget, 2005. (Innførsel i leksikon/oppslagsverk).
- Moren Gudmund. Nasjonal samling i Dovre 1933-45 : styrke og stagnasjon. Lillehammer: HiL, 2004. (Forskningsrapportserien 2004:120) 90s. (Rapport i institusjonsserie).
- Pryser Tore. Marcus Møller Thrane. I: Arntzen, Jon Gunnar (red.) *Norsk biografisk leksikon* (Bind 9). Oslo: Kunnskapsforlaget, 2005. (Innførsel i leksikon/oppslagsverk).
- Pryser Tore. Til nytte i den kalde krigen : etterbruk av tyske hemmelige tjenester i Norden. I: Östersjöområdet från andra världskriget till kalla kriget. Visby; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Tønnesson Øyvind. Fleksibilisering av grunnfagsstudiet i samtidshistorie : et prosjekt som gikk i grøfta? I: Grepperud, Gunnar (red.) *Til å bli klok av : et knippe prosjekterfaringer* 2004. Norgesuniversitetet, 2005. (Norgesuniversitetets skriftserie; 2005:2) 177-187. (Kapittel i institusjonsrapport).

Tønnesson Øyvind. Hvorfor ikke Gandhi? I. Stenersen, Øyvind (red.) Tanker om fred. Oslo: Nobels fredssenter, 2005. (Kapittel i institusjonsrapport).

Tønnesson Øyvind. Internasjonalisten Christian L. Lange - representant for en norsk fredstradisjon? I: De norske historikerdagene 2005. Trondheim; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).

Plan-, politikk- og regionalforskning

Seksjon for samfunnsanalyse

Kontaktperson: Jon Helge Lesjø. Tlf 61 28 83 30. E-post: John.Helge.Lesjo@hil.no

Fagmiljøet driver allsidig forskningsvirksomhet, både egeninitiert og i form av oppdragsforskning på flere temaområder. Fagmiljøet er også engasjert i utvikling av doktorgradsprogrammet Innovativ forvaltning.

Sentrale områder er forskning knyttet til regional utvikling, lokal og regional planlegging, analyser av offentlig politikk og større plantiltak. Forskningen har både et nasjonalt og et internasjonalt perspektiv. Den nasjonalt rettede forskningen har vært opptatt av regional omstilling i Norge, spesielt regional omstilling på Østlandet, nye regioner, regional politikk og effekter av virkemidler, samt utviklingen i planapparatet og fristillingsprosesser i offentlig sektor.

Den internasjonalt og komparativt orienterte forskningen har vært orientert mot europeisk integrasjon, flernivåstyring og nyere former for interesseorganisering og påvirkning. Forskningen er bl.a. knyttet til den politiske delen av integrasjonsprosessen, og videre til spørsmål som arbeidslivs- og europeisk velferdsstatsutvikling.

Fagfolk i miljøet har videre arbeidet med temaer som kvinne- og kjønnsforskning, nye utdanningspolitiske regimer, samt samfunnsfagenes grunnlagsproblemer eksemplifisert ved teorier om politikk og samfunn og utvalgte tema i nyere sosialteori.

Deler av forskningsvirksomheten i miljøet er knyttet til forskningsgrupper. Sentralt her er *Regional-forskningsgruppa* som har vært i virksomhet siden 2000. Andre i miljøet er aktive i *Forskningsgruppa for omstilling og fornyelse i offentlig sektor*. Og en er aktiv i forskningsgruppen *ODA – nettverk for kvinne-, manns og kjønnsforskning*.

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

Fagmiljøet har to doktorgradstipendiater. Deres forskningstemaer er henholdsvis regional planlegging, regionale partnerskap og dilemmaer ved governance, og innføring av tonivåmodeller i kommunale organisasjoner. Stipendiatene er nærmere presentert i et annet kapittel i årsmeldingen.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2005

I fagmiljøet har 6 personer førstepstillinger eller professorkompetanse, 2 personer har amanuensisstillinger. Fagmiljøet har to stipendiater. Fem personer er enten knyttet til doktorgradsprogram eller arbeider med doktoravhandling på annen måte.

Stillingskategori	Antall stillinger
Professor	3
Førstemanuensis	3
Amanuensis	2
Stipendiater	2
Totalt	10

Publiserte arbeider i 2005

Publikasjoner med godkjente publiseringspoeng
Totalt: 4,25 poeng

Høstaker, Roar. Bokanmeldelse: Kva skal vi gjere med hjernen vår? *Agora* : journal for metafysisk spekulasjon 2005; 23(3):233-239. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.

- Høstaker Roar. Latour - semiotics and science studies. *Science Studies* 2005; 18(2):5-25. (Fagfellevurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.
- Høstaker Roar, Vabø Agnete. Higher education and the transformation to a cognitive capitalism. I: Bleiklie, Ivar og Henkel, Mary (red.). *Governing knowledge : a study of continuity and change in higher education - a Festschrift in honour of Maurice Kogan*. Springer-Verlag, 2005: 227-43. (Artikkel i vitenskapelig antologi). Poeng: 0,35.
- Selstad Tor. Regioner og funksjoner. I: Knudsen, Jon P.(red.) *Sterke regioner : forskning og reform*. Bergen: Fagbokforlaget, 2005: 25-62. (Artikkel i vitenskapelig antologi). Poeng: 0,7.
- Turner Will R., Tjørve Even. Scale-dependence in species-area relationships. *Ecography* 2005; 28(6):721-30. (Fagfellevurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 0,5.
- Veggeland Noralv. Sterke regioner og reformlogikk sett fra et europeisk regionalpolitisk perspektiv. I: Knudsen, Jon P. (red.) *Sterke regioner : forskning og reform*. Bergen: Fagbokforlaget, 2005: 169-95. (Artikkel i vitenskapelig antologi). Poeng: 0,7.
- Andre publikasjoner**
- Higdem Ulla. The description of chaos in regional development and planning in Norway. I: AESOP Congress 2005. Wien;2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Høstaker Roar. A Social Brain? I: 7th Conference of European Sociological Association. Torun, Polen; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Høstaker Roar, Vabø Agnete. Knowledge society, higher education and the society of control. I: 37th World Congress of the International Institute of Sociology. Stockholm; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Kalnes Øyvind. Den institusjonelle siden av fleksibiliseringsprosjekt. I: Grepperud Gunnar, (red.). *Til å bli klok av Et knippe prosjekterfaringer 2004*. Tromsø: Norgesuniversitetet, 2005. (Norgesuniversitetets skriftserie; 2005:2) 139-164. (Kapittel i institusjonsrapport).
- Kalnes Øyvind. Norwegian Party Websites before the 2005 General Election. I: Proceedings PISTA 2005, 3rd International Conference on Politics and Information Systems: Technologies and Applications. Orlando, Florida: International Institute of Informatics and Systemics, 2005: 331-337. (Kapittel i institusjonsrapport).
- Lesjø Jon Helge. De visste ikke hva de gjorde, men likte hva de så : historien om OL på Lillehammer. I: *Kulturredaksjonen. P2-akademiet*. Oslo: Transit, 2005: 128-45. (Artikkel i vitenskapelig antologi).
- Pedersen Tor Helge. The Pandemic diffusion of delaying : examples from Norwegian and Danish municipalities. I: 21st EGOS Colloquium : 'Unlocking Organizations'. Berlin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Pedersen Tor Helge, Sverdrup Therese Egeland. *Ledelse, organisasjon og endring : studieveiledning, kommentarer og oppgaver*. Bekkestua: NKI forlaget, 2005: 78 s. (Lærebok).
- Sarromaa Sanna. Diskursanalyse i militærhistorisk forskning. I: *Historia militaris - quo vadis?* Helsinki; 2005. (Invitert foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Selstad Tor. Askim og Mysen : søskenbyer i Suburbia. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2005. (Forskningsrapport; 2005:125 : 2005) (Rapport i institusjonsserie).
- Selstad Tor. Industrikommunene på Østlandet : trenger de fordelings- eller fornyingspolitikk? Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2005. (Arbeidsnotat / Høgskolen i Lillehammer; 2005:166) 50 s. (Rapport i institusjonsserie).
- Selstad Tor. Kulturelle perspektiver på Innlandet. I: *Fra monokulturell til multikulturell diskurs*. Hamar; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Selstad Tor. Sterke regioner : oppgaver og inndeling. I: *Forskerseminar, NIBR. Tyrifjorden Hotell*; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Selstad Tor, Grefsrud Reidun, Hagen Svein Erik. Sykehuset og samfunnet : regionale virkninger av omstrukturering i Sykehuset Innlandet HF. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2005. (Forskningsrapport / Høgskolen i Lillehammer; 2005:124) 104 s. (Rapport i institusjonsserie).
- Van Der Ros Janneke, Guldvik Ingrid. Discursive strategies in gender quota debates in corporate Norway : Per Gyntian strategies? I: *European Consortium for Political Research : 3rd general conference*. Budapest; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Veggeland Noralv. Den nye regionalismen på norsk : perspektiver og konfliktlinjer. I: *Utsteinseminaret 2005 : 'Regionalisme'*. Utstein kloster; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Veggeland Noralv. Det nye lokaldemokratiet : internasjonale avtaler og europeisering av Norge. Vedlegg 9 til NOU 2005:6. I: *Samspill og tillit*. Oslo: Statens forvaltnings-tjeneste, 2005. (NOU; 2005:6) 254-278. (Kapittel i institusjonsrapport).
- Veggeland Noralv. *Europapolitikk, innenrikspolitikk og kommunene*. Oslo: Kommuneforlaget, 2005: 443 s. (Fagbok.)

Filosofisk forskning

Seksjon for filosofi

Kontaktperson: *Stefán Snævarr* (professor). Tlf 61 28 82 38. E-post: Stefan.Snavarr@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

Filosofimiljøet ved HiL teller tre personer. To er tilknyttet Avdeling for samfunnsvitenskap og én er tilknyttet Avdeling for helse- og sosialfag. Deres virksomhet springer delvis ut av individuelle forskningsinteresser og delvis av utviklingsarbeider tilknyttet undervisningen ved ex.phil. og ex.fac, vitenskapsfilosofiundervisning ved masterprogrammet i film- og fjernsynsstudiet, undervisning i kunstfilosofi, etikkundervisning ved Avdeling ved helse og sosialfag og undervisning i vitenskapsfilosofi ved seksjon for pedagogikk. FoU-virksomheten dreier seg primært om temaer i tilknytning til estetikk, emosjonsforskning, etikk, politisk tenkning, sinnsfilosofi, biologiens filosofi/evolusjonsteorien, samfunnsfilosofi, økofilosofi og vitenskapsfilosofi.

De ansatte arbeider med flere bokutgivelser. Professor Stefán Snævarr har utarbeidet bokmanuset "Sannheten om skjønnheten. En kritisk innføring i estetikk". Innføringen skal, foruten å være kritisk, være både historisk og systematisk. Boken skal etter planen komme ut hos Fagbokforlaget i løpet av 2006.

Videre arbeider Snævarr med essaysamlinger på engelsk og islandsk, samtidig som han skriver essays og papers på norsk, bl.a. en paper om Paul Ricoeurs teorier om metaforer og fortellinger. Arbeidstitelen på den førstnevnte essaysamlingen er "The Story and the Metaphor. Aesthetics and Politics". Det ene hovedtemaet er samspillet mellom narrativer, metaforer og emosjoner. Det andre er samspillet mellom det sosiale-politiske og det estetisk-kunstneriske hvor de narrative, metaforiske og emotive elementene også spiller en viktig rolle. Den islandske essaysamlingen ("Völundarbókin", dvs. "Völund sin bok") er et for-

søk på å bygge broer mellom akademiske papers og mer skjønnlitterære uttryksmåter. Boken skal danne en form for reise fra Logos til Mytos, fra den logiske tenkning til den mytiske forståelsesmåten.

Professor Trond Gansmo Jakobsen har gitt ut boken "Økofilosofi, økologi, evolusjonsteori og transformativ læring" ved Tapir Akademisk Forlag 2005. Gansmo Jakobsen arbeider i tillegg med bokmanuset "Evolusjonsteoriens betydning for Samfunnsvitenskap og Humaniora".

Når det gjelder vitenskapsfilosofi, knytter Gansmo Jakobsen den bl a til debatten omkring realisme og (sosial) konstruktivisme. Han søker her å vise at ved å akseptere en fornuftig empirisme kan vi både være "realister" og godta at vitenskap er en sosial aktivitet. Dessuten er en hovedinteresse for ham å se på sammenhengen mellom biologiens filosofi/evolusjonsteorien og dens betydning for samfunnsvitenskap og humaniora bl a med interesse for moderne systemteori og utviklingen av "flernivåseleksjonsteori", samt sosiobiologi og evolusjonspsykologi. Gansmo Jakobsens økofilosofiske arbeid har hovedvekt på en vitenskapsteoretisk analyse av evolusjonsteoriens betydning for vitenskapen økologi og de implikasjoner dette har for en eventuell økoetikk. Han er også opptatt av "transformativ filosofi" i denne sammenhengen.

Gansmo Jakobsen er ansvarlig for Forum i Transformativ Læring, et tverrfaglig forskningsprogram, utviklet i samarbeid med seksjon for pedagogikk og med kontakt til OISE, Universitet i Toronto, Canada. Det er utviklet en nettside for forumet med følgende adresse www.tl.hil.no. Forumet har månedlige møter med innlegg over temaet bærekraftig utdanning, vinklet ut fra forskjellige interesser og behov. Planen er å få inn bærekraft-begrepet både i undervisning og i forskning. Av annet FoU-arbeid som Gansmo Jakob-

sen utfører, kan nevnes bl a veiledning av doktorgradsstudent i filosofi ved universitetet i Tromsø. Det har også vært samarbeid med andre høgskoler om utvikling av kurs i økofilosofi og bioetikk (Universitetet for miljø- og biovitenskap). Videre deltar Gansmo Jakobsen i utvikling og gjennomføring av vitenskapsteorikurs for høgskolens mastergrads-utdanninger, og er dessuten leder av et utvalg som skal utvikle doktorgradskurs i vitenskapsteori og metode for planlagte doktorgradsutdanninger ved Høgskolen i Lillehammer.

Snævarr er redaksjonsmedlem av Nordisk estetisk tidskrift, samt medlem av International advisory board for det amerikanske Internettidskriftet Contemporary Aesthetics. Han er også styremedlem i Det nordiske estetiske selskapet. Snævarr har i 2005 holdt foredrag om emosjoner som tekster på den internasjonale konferansen "Emotions, Others and the Self" i Turki i Finland. Han oppholdt seg i tre måneder i Nice sommeren 2005, løst tilknyttet det filosofiske instituttet ved universitetet der. Han har publisert tre papers i løpet av året, et om Habermas sin forestilling om estetisk rasjonalitet (på engelsk), et om emosjonenes tekstuelle natur (på engelsk) og et om aspekter ved dikt.

Førsteamanuensis Terje Ødegaard er tilknyttet psykologiseksjonen ved Avdeling for helse- og sosialfag, men deler sin undervisningstid likt mellom Avdeling for samfunnsvitenskap og Avdeling for helse- og sosialfag. Ødegaard arbeider med et lærebokmanus med arbeidstittel *Argumentasjon og forståelse*. Han avslutter et doktorgradsarbeid om Bernard Williams argument for handlingsgrunners internalitet. Parallelt med dette har han utarbeidet en oversettelse av G.E.M. Anscombe's *Intention*. Han er medforfatter, med Robert Lipton, av en artikkel om årsaksbegrepet i epidemiologi (se publikasjonslista). Ødegaard er ansvarlig for forskningsgruppa Forum for etikk og livssyn ved høgskolen, som inntil 2005 har mottatt begrenset støtte fra Norges forskningsråd. Ødegaard er ekstern sensor ved fagstudiet i filosofi ved Universitetet i Bergen.

Eksternt finansierte prosjekter i 2005

Gansmo Jakobsen er hovedansvarlig for utvikling av økofilosofi/økopedagogikk og transformativ læring innen rammen av en Europeisk Master i "Citizenship". Det er finansert av EUs Erasmusprogram. Dette er et samarbeidsprosjekt som involverer flere universiteter i Europa. Gansmo Jakobsens bok om økofilosofi har vært støttet gjennom stipend fra Norsk faglitterært fond.

Snævarr skriver en bok om kunstfilosofi med støtte fra Norsk faglitterært fond.

Ødegaard er ansvarlig for forskningsgruppa Forum for etikk og livssyn, FOREL, som favner ansatte ved flere seksjoner og avdelinger. Dette har mottatt støtte fra NFR.

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Økofilosofi (bok-utgivelse)	Norsk faglitterært fond (stipend)	Trond Gansmo Jakobsen
Kunstfilosofi (bok-utgivelse)	Norsk faglitterært fond (stipend)	Stefán Snævarr
Utvikling av senter for anvendt etikk	Norges forskningsråd	Terje Ødegaard

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2005

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	2	2	0,90
Førsteamanuensis	1	1	0,45
Totalt	3	3	1,35

Publiserte arbeider i 2005

Publikasjoner med godkjente publiseringspoeng Totalt: 5,5 poeng

Jakobsen Trond Gansmo. Økofilosofi : økologi, evolusjonsteori og transformativ læring. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2005: 285 s. (Vitenskapelig monografi) Poeng: 5.

Lipton Robert, Ødegaard Terje. Causal thinking and causal language in epidemiology : it's in the details. *Epidemiologic Perspectives & Innovations* 2005; 2(8). (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift) Poeng: 0,5.

Andre publikasjoner

Snævarr Stefan Valdemar. Emotions as texts. I: Proceedings from the conference Emotions, Others and the Self. Åbo: Åbo akademi, 2005. (Foredrag ved int. vit. konferanse med artikkel).

Snævarr Stefan Valdemar. Rationality 'light' : Habermas on the rationality of aesthetic judgement. Umeå: Konsthögskolan, Institutionen för konstvetenskap, Umeå universitet, 2005. (Rapport i institusjonsserie).

Snævarr Stefan Valdemar. Tjakkur ljódsins. I. Gudvardur Mar Gunnlaugsson, Margret Eggertsdóttir, Torunn Sigurdardóttir (red.) Brageyra. 2005: (Kapittel i institusjonsrapport) s. 92-94.

Reiselivsforskning

Seksjon for reiselivsutdanning

Kontaktperson: *Randi Bredvold*. Tlf 61 28 83 80. E-post: Randi.Bredvold@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

FoU-virksomheten ved seksjon for reiselivsutdanning har vært, og er, preget av betydelig tematisk bredde. Nedenfor er det gitt en nærmere omtale av forskningen.

Studier av ferie- og fritidsatferd

Forskningsvirksomheten knyttet til dette temaet er sammensatt, og gjennom årene har det vært gjennomført mange arbeider med ulike faglige problemstillinger og tilnæringer.

Et nytt og spennende tema for seksjonen er turismeopplevelser i et kjønnsperspektiv. Det vil bli satt et særlig fokus på i hvilken grad turismeaktiviteter påvirker enslige kvinners identitet og i hvilken grad denne identiteten er et resultat av en kreativ eller determinert form for agency. Forskningsprosjektet inngår som en del av et doktorgradsarbeid, knyttet til University of West of England, Faculty of the Built Environment.

Det har også vært arbeidet med analyser av reiseruteatferd, bl.a. forskning på ulike former for reiseruteatferd med analyser av forbruk og besøk på kultur- og naturattraksjoner langs reiseruter. Analyser av ulike informasjonsmediers betydning for å påvirke reiseruteatferden inngår også i dette forskningstemaet. For tiden arbeides det med å generalisere disse funnene til en helhetlig modell for geografisk reiseruteforståelse.

Reiseliv og migrasjon

Arbeidsgrupper i Den Internasjonale Geografiunionen har et internasjonalt forskningsprosjekt på temaet "Reiseliv og migrasjon". Dette dreier seg om studier av henholdsvis avgrensningene mellom ulike reise-

livsformer og varig migrasjon, og om bruk av sekundærboliger som eksempler på de nye formene for "semi-migrasjon".

Innovasjon og ledelse i små reiselivsbedrifter

Små reiselivsbedrifter har vært i fokus for flere arbeider gjennom de siste 5 årene, hvor fokus både har vært rettet mot de ansattes jobbsituasjon og lederskap/ledelse.

Det er påbegynt et større forskningsarbeid med å kartlegge reiselivets innovasjonssystem, med fokus på regionale og nasjonale utfordringer i en globalisert økonomi.

I ett prosjekt, finansiert av Innovasjon Norge, har ansatte ved reiselivsstudiet analysert verdiskapingen i småskala reiselivsbedrifter i bygde-Norge.

Opplevelser i reiselivet

Ønsket om og behovet for opplevelser er økende i befolkningen generelt, og innen reiselivet spesielt. Det arbeides med å utvikle en egen Bachelor innen opplevelsesnæringer, som skal tilbys studentene i 2007.

Næringsorientert forskning

Det har vært nedlagt mye arbeid gjennom flere år i å implementere produksjonsteoretiske begreper og modeller på sektoren reiseliv, samt utvikle en systematikk for å gjennomføre kvalitative produktanalyser. Noe av dette arbeidet vil bli presentert i boka "The Tourism Production System. From Resources to Products", som er planlagt utgitt på det svenske forlaget Liber i 2007.

Sommeren 2005 inngikk vi i et samarbeidsprosjekt med Olympiaparken i Lillehammer, hvor målet for prosjektet bl.a. er å registrere de økonomiske ring-

virkingene i regionen av aktivitetene som er knyttet til parkens ulike arrangementer, arenaer og anlegg.

Kunnskapsøkonomien preger også reiselivsnæringen og i en studie er det satt fokus på hotellerevne til å lære, og videre hvilken betydning læring har for disse bedriftenes evne til å markedstilpasse seg.

Utvikling og ledelse av reisemål

Basert på tidligere utprøving av EFQM Excellence modellen (European Foundation for Quality Management) i Trysil har modellen blitt ytterligere tilpasset til bruk på reisemål. Tenkningen og prinsippene i Excellence modellen har vært benyttet i en stor studie av suksessfaktorer knyttet til reisemålsutvikling i EU.

Arbeidet ved HiL har primært vært fokusert på å benytte modellen for å måle "performance" for et reisemål. Modellen kan også brukes til å måle i hvor stor grad TotalKvalitetsLedelse (TQM) er innført som ledelsesprinsipp i norske reisemål. HiL har gjennom de siste tre årene anvendt modellen på 12 ulike destinasjoner, et arbeid som er utført i samarbeid mellom staben og studenter.

Det er gjennomført studier av lokale plan- og næringsutviklingsprosesser med fokus på erfaringene fra Masterplanprosessene på Geilo og Norefjell. Målet er utvikling av en mer allmenn analysemodell.

Reiselivsutvikling i og nær nasjonalparker

Reiselivsutvikling i og nær nasjonalparker har i flere år vært et tema både for innledende forskning og studentarbeider. Etter myndighetenes "kommersialiseringsvedtak" høsten 2003 har temaet blitt ytterligere aktualisert, og HiL er bl.a. knyttet til prosjektet Nasjonalparkriket (Rondane, Dovrefjell og Jotunheimen).

Vi har ett medlem som sitter i styringsgruppen for ARENA-prosjektet: Innovativ Fjellturisme.

Internasjonalt nettverk

Forskerne ved seksjonen for reiseliv har sine personlige, faglige nettverk med internasjonale forgreininger. I tillegg har ansatte ved seksjonen formelle posisjoner som styremedlemmer i Atlas Europe og i Den Internasjonale Geografiunionens arbeidsgruppe for "Reiseliv og bærekraftig utvikling".

Vi har ett stemmeberettiget medlem i ICOMOS International Scientific Committee – Cultural Tourism.

Doktorgradsstipendiat

Seksjonen har én doktorgradsstipendiat. Det er Bente Heimtun som arbeider med temaet turismeopplevelser i et kjønnsperspektiv (jf omtale under "Studier i ferie- og fritidsatferd"). Heimtun er ansatt i en fireårig stipendperiode og tiltrådte stillingen høsten 2003.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2005

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk*	Antall FoU-årsverk*
Dosent	1	1,0	1,00
Førsteamanuensis	2	1,0	0,45
Amanuensis	3	2,6	1,15
Høgskolelektor	6	3,9	1,20
Sum	11*	8,7	3,15

* I tillegg har studiet en stipendiat

Eksternt finansierte prosjekter i 2005

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Betydningen av bygdeturismen i Norge	Innovasjon Norge	Hans Holmengen

Publikasjoner i 2005

Publikasjoner med godkjente publiseringspoeng Totalt: 1 poeng

Flognfeldt Thor. The tourist route system : models of travelling patterns. *Belgeo* 2005; (1/2):35-58. (Fagfelleurdert artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift) Poeng: 1.

Andre publikasjoner

Engen Marit. Betydningen av markedsføring. I: Ellingsen Kristen Albert, Mehmetoglu Mehmet, (red.). *Perspektiver på markedsføring av reiseliv*. Bergen: Fagbokforlaget, 2005: 394-408. (Kapittel i lærebok).

Flognfeldt Thor. Borders as tourism development agents : attractions and/or hindrances? I: *Border Tourism and Community Development Conference*. Xishuangbanna, Kina; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Heimtun Bente. Doing tourism research from a feminist perspective : the application of feminist research principles in the selection of research technique in a study on gender, singlehood and holidaymaking. I: *Embodying Tourism Research: Advancing Critical Approaches* : international conference on critical tourism studies. Dubrovnik; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Holmengen Hans, Akselsen Rolf. Bygdeturismens betydning. En analyse av verdiskapningen i norske bygdeturismeforetak. Oslo: Innovasjon Norge, 2005: 32s. (Institusjonsrapport).

Svalastog Sondre. The main challenges facing holiday- and leisure-oriented tourism in Norway. I: *Studie- og seminar til Vest-Telemark og Hardangerregionen*. Odda m.m.; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Forskning innen økonomisk-administrative fag

Seksjon for økonomisk-administrativ utdanning

Kontaktpersoner: *Ole Gunnar Austvik.* Tlf 61 28 82 46. E-post: Ole.Gunnar.Austvik@hil.no
Marit Elvsås Tlf 61 28 82 22. E-post: Marit.Elvsas@hil.no
Trine Løvold Syversen. Tlf: 61 28 80 56. E-post: Trine.Lovold.Syversen@hil.no

Forskningen innen økonomisk-administrative fag foregår gjennom flerfaglig tilnærming innen bedrifts- og samfunnsøkonomiske fag, organisasjonsfag samt markedsanalyser. Som gruppe er forskningen som regel ikke spesifikt temaorientert, men rettet mot tilnæringsmåter, teori og metode. Flere av forskerne hevder seg godt via vitenskapelige artikler, foredrag, bøker og andre publikasjoner og formidlingsformer, og gjennom omfattende nettverk nasjonalt og internasjonalt. Temaer de enkelte har arbeidet spesielt med de siste årene er markedsanalyser i forhold til rekreasjon, prishedonistiske analyser, økonomistyring, samfunnsøkonomi, bedriftsøkonomisk analyse, internasjonal økonomi, utviklingen i Den europeiske unionen (EU) og Verdens handelsorganisasjon (WTO), makt og demokrati, analyser av internasjonale petroleumsmarkeder, norsk petroleumpolitikk, innovasjon av norsk næringsliv, endringsprosesser i kommunesektoren, arbeidserfaring og høyere utdanning foruten omfattende pedagogisk utviklingsarbeide. Nedenfor gis korte beskrivelser av hovedtemaene.

Markedsanalyser: Studier av rekreasjon

Forskningsvirksomheten knyttet til dette temaet er sammensatt, og den har blitt presentert i ulike artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter de siste årene. Analysene har tematisk dreid seg om hvordan nordmenns deltakelse i fritidsaktiviteter, både i det daglige og i ferier, varierer på bakgrunn av forhold som sosial klasse, kjønn og alder. Videre er det gjennomført analyser av hvordan pengeforbruket på en del fritidsrelaterte forhold (for eksempel sportsutstyr og festivaler) varierer med sosial klasse og

kjønn, mv. For det tredje har det blitt gjennomført noen såkalte prishedonistiske analyser.

Internasjonal økonomi

Viktige deltemaer er handelshistorie, handelsteori og handelspolitikk, valuta, økonomisk integrasjon, WTO og EU med mer. Nasjonale og regionale strategier for næringsutvikling i en stadig mer økonomisk og politisk integrert verden.

Styringsutfordringer for Europas ensomme petroleumsnasjon

Prosjektet tar utgangspunkt i petroleumssektorens dominans i norsk næringsliv, utenriksøkonomi og for statlige finanser. Prosjektet studerer hvordan Norge kan nyttiggjøre seg de store inntektene til å forme et bedre samfunn, skape internasjonalt handlingsrom og håndtere press både innenfra og utenfra. Det drøftes hvordan en nasjonal visjon må følges opp med en strategi bygget på selvstendig analytisk og politisk forståelse av Norges ensomme ståsted som europeisk petroleumsnasjon. Prosjektet er en forlengelse av arbeidet foretatt under Makt- og demokratiutredningen 1998-2003.

Internasjonale petroleumsmarkeder

Nasjonalt og internasjonalt nettverk. Prosjektleder er referee for flere internasjonale og nasjonale fagtidsskrifter og forlag. Rådgivning på problemstillinger overfor andre forskningsprosjekter, institusjoner, myndigheter, selskaper (lokalt, nasjonalt og internasjonalt).

a) **Det globale oljemarkedet.** Analyser av økonomiske og politiske faktorer og mekanismer i olje-

markedet, Norges forhold til OPEC, IEA, EU, utviklingen i Midtøsten, norsk utenrikspolitikk m.v.

- b) **Det europeiske gassmarkedet.** Analyse av og økonomiske og politiske faktorer som påvirker det europeiske gassmarkedet. EUs energipolitikk, reguleringsøkonomi, fordelinger av og virkning på priser, fortjeneste gjennom hele gasskjeden, energiskatter, implikasjoner for norsk gasspolitikk og utenrikspolitikk. Leveringssikkerhet for europeisk gass.

Innovasjon: Et mer innovativt Norge

Det pågår to prosjekter under dette temaet:

- Utvikling av et mer konkurransekraftig Norge. Delproblemstillingene dreier seg om offentlig virkemiddelbruk; innenlands-/utenlandsinvesteringer; utvikling av norske flernasjonale selskaper; nøytrale vs spesifikke satsningsområder; geografiske og funksjonelle næringsklynger; fra statlig kapital til privat og offentlig verdiskaping; erfaringer fra andre land; norske satsningsområder; statens rolle som profesjonell eier og tilrettelegger.
- Betydning av kunnskapsdannelse i organisasjoner, spesielt relatert til markedskunnskap, og hvordan dette påvirker organisasjoners evne til å tilpasse seg markedet. Herunder både eksisterende og nye produkter.

Endringsprosesser i kommunesektoren

Prosjektet studerer hvordan norske kommuner velger å organisere sin virksomhet i henhold til en "tonivåmodell" eller "resultatenhetsmodell", som vanligvis avvikler det tradisjonelle etatsnivået som et mellomledd mellom rådmannen og kommunens ulike virksomheter. Rådmannen delegerer ansvar og myndighet til de enkelte virksomhetsledere, og man snakker i denne forbindelse om en utflating av hierarkiene i norske kommuner. Gjennom nærstudier av implementeringen av tonivåmodellen i et utvalg kommuner, er det et mål å identifisere hva som kjenner seg ut som de ulike kommunenes adopsjon og håndtering av den. Doktorgradsprosjekt.

Organisering av læring: hvilken rolle spiller studentenes arbeidslivserfaring for læring i høyere utdanning?

Dette er en empirisk studie av læring og betingelser for læring i høyere utdanning, med vekt på hvilken rolle studentenes relasjoner til arbeids- og yrkeslivet spiller i læreprosessen. Målgruppen er studenter i etter- og videreutdanning i organisasjons- og ledelsesfag, og som søker høyere utdanning for å videreutvikle kompetanse i kombinasjon jobb/studium, eventuelt også gjennom studier etter en periode i arbeidslivet. Det gjennomføres empiriske studier av studentenes læring i form av kvalitative intervjuer, eventuelt også supplert med en annen metodisk tilnærming til samme tema. Doktorgradsprosjekt.

Fortolkningsrammer i organisasjon og ledelse

Dette prosjektet har hovedfokus på to oppgaver: For det første: Metodeutvikling - arbeid med å utvikle metoder for å kunne kartlegge hvilken/hvilke fortolkningsrammer den enkelte leder er mest fortrolig med og benytter seg av eller støtter seg på i sitt arbeid. For det annet: Undersøkelse – arbeid med gjennomføring av undersøkelser blant flere grupper av ledere med bruk av de ovenfor nevnte metoder, med sikte på å finne ut hvilken/hvilke fortolkningsrammer den enkelte leder faktisk støtter seg på og hvordan dette påvirker hans/hennes utøvelse av egen lederfunksjon.

Modell for analyse av ledelse

Prosjektet har som formål å utvikle, utprøve og raffinere et analyseverktøy for studiet av moderne ledelse. Det gjøres bruk av tre innfallsvinkler. For det første: Ledelsens handlingsrom – dvs. hvilke frihetsgrader lederen har i utøvelse av sin ledergjerning – objektivt og subjektiv beskrevet. For det annet: Lederens oppfatning av egen lederrolle – dvs. hvordan lederen selv oppfatter og utøver sin lederrolle med bl.a. studier av lederens prioritering av oppgaver og lederens tidsbruk på ulike oppgaver. For det tredje: En analyse av organisasjonskulturen – hvilke normer, verdier og grunnleggende antagelser finnes og er felles delt i den organisasjon der ledelse utøves.

Arbeidsplassen som læringsarena

Prosjektet har til hensikt å få frem i hvilken grad arbeidsplassen er en sentral arena for læring. Vi ser på hvilke faktorer som hemmer og fremmer læring på arbeidsplassen, herunder ledelse, struktur og organisasjonskultur. Vi ser spesielt på hvilke betingelse som må være til stede for at læring og kunnskapsdeling skal kunne finne sted. Det er gjennomført flere undersøkelser med ulike personalgrupper i ulike virksomheter - både i privat næringsliv og i offentlig sektor.

Grenseløs verdiskaping - Norge som vertsland for eiere, investorer og hovedkontorer

Den overordnede målsettingen med prosjektet er å bidra til å styrke Norges langsiktige verdiskapings- evne ved å analysere hva som skal til for å gjøre det mer attraktivt for eiermiljøer å drive internasjonalt rettet virksomhet fra Norge. Kjernen i prosjektet kan formuleres i tre problemstillinger:

- Hvilken betydning har eiermiljøer (eiere, investeringsselskaper og hovedkontorer) for verdiskaping i Norge?
- Hvilken rolle spiller det at eiermiljøene er fysisk lokalisert i Norge?
- I hvilken grad er Norge et attraktivt vertsland for eiermiljøer i dag, og hva bør eventuelt myndighetene gjøre for å styrke og videreutvikle eiermiljøer i Norge?

Leif Høeghs Stiftelse finansierer prosjektet som gjennomføres av en uavhengig forskergruppe som står fritt i valg av delprosjekter, konklusjoner og anbefalinger.

Pedagogisk utviklingsarbeid

Det er for tiden to pedagogiske utviklingsprosjekter ved seksjonen:

- **Fagdidaktisk utvikling i markedsfag.** Prosjektet har til formål å utvikle undervisnings- og evalueringssopplegg i markedsføringsfag, og vil inkludere evaluering av didaktiske hjelpemidler og pedagogiske opplegg i Norge og i det internasjonale undervisningsmiljøet.
- **IKT som pedagogisk verktøy.** Utvikling av IKT i undervisning og som informasjonskanal mellom studenter og forelesere (for eksempel Classfronter). Anvendelse og tilpasning.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2005

Stillingskategori	Antall personer	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	1,0	0,5	0,225
Førsteamanuensis	2,5	2,5	1,125
Amanuensis	2,0	2,0	0,70
Høgskolelektor*	7,0	5,7	1,425
Førstelektor	1,0	1,0	0,25
Sum	13,0	11,7	3,725

* En høgskolelektor ble ansatt i august 2005. En høgskolelektor er administrator for HiLs læringsbaserte elektroniske verktøy – Classfronter - i 20% stilling.

Det er for tiden ingen stipendiater ved seksjonen. En ansatt ved seksjonen har levert sin doktorgradsavhandling. To arbeider med doktorgradsutdanning. En av de ansatte er veileder ved doktorgradsstudiet ved økonomisk institutt ved Universitet i Oslo. En ansatt fikk godkjent professorkompetanse i 2005.

Publiserte arbeider i 2005

Publikasjoner med godkjente publiseringspoeng

Totalt: 4 poeng

Thrane Christer. An examination of the Norwegian demand for package tours abroad in the 1990s. *Tourism Analysis* 2005; 9(4):343-54. (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.

Thrane Christer. Hedonic price models and sun-and-beach package tours: the Norwegian case. *Journal of Travel Research* 2005; 43(3):302-8. (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.

Thrane Christer. How to present results from logistic regression analysis in hospitality and tourism research. *Tourism and Hospitality Research* 2005; 5(4):295-305. (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.

Thrane Christer. Utdanningens sosiale reproduksjon - et fokus på mekanismer. *Sosiologisk Tidsskrift* 2005; 13(1):45-70, 102. (Fagfelleurdert artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.

Andre publikasjoner

Austvik Ole Gunnar. Prisfastsettelsen på olje og perspektiver for olje- og gassutvinning i Barentshavet. I: Samfunnsøkonomisk fagdag, NTNU, Trondheim; NTNU, 2005. (Invitert foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).

Kaltenborn B. P., Bjerke Tore, Thrane Christer, Andersen O, Nellemann Christian, Eide Nina Elisabeth. Holdninger til hytteliv og utvikling av hytteområder : resultater fra en spørreskjemaundersøkelse. Lillehammer: Norsk institutt for naturforskning, 2005. (NINA Rapport; 2005:39) 44 s. (Rapport i institusjonsserie).

Forskning innen film, fjernsyn og digitale medier

Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap

Kontaktperson: Jens Uwe Korten (dekan). Tlf. 61 28 80 74. E-post: Jens.Uwe.Korten@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

I Strategisk plan for Høgskolen i Lillehammer er *film og fjernsyn* definert som et av hovedsatsingsområdene. Denne satsingen er forankret i Den norske filmskolen (se egen omtale) og i Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap (TVF).

TVF består av et teoretisk orientert forskningsmiljø innen film-/fjernsynsvitenskap og kunsthistorie, og et hovedsaklig praktisk orientert miljø innen fjernsyns-, dokumentar- og flerkameraproduksjon. Samlingen av disse fagmiljøene i en organisatorisk enhet er unikt i Norge.

FoU-virksomheten ved TVF er relativt sammensatt og gjenspeiler miljøets mangfold. Fagmiljøet innen filmvitenskap og kunsthistorie har hovedsaklig et teoretisk fokus på FoU-virksomheten, mens praktisk/kunstnerisk utviklingsarbeid er fremtredende for fagmiljøet innen TV-utdanningen.

Seminarvirksomhet

I løpet av 2005 ble det avholdt flere seminarer knyttet til FoU-arbeid. Avdelingen arrangerte et skrivekurs for alle ansatte ved HiL i april. I mai ble det avholdt et seminar om merittering av kunstneriske og formidlingsorienterte arbeidere. Deltakere og innledere på dette seminaret var bl.a. rektor fra Musikkhøgskolen, rektor fra Høgskolen i Sør-Trøndelag, FoU-koordinator fra Kunsthøgskolen i Oslo, prorektor ved HiL, og ansatte ved Den norske filmskolen og TVF. I løpet av våren ble det også arrangert et internt FoU-seminar ved avdelingen hvor ansatte både fra det praktiske og teoretiske miljøet presenterte resultater fra sine prosjekter og fikk respons fra en opposent og det øvrige kollegiet.

I tillegg ble det gjennomført en rekke seminarer i regi av prosjektet *Fjernsynet i digitale omgivelser*. I vårsemesteret ble det avholdt et internseminar med prosjektdeltakerne, og i høstsemesteret ble det arrangert et fagseminar med representanter fra forskningsmiljøene ved Høgskolen i Gjøvik, Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen og Høgskolen i Volda i tillegg til gjester fra fjernsynsbransjen. Seminarets formål var å reflektere over fjernsynsmediets utvikling. Digitalt bakkenett, webbasert fjernsyn, publikums bruk av fjernsyn og internett, nye programkonsepter er stikkord knyttet til seminarets foredrag som nå bearbeides for publisering.

Prosjekter

Fjernsynet i digitale omgivelser - prosjektleder Roel Puijk -

TVFs forskningsprosjekt *Fjernsynet i digitale omgivelser* er et av Høgskolens strategiske forskningsprogram som har fått støtte av Norges forskningsråd i perioden 2004-2007. Prosjektet engasjerer flere av avdelingens ansatte både fra det teoretiske og det praktiske miljøet, og har i tillegg bidratt med to nye stipendiatstillinger. Hensikten med prosjektet er å utvikle fagmiljøets kompetanse angående digitaliserings konsekvenser for fjernsynet, og å utvide avdelingens faglige perspektiver i retning av nye medier.

Prosjektet som tar for seg konvergensproblematikken med utgangspunkt i fjernsynet, består av flere delprosjekter som handler om konvergens i relasjon til

- innflytelse på estetikk, innhold og distribusjon av ulike fjernsynsgenre som ungdomsprogram, sports-/underholdningssendinger og kunstprogram,
- konsekvenser for organisering av fjernsynsinstitusjoner i Norge,

- den norske utvikling i forhold til den internasjonale,
- barn og ungdoms aktive bruk av digitale medier i egen filmproduksjon,
- *Blikk på skjermen*: om persepsjon av fjernsynsbilder (i samarbeid med medieteknikk-miljøet på Gjøvik,
- *Shared Virtual Reality*: om sammenføring av fjernsynsbilder produsert i Lillehammer og Gjøvik til et felles virtuelt rom hvor deltakerne har blikkontakt med hverandre (i samarbeid med medieteknikkmiljøet i Gjøvik).

Videre tas det sikte på å:

- gjennomføre produksjonen "Kantine Camping" som fokuserer på anvendelse av ulike digitale kommunikasjonsmåter i en realistisk fjernsynsproduksjon,
- skape et forum for praktikere og teoretikere på området,
- lage flermediale publiseringer av resultater fra prosjektet.

Norsk kulturpolitikk fra 1814 til 2014

- prosjektleder Tore Helseth -

Prosjektet beskriver hvordan norsk kulturpolitikk har vokst frem og endret seg i det gjeldende tidsrommet. Prosjektet er støttet av Norges forskningsråd, og vil kunne ut i en skriftserie med i alt 18 utgivelser. Skriftserien redigeres av Tore Helseth og Hans Fredrik Dahl, som i tillegg også vil forfatte et oppsummeringsbind fra prosjektet (kommer januar 2006).

Om innvandrerkvinner forhold til fjernsynet

- prosjektleder Eva Bakøy -

Dette prosjektet er en kvalitativ intervjuundersøkelse av hvilken rolle fjernsynet spiller i tilværelsen til innvandrerkvinner. På bakgrunn av dybdeintervjuer med innvandrerkvinner med ulik bakgrunn og nasjonalitet og en teoretisk gjennomgang av diasporabegrepet, forsøker prosjektet å belyse aspekter ved globaliseringsprosessen, nærmere bestemt satellittfjernsyn og folkevandring. Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråds strategiske høgskoleprogram, og er knyttet til Senter for mediepedagogikk.

Kulturbasert næringsutvikling

- prosjektleder Finn Gjerdrum -

Dette prosjektet tilhører Norsk Forskningsråds program Næringsrettet høgskolesatsning som har som formål å sammenkoble næringsliv og høgskoler.

Konvekst – Arenaprojekt under Innovasjon Norge

- prosjektleder Finn Gjerdrum -

Næringsklyngen KONVEKST er et Arena-prosjekt som skal forløse og utnytte det store potensialet som ligger i kultur- og opplevelsesnæringene og derigjennom utvikle disse næringene til den nye "primærnæringen" i innlandet.

Bridging the GAP

- prosjektleder Jens Uwe Korten -

Bridging the GAP er et nordisk prosjekt som tar sikte på å spre kunnskap om kreative næringer til finansmiljøer. Målsetting er å initiere og stimulere til større engasjement blant investorer og dermed bidra til utvikling av kulturbaserte næringer.

Andre prosjekter under arbeid

"De gode, de onde og de som ikke kunne gjøre for det: nærlæsninger i film- og tv-dokumentarismens menneskesyn" (Søren Birkvad).

Eksempler på kunstnerisk utviklingsarbeid ved TVF i 2005

- Komposisjon/musikk til stumfilmen *Brudeferden i Hardanger* (Halldor Krogh). Musikken ble fremført av Bergen Filharmoniske Orkester under Geir Tveit-festivalen "Hardingtonar" 24.06.05
- Utvikling av spillefilmmanuset "Flimmer", basert på Selma Aarøs roman "Vill ni åka mere" (manus: Alexander Røsler, produsent: Finn Gjerdrum),
- Utvikling av filmmanuset "I Krig og Kortspill", dokumentarfilm for NRK basert på general Torkel Hovlands bok "General Carl August Fleischer - Storhet og Fall" (Alexander Røsler). Filmen har blitt vist på NRK.
- *Nest sist stopp*: Kortfilm (produsert av Alexander Røsler, regi Solveig Melkråen).
- *Livets aften*: Dokumentarfilm, 30 minutter (produsert av Alexander Røsler, regi Elise Kristiansen).
- *Giganten og Pitbullterrier* (begge helaftens filmer produsert av Finn Gjerdrum).
- *Mot Gulatinget*: Åpningsforestilling av tusenårsstedet i Sogn og Fjordane (Jens Uwe Korten, kunstnerisk bildeprodusent).

Utviklingsarbeid - eksempler

- Utvikling av mastergrader i Fjernsynsproduksjon innen dokumentarregi/-teknikk og flerkameraregi/-teknikk (Jan Anders Diesen, Jens Uwe Korten).
- Utvikling av en mastergrad i mediepedagogikk (Yvonne Fritze, Yngve Nordkvelle, Bjørn Overland og Jens Uwe Korten).
- Utvikling av PhD-utdanning i samarbeid med mediepedagogikk og medieteknikkmiljøet ved Høgskolen i Gjøvik (Roel Puijk, Jan Anders Diesen, Eva Bakøy, Yvonne Fritze, Yngve Nordkvelle, Rune Hjelsvold, Jon Yngve Hardeberg).
- Utvikling av fjernundervisningsstudium i filmhistorie (Tore Helseth, Jan Anders Diesen).

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

Alex Iversen: *Isenesatt virkelighet: Reality-TV i samtidens mediekultur.*

Yngvar Kjus: *Flermediale mediebegivenheter: En studie av 'live' fjernsyn i digitale omgivelser.*

Brit Svoen: *Ungdom, fjernsyn og nye medier: Interaktivitet og estetikk i flermediale ungdomsproduksjoner.*

Jo Sondre Moseng: *Himmel og helvete: ungdom i norsk film 1969-2005.*

Eksternt finansierte prosjekter i 2005

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Kulturbasert næringsutvikling	Norges forskningsråd (Næringsrettet høgskolesatsning)	Yngve Nordkvelle
Fjernsynet i digitale omgivelser	Norges forskningsråd (Strategisk høgskoleprogram)	Roel Puijk
Om innvandrerkvinner forhold til fjernsynet	Norges forskningsråd (Strategisk høgskoleprogram)	Eva Bakøy

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2005

Stillingskategori	Antall personer	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	2	2,0	0,45
Prof. II	1	0,2	0,00
Førsteamanuensis	4	4,0	2,25
Førstelektor	6	5,5	1,50
Høgskolelektor	2	2,0	0,50
Stipendiat	4	4,0	3,00
Sum	19	15,7	7,70

Publikasjoner i 2005

Publikasjoner med godkjente publiseringspoeng Totalt: 12,33 poeng.

Diesen Jan Anders. Fakta i forandring : fjernsynsdokumentaren i NRK 1960-2000. Kristiansand: IJ-forlaget, 2005: 314 s. (Vitenskapelig monografi.) Poeng: 5.

Hardeberg Jon Yngve, Farup Ivar, Stjernvang Gudmund. Color quality analysis of a system for digital distribution and projection of cinema commercials. SMPTE JOURNAL 2005; 114(4):146-51. (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 0,33.

Helseth, Tore. Bokanmeldelse: Når fjernsynet formidler historie. Norsk Medietidsskrift 2005; 12(2):177-181. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.

Helseth Tore. Fra privat initiativ til offentlig innsats. Norsk musikkpolitikk på 1900-tallet. Oslo: Unipub forlag, 2005: 268 s. (Norsk kulturpolitikk 1814-2014). (Vitenskapelig monografi.) Poeng: 5.

Kjus Yngvar. Karnevalets formspråk i humor-TV. Norsk Medietidsskrift 2005; 12(3):214-33. (Fagfelleurdert artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 1.

Andre publikasjoner

Bakøy Eva. Immigrant Women and television. I: 17. Nordiske Medieforskerkonferanse. Aalborg; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Birkvad Søren. For meget innhold, og for lidt: en dokumentar kritikk. I: 17. Nordiske Medieforskerkonferanse. Aalborg; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Gjerdrum, Finn; Hauge, Thorleif; Kvae, Svein [Produksjon] I: Frølich, Arild (regissør): Pittbullterje. [Fiksjon – 85 min.] Oslo: Paradox film AS 2005.

Hauge, Torleif; Gjerdrum, Finn [Produksjon] I: Arne B. Rostad, Hallvard Bræin (regissør): Giganten [Kinodokumentar om Erik Bye – 73 min.] Oslo: Paradox film AS 2005.

Helseth, Tore. Bokanmeldelse: Musikk + film = sant : Peter Larsen: 'Filmmusikk : historie, analyse, teori'. Norsk Medietidsskrift 2005; 12(3):264-266. (Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift).

Helseth Tore. Det offentlige og det frivillige kulturliv. I: Kulturpolitikens norske historie 1800-2000. Bø i Telemark, Høgskolen i Telemark; 2005. (Invitert foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).

Korten, Jens Uwe [Produksjon] I: Studentproduksjon (regi): Amandus 2005 [TV-program og DVD – 90 min.]. Lillehammer: NRK 2005.

Korten, Jens Uwe [Produksjon] I: Revold, Marius (regissør): Jaga Jazzist live at Cosmopolite [DVD]. Lillehammer: HiL 2005.

Korten, Jens Uwe [Produksjon] I: Wivestad, Andreas (regissør) Madrugada - Rockefeller [DVD]. Lillehammer: HiL 2005.

Korten, Jens Uwe [Produksjon] I: Studentproduksjon (regi): Meltdown – Frozen Waterfall Concert 2004. [DVD] Lillehammer: HiL 2005.

Korten, Jens Uwe [Regi]: Mot Gulating (forestilling) : Åpningen av Tusenårsstaden Gulatinget i Sogn og Fjordane. 2005.

Korten, Jens Uwe [Produksjon] I: Studentproduksjon (regi): x-ray now : samples of Norwegian jazz and electronica. Oslo: Norwegian ministry of foreign affairs. 2005.

Kjus Yngvar. Host address and liveness in the television song contest Pop Idol. I: Broadcast Talk Seminar. Ross Priory, Strathclyde University; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Kjus Yngvar. The liveliness of Cross Media Formations. I: 17. Nordiske Medieforskerkonferanse. Aalborg; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Kjus Yngvar. Liveness of cross media formations. I: Proceedings : 3rd European Conference on Interactive Television: User Centred ITV Systems, Programmes and Applications. Aalborg; 2005. (Foredrag ved int. vit. konferanse med artikkel).

Kjus Yngvar. Production of liveness in 'Idol'. I: 17. Nordiske Medieforskerkonferanse. Aalborg; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Krogh, Halldor [Filmmusikk] I: Breisten, Rasmus (regissør): Brudeferden i Hardanger [Stumfilm – 1926] Lillehammer: HiL 2005.

Krogh, Halldor [Filmmusikk] I: Røsler, Alexander (regissør): Makten og æren [Fjernsynsdokumentar – DVD – 46 min.]. Lillehammer: Videomaker/Subfilm 2005.

Krogh, Halldor [Musikk-komposisjon] Brudeferden i Hardanger. Lillehammer: HiL 2005.

Puijk Roel. The use of Internet in television : a case study from Norwegian public service broadcasting. I: Proceedings : 3rd European Conference on Interactive Television: User Centred ITV Systems, Programmes and Applications. Aalborg; 2005. (Foredrag ved int. vit. konferanse med artikkel).

Puijk Roel. The Use of Internet in Television - A Case Study from Norwegian Public Service Broadcasting. I: 17. Nordiske Medieforskerkonferanse. Aalborg; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Røsler, Alexander [Regi]: Makten og æren [Fjernsynsdokumentar – DVD – 46 min]. Lillehammer: Videomaker/Subfilm 2005.

Røsler, Alexander [Produksjon] I: Melkeråen, Solveig (regissør): Nest siste stopp [Kortfilm – fiksjon] Lillehammer: A. Røsler Produksjoner 2005.

Svoen Brit. Children's and youth television and the convergence of media : a look at the interactive cross-media

case 'puggandplay'. I: Proceedings : 3rd European Conference on Interactive Television: User Centred ITV Systems, Programmes and Applications. Aalborg; 2005. (Foredrag ved int. vit. konferanse med artikkel).

Svoen Brit. 'Puggandplay' - noen funn fra en casestudie. I: 17. Nordiske Medieforskerkonferanse. Aalborg; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Svoen Brit. Young people, television and new media : Audience involvement in the cross-media case "Puggandplay". I: 17. Nordiske Medieforskerkonferanse. Aalborg; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Kunstnerisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskolen

Kontaktperson: *Malte Wadman*. Tlf. 61 28 74 63. E-post: Malte.Wadman@hil.no

Den norske filmskolen er den eneste, rene kunstfaglige utdannelsen ved Høgskolen i Lillehammer. I tillegg forvalter Den norske filmskolen et nasjonalt utdanningsansvar. Begge disse forutsetningene har preget oppbyggingen av Filmskolen gjennom første driftsfase siden oppstarten.

Det forventes at Den norske filmskolen (Dnf) på linje med alle andre kunstfaglige utdanninger over tid bygger opp et kunstnerisk utviklingsarbeid som i lovens forstand sammenlignes med forskning. Ønsket om dette fremgikk også i Stortingets vedtak om å starte en nasjonal filmutdanning i tilknytning til Høgskolen i Lillehammer.

Som akademisk aktivitet er kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) ennå i sin spede begynnelse. Som fenomen er det et resultat av integreringen av kunstutdanningen inn i det tradisjonelle universitets- og høgskolesystemet, der KU søkes kategorisert, katalogisert, regulert, evaluert og finansiert etter mål kommensurable med vitenskapelig forskning og formidling. På samme vis er det opprettet et stipendiatprogram for kunsthøgskolene – på lik linje med tradisjonelle akademiske fags stipendiatorordninger – der et eksplisitt siktemål er å gi kunstnere kompetanse og titler tilsvarende vitenskapens doktorgrader, førsteamanuenser og professorer.

Arbeidet med en mer presis og fruktbar grenseoppgang mellom vitenskapelig og kunstnerisk arbeid i akademisk sammenheng er ennå ikke fullført av departementet, og det har vært liten, om noen, progresjon i disse bestrebelsene fra departementets side i 2005. Kunnskapsdepartementet har imidlertid bedt kunsthøgskolene om å definere kriterier for kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning i utøvende kunstfag. Ettersom Høgskolen i Lillehammer har kunstneriske utdanninger ved Den norske filmskolen,

ble det i tidlig i 2005 nedsatt et utvalg for å utrede sakskomplekset innenfor det audiovisuelle kunstfeltet. Utvalget med representanter fra Den norske filmskolen og Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap la fram sin innstilling våren 2005. Innstillingen omfattet forslag til operasjonalisering av begrepet kunstnerisk utviklingsarbeid, forslag til kriterier for hvilke arbeider som skal inngå, samt et forslag til kategorisering av slike arbeider. Utkastet har vært sendt til intern høring, og ble presentert for daværende Utdannings- og forskningsdepartementet i juni 2005. Utvalgets innstilling skal behandles av høgskolens styre i februar 2006.

Innstillingen tar utgangspunkt i "Midlertidig reglement for stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid" (fastsatt av Styringsgruppen 21.3.03), der det lar seg gjøre å utlede noen retningsgivende begreper og målsettinger. Etter å ha fastslått at programmet skal "*kvalifisere for kunstnerisk virksomhet, og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til kunstnerisk kompetanse og innsikt,*" heter det i målsetningsparagrafen: "*Gjennomføring av programmet skal ha et selvstendig kunstnerisk arbeid på høyt internasjonalt nivå som mål. I tillegg skal kandidaten fordype seg i teori og metode for å oppnå større faglig dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en større ramme. Gjennom programmet skal kandidaten også få trening i formidling og undervisning på høyeste nivå innen sitt fagområde. Programmet skal også bygge opp nye nettverk for utvikling av kunnskap og kompetanse, samt fremme kvalifisert og kritisk debatt ved kunstutdanningsinstitusjoner og i samfunnet forøvrig.*"

Av dette kan det slutes at kunstnerisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskolen vil kunne innbefatte:

- Produksjon av kunstneriske arbeider eller verker
- Teori- og metodearbeider
- Formidling og undervisningsrelatert virksomhet
- Kompetanseutviklende nettverksarbeid
- Kritikk og deltakelse i offentlig debatt

I tillegg kommer naturligvis faglig-pedagogisk utviklingsarbeid.

Produksjon av kunstneriske arbeider eller verker

Det faglige kollegium ved Dnf er alle rekruttert blant aktivt utøvende kunstnere. Dette betyr at de fleste vil fortsette sine individuelle kunstneriske arbeider også gjennom sine åremål. Gjennom 2005 har både film- og sceneproduksjoner vært signert av Dnfs ansatte, i tillegg til at en rekke verker er i arbeid, enten som bestillingsarbeider eller egeninitierte produksjoner. Personalet dette gjelder er samtlige professor II-tilsatte og linjeledere for Regi, Manus, Produsent og Lyd – henholdsvis Sølve Skagen, Edvard Rønning (til september)/Leidulv Risan (fra august), Tom Remlov og Jan Lindvik, samt linjeleder Eli Bø ved den nyopprettede linjen for Production Design.

Skagen har bl.a. videreutviklet spillefilmmanuskriptet "Sangen om den røde rubin" etter Agnar Mykles roman, som mottok utviklingsstøtte i 2004/5 og er til vurdering for produksjonsstøtte i 2006 hos Norsk Filmfond. Risan har bl.a. hatt ansvar for regi og manus til tv-serien "Ved kongens bord" i NRK, foruten flere oppgaver som manuskonsulent og episodeforfatter på andre tv-prosjekter. Rønning har signert og regissert det historiske spelet "Nabo eller fiende", oppført på Eidskog museum i juli. Remlov har bl.a. produsert fem små filmer til Ibsenjubileet i 2006 ("Henrik Ibsen – hans liv og diktning"), hatt ansvar for regi og tekstbearbeidelse ved uroppførelsen av skuespillet "Quisling" av Øystein Lønn og Finn Skårderud ved Nationaltheatret/Teater Ibsen i oktober/desember, hatt konsept og regi for åpningsforestillingen på Norsk Litteraturfestival/Sigrid Undsetdagene i mai, samt hatt de to spillefilmprosjektene "Love" og "Tro"/"Faith" under utvikling, med støtte fra både Norsk filmfond og EU's Media-program. Lindvik var lyddesigner på kinodokumentaren "Loop" og lyd- og etterarbeidsansvarlig på spillefilmene "Venner for livet" og "Storm" (Sverige), samt tv-serien "Elias". Bø hadde scenografi på de to spillefilmene "En folkefiende" og "Svein og rotta" (premiere 2006).

I tillegg har Den norske filmskolen nå to stipendiater, Stein Ståle Berg (manus) og Trygve Allister Diesen (regi), som begge er meget aktive kunstnere og sentralt plasserte utøver på sine respektive felter i den norske film- og fjernsynsbransjen.

Teori- og metodearbeider

Linjeleder for Foto, Septimiu Moraru, tok i 2004 doktorgraden med sin avhandling *Det kinematografiske billedets grunnleggende semiotikk* ved Universitetet for Teater og Film i Bucuresti, og har i 2005 fortsatt sitt forskningsarbeid på dette feltet, med tanke på

bredere pedagogisk anvendelse av sitt materiale.

Linjeleder for Manus, Edvard Rønning, har videreført arbeidet med sin avhandling om anvendt dramaturgi: "Historien – fortellingen – fortolkningen", som blir en bok om historiefortellingen som det teoretiske og pedagogiske fundament ved Dnf. Rønning er fra 2006 ikke lenger ansatt ved Dnf, men forventer å ha sin avhandling utgivelsesklar i løpet av sin etterlønsperiode.

Linjeleder for Lyd, Svein Hovde, har videreført sitt forskningsprosjekt med tittelen "Audiovisuelt bilde – audiovisuell rytme – audiovisuell lyd", der det overordnede siktemål er å tilføre begrepsmessige redskaper til den skapende teamprosessen som et audiovisuelt verk nødvendigvis gjør. Hovde fratradte som linjeleder ved årsskiftet, men prosjektet beregnes fullført i løpet av 2006, med publiseringen av en DVD i kombinasjon med skriftlig materiale.

Ny linjeleder for Lyd, Jan Lindvik, har påbegynt et forskningsprosjekt med arbeidstittelen "Silence in the Darkness – lydopplevelser i kinomørket: en studie av lydens påvirkningskraft".

Dette prosjektet tar sikte på å gjøre en inngående analyse av lyden som fenomen, ikke primært i teknisk forstand, men som virkemiddel, og arbeidet med avhandlingen skal foregå parallelt med utviklingen av den kunstnerisk installasjon med samme tittel.

Linjeleder for Regi, Sølve Skagen, er redaktør for bokserien "Fra idé til film", der de viktigste norske filmmanuskriptene skal publiseres i bokform med artikkelstoff om filmen, intervjuer med filmens opphavsmenn samt annen relevant informasjon om verket. Første bind, "Veiviseren", ble utgitt i 2004, mens neste bind, "Orions belte", ble ferdigstilt i 2005.

Linjeleder for Klipp, Olivier Rahmat, gjennomførte i 2004 første del av forskningsprosjektet "Nordiske fotografers bidrag til filmisk beretterteknikk". Siktemålet er å belyse skandinaviske filmfotografers arbeid med å styrke det visuelle gjennom filmkunstens første hundre år. Kjente og mindre kjente filmfotografer fra Danmark, Sverige, Finland og Norge vil få sitt arbeid satt inn i en samfunnsmessig såvel som kunstnerisk sammenheng, med håp om å kunne skape et helhetlig bilde. Etter et opphold grunnet et omfattende pedagogisk utviklingsarbeid, beregnes prosjektet videreført i 2006.

Professor Richard "Dick" Ross tok i 1999 initiativet til prosjektet "Training the Trainers". Det ble ferdigstilt i 2004, og utgjør en skriftserie på ti hefter samt en DVD med et omfattende og unikt eksempel-materiale. Serien baserer seg på intervjuer med og dokumentasjon fra en rekke internasjonale film-skaperes pedagogiske arbeid, og skal være et referanseverk for profesjonelle og erfarne filmfolk som ønsker å bidra til undervisningen innen sitt område. Materialet utgis på engelsk av Dnf/HiL og ble gjort tilgjengelig våren 2005. Med utgangspunkt i dette prosjektet har Dnf nå under opprettelse et internasjonalt senter for utvikling av kunstfaglig pedagogikk.

Formidling og undervisningsrelatert virksomhet

Samtlige i Dnfs kollegium er aktive som gjesteforelesere, foredragsholdere, skribenter, veiledere, sensorer og komitémedlemmer i faglig og pedagogisk sammenheng. Dette gjelder i høyeste grad også internasjonalt, der medlemmer av kollegiet gjennom 2005 har vært invitert til Australia, Frankrike, Tyskland, Storbritannia, Romania og Polen, i tillegg til hele Norden.

Den norske filmskolen har dessuten siden 2001 bedrevet en omfattende og meget vellykket formidlingsvirksomhet gjennom studentenes avgangsfilmer. Disse inviteres jevnlig til et stort antall festivaler i utlandet, og er etterspurt av TV-selskaper og distributører. Problemet er imidlertid fortsatt de store kostnader som er forbundet med frikjøp av rettigheter for offentlig visning av filmene, og skolen må derfor i de fleste tilfeller takke nei til salg til TV-kanaler.

Kompetanseutviklende nettverksarbeid

Som aktive utøvere i det profesjonelle miljøet utenfor skolen er det naturlig for kollegiet å delta i forskjellige faglige og organisatoriske nettverk. Dette innebærer især en god del styreverv i så vel private selskaper som offentlige virksomheter og kunstpolitiske sammenslutninger. Bl.a. har Malte Wadman vært medlem av Fritt Ords dokumentarfilmjury, mens Tom Remlov bl.a. har vært formann for Amandapris-juryen og også i år medlem av Heddaprisjuryen, i tillegg til vervet som styreleder for den offentlige stiftelsen OCA – Office for Contemporary Art Norway, og for BIT-Teatergarasjen (Bergen). I internasjonal sammenheng er særlig Wadman aktiv i sentrale fagpedagogiske nettverk. Alt dette arbeidet er viktig for kollegiets faglige oppdatering og kompetanseheving, foruten at det styrker skolens posisjon og tilgang til ressurser.

Kritikk og deltakelse i offentlig debatt

Som eneste nasjonale utdanning på sitt felt har Dnf en viktig oppgave i å formulere faglige standarder og i å bidra til å forvalte filmkunstens posisjon i den offentlige bevissthet. Flere av kollegiet er derfor aktive skribenter og aktører i det offentlige ordskifte, i tillegg til virksomhet som kritikere i fagtidsskrifter.

Faglig-pedagogisk utviklingsarbeid

I likhet med foregående år har det faglige kollegium også i 2005 arbeidet intensivt med utviklingen av nye studieplaner med sikte på en tilpasning av Film-skolens undervisning til den nye gradsstrukturen (bachelor- og mastergrad). Disse planene foreligger ved inngangen til 2006 som et gjennomarbeidet forslag, men ettersom en omlegging vil forutsette godkjenning av en bachelorgrad basert på ett års tidligere kompetanse/utdanning, og mastergraden forutsetter godkjenning fra NOKUT, er det ennå ikke endelig bestemt når opptak etter den nye modellen vil kunne

gjennomføres. Arbeidet med den nye modellen har for øvrig medført en til dels betydelig revisjon og oppdatering av de respektive linjenes faglige innretning, som det har foregått en omfattende utprøving av også gjennom 2005.

Nytilsatt linjeleder for Manus, Leidulv Risan har, i samarbeid med dramaturgen Kirsten Rask (som er fast tilknyttet Manuslinjen i en deltidsstilling), under utarbeidelse et fornyet studieopplegg for sitt fagfelt.

Scenografen Eli Bø var gjennom størstedelen av 2004 ansatt på engasjement ved Dnf for å utrede mulighetene for å etablere et Bachelor-studium i Production Design, enten eksklusivt ved Dnf/HiL eller i samarbeid med andre utdanningssteder, som eksempelvis Kunsthøgskolen i Oslo. Ved inngangen til 2005 forelå en ferdig studieplan samt et detaljert undervisningsopplegg, og høsten 2005 ble dette studiet lansert med sitt første kull, i samarbeid med Fakultet for Scenekunst ved KhiO, med Eli Bø som linjeleder tilsatt for et årsmål på fire år. Studiet er det første i sitt slag i Norge og et betydelig tilskudd til Filmskolens faglige plattform og fagmiljø.

Stipendiater

Den norske filmskolen fikk i 2004 sin første stipendiat finansiert av Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Dette var en klar anerkjennelse av Dnfs faglige styrke og posisjon, som ble bekreftet da skolen også i 2005, i meget skarp konkurranse med landets øvrige kunsthøgskoler, fikk nok en stipendiat finansiert av programmet.

Den første er en tidligere student ved Dnf, manusforfatteren Ståle Stein Berg, og arbeidstitelen på hans prosjekt er "Skildring og fortelljing. Ein grenseoppgang mellom filmens antipoder". Den andre er film- og tv-regissøren Trygve Allister Diesen, og arbeidstitelen på hans forskningsprosjekt er "Being the Director – Maintaining your Artistic Vision while Swimming with Sharks".

Begge stipendiatene er nærmere presentert i et annet kapittel i denne årsmeldingen.

Oversikt over miljøets formalkompetanse

Stillings-kategori	Antall stillinger	Antall årsverk
Professor	2	2,00
Førsteamanuensis	2	2,00
Prof. II	6	1,20
Førstelektor	6	5,50
Stipendiat	1	0,33
Antall FoU-årsverk		3,21

Oversikt over festivaldeltakelse 2005

- Eksamensfilmer kull 3 -

"Muhammed":

- **Cinema of Tomorrow**, Filmtage Augsburg, Augsburg, Tyskland, 7. - 13.3.
- **Illumenation 2005**, Helsinki, Finland, 12. - 16.4.
- **Student Academy Award**, Beverly Hills, California, USA, 8. - 12.6.
- **Kortfilmfestivalen**, Grimstad, 15. - 20.6.
ECCF's kortfilmpris for beste film i den norske konkurransen til regissør Lisa Marie Gamlem. Hederlig omtale for beste manus til Ellen Lyse Einarsen.
- **Nordisk Panorama**, Bergen, 23. - 28.9.
- **Cinekid International**, Amsterdam, Nederland, 29.9.
- **Nordisk Film Festival, Laterna Nordica**, Fredrikshavn, Danmark, 2. - 5.11.
- **47. Nordische Filmtage**, Lübeck, Tyskland, 3. - 6.11.
- **Cineteca Manifestazioni**, European Festivals of Film Schools, Bologna, Italia, 4. - 27.11.
- **Barcelona Internationale Television Festival**, Barcelona, Spania, 14. - 19.11.

"Paperboy"

- **Warsaw Film Spring**, 4th Review of the Films of the Students of the European Film Schools, Warszawa, Polen, 20. - 22.5.
- **Royal Television Society**, London, England, 28.7.
Fikk "Student Television Awards 2004"
- **Kortfilmfestivalen**, Grimstad, 15. - 20.6.
- **The International Festival for Cinema Schools**, Huy, Belgia, 20. - 23.10.
- **TOFFI Film Festival Torún**, Torún, Polen, 21. - 23.10. *Fikk 3rd Price, "The Brown Angel"*
- **Nordisk Film Festival, Laterna Nordica**, Fredrikshavn, Danmark, 2. - 5.11.

"Snart borte, plutselig tilbake"

- **St. Anna's National Awards**, Moskva, Russland, 10. - 19.3.
- **Warsaw Film Spring**, 4th Review of the Films of the Students of the European Film Schools, Warszawa, Polen, 20. - 22.5.
- **TOFFI Film Festival Torún**, Torún, Polen, 21. - 23.10.
- **Nordisk Film Festival, Laterna Nordica**, Fredrikshavn, Danmark, 2. - 5.11.

"Oskar"

- **IESAV, 2. Festival Internal du Court Métrage des Écoles de Cinéma**, Beirut, Libanon, 26. - 29.1. *Award of the 2nd International Student Short Film Festival. Pris til Sigurd Heggemsnes, Lillehammer, som beste skuespiller i rollen som Arinn.*
- **St. Anna's National Awards**, Moskva, Russland, 10. - 19.3.

- **Riverrun**, Winston-Salem, New York, USA, 21. - 24.4. "Best student film: Narrative Short"
- **Filmfestival Wien**, Wien, Østerrike, 4. - 8.5.
- **Kortfilmfestivalen**, Grimstad, 15. - 20.6.
- **Fresh Film Fest**, Karlovy Vary, Tsjek. Rep., 24. - 28.8.
- **Nordisk Film Festival, Laterna Nordica**, Fredrikshavn, Danmark, 2. - 5.11.
- **47. Nordische Filmtage**, Lübeck, Tyskland, 3. - 6.11.
- **Beijing Film Academy**, Beijing, Kina, 6. - 12.11. *Fikk "Audience Award"*
- **Barcelona Internationale Television Festival**, Barcelona, Spania, 14. - 19.11.
- **Tehran 10th International Short Film Festival**, Teheran, Iran, 15. - 20.11.

"Super Selma"

- **IESAV, 2. Festival International du Court Métrage des Écoles de Cinéma**, Beirut, Libanon, 26. - 29.1.
- **Sehsüchte, International Student Film**, Potsdam/Babelsberg, Tyskland, 26.4. - 29.5.
- **Brno Sixteen Film Festival**, Brno, Tsjek. Rep., 19. - 23.10.
- **The International Festival for Cinema Schools**, Huy, Belgia, 20. - 23.10.
- **47. Nordische Filmtage Lübeck**, Lübeck, Tyskland, 3. - 6.11.
- **Nordisk Film Festival, Laterna Nordica**, Fredrikshavn, Danmark, 2. - 5.11.

"Taket"

- **15th Cergy-Pontoise International Short-length Film Festival**, Cergy-Pontoise, Frankrike, 15. - 17.4., *Vant "2nd Price"*
- **Festival Kratkog Filma Mostar**, Mostar, Bosnia-Herzegovina, 25. - 29.5.
- **Brno Sixteen 2005**, Brno, Tsjek. Rep., 19. - 23.10.
- **Nordisk Film Festival, Laterna Nordica**, Fredrikshavn, Danmark, 2. - 5.11.

- Eksamensfilmer kull 2 -

"O' bli hos meg"

- **15th Annual Melbourne Queer Film Festival**, Melbourne, Australia, 10. - 20.3.
- **Out in Africa**, Cape Town, 17.3. - 3.4.
- **Identities, Queer Film Festival Vienna**, Wien, Østerrike, 2. - 10.6.
- **Newfest**, New York, USA, 2. - 12.6.
- **Femmina Internasjonalt Filmfestival**, Verdal, 27. - 29.10.
- **Cineffable**, St. Denis, Frankrike, 28.10. - 1.11.
- **LesGaiCineMad**, Madrid, Spania, 3. - 13.11.
- **Immaginaria Bologna**, Bologna, Spania, 17. - 20.11.

- Eksamensfilmer kull 1 -

“Sinnssyk i gjerningsøyeblikket”

- **Shorts at Moonlight**, Hofheim, Tyskland, 1.7.

“Hormoner og andre demoner”

- **6th “du grain à démoudre” Film Festival**, Gonfreville, Frankrike, 7. – 15.10.

Priser og utmerkelse 2005

- **Award of the 2nd International Student Short Film Festival, IESAV**, Beirut, januar 2005:
“OSKAR”, regi Guro Ekornholmen:
En av prisene for beste skuespillere gikk til Sigurd Heggemsnes, Lillehammer, i rollen som gutten Arinn.
- **15th International Short-Film Festival of Cergy Pontoise**, Frankrike, april 2005:
“2nd Price”
“The Roof” (“Taket”)
Regi Hisham Zaman.
- **2005 Riverrun International Film Festival**, Winston-Salem/N.Y., USA, april 2005:
“Best student Film: Narrative short”
“OSKAR”
Regi Guro Ekornholmen.
- **Royal Television Society – Student Television Awards 2004**, London - utdelt mai 2005:
“Paperboy”
Regi Janic Heen.
- **Kortfilmfestivalen, Grimstad**, juni 2005:
ECCF’s kortfilmpris for beste film i den norske konkurransen til regissør Lisa Marie Gamlem, for “Muhammed”.
Hederlig omtale for beste manus til Ellen Lyse Einarsen, også “Muhammed”.
- **The 4th International Student Film & Video Festival of Beijing Film Academy**, Kina, november 2005:
“Audience Award”.
“OSKAR”
Regi Guro Ekornholmen.
- **Torún Film Festival TOFFI**, Torún, Polen, oktober 2005:
“3rd Price, The Brown Angel”:
“Paperboy”
Regi Janic Heen.

Publikasjoner i 2005

Andre publikasjoner

- Bø, Eli [Scenografi] I: Skjoldbjærg, Erik (regissør): En folkefiende [Drama – 90 min]. Oslo: Nordisk film. 2005.

- Bø, Eli [Scenografi] I: Martens, Magnus (regissør): Svein og rotta [Barnefilm – 73 min]. Oslo: Maipo. 2005.
- Lindvik, Jan [Lyd] I: Elias [Animasjonsserie for barn]. Bergen: TV2. 2005.
- Nytrø, Kari; Ringnes, Tormod og Lindvik, Jan [Lyd] I: Næss, Arne Lindtner (regissør) “Venner for livet” [Drama] Oslo: Norsk Film Produksjon AS. 2005.
- Remlov Tom. Baktruppen og 'friheten til å feile'. Norsk Shakespeare og Teater-Tidsskrift 2005; 8(1):50. (Artikkel i fag-/bransjetidsskrift).
- Remlov, Tom. Love-making. Rushprint 2005; 40(2): 26-27. (Artikkel i fag-/bransjetidsskrift).
- Remlov, Tom. Regnbuen i Tallinn. Rushprint 2005; 40(3): 38-39. (Artikkel i fag-/bransjetidsskrift).
- Remlov, Tom. There is a world out there! Rushprint 2005; 40(5), 38-39. (Artikkel i fag-/bransjetidsskrift).
- Remlov, Tom. Tid er noe som løper. Rushprint 2005; 40(4), 42-44. (Artikkel i fag-/bransjetidsskrift).
- Remlov, Tom [Produksjon] I: Henrik Ibsen – hans liv og diktning . 2005.
- Remlov, Tom (regissør) Quisling. Skien: Teater Ibsen. 2005.
- Remlov, Tom (regissør) Åpningsforestilling – Norsk litteraturfestival: Lillehammer: Norsk litteraturfestival/Sigrud Undset-dagene. 2005.
- Ringnes, Tormod og Lindvik, Jan [Lyd] I: Paulsen, Sjur (regissør) Loop [Dokumentar] Oslo: Sub Production AS. 2005.
- Risan, Leidulf (regissør): Ved kongens bord. Oslo: NRK 2005.
- Risan, Leidulf ; Sandås, Nina[Manus] I: Risan, Leidulf (regissør): Ved kongens bord. Oslo: NRK 2005.
- Ross Dick. Training the trainers. Lillehammer: Den norske filmskolen, 2005: 11 hefter, 1 DVD. (Institusjonsrapport).
- Rønning, Edvard (regissør): Nabo eller fiende : et grensespill fra Eidskog i 1905. Eidskog Museum; Eidskog Museums - og Historielag og Eidskog Amatørteater, aug 2005.
- Rønning, Edvard [Manus] I: Rønning, Edvard (regissør): Nabo eller fiende : et grensespill fra Eidskog i 1905. Eidskog Museum; Eidskog Museums - og Historielag og Eidskog Amatørteater, 2005.
- Skagen Sølve. Fillekring-modellen. Rushprint 2005; 40(2):57. (Artikkel i fag-/bransjetidsskrift).
- Skagen Sølve. 'How to shoot a really great moving master'. Rushprint 2005; 40(4):62-3. (Artikkel i fag-/bransjetidsskrift).
- Skagen Sølve. Mullah Edvard. Rushprint 2005; 40(3):56-7. (Artikkel i fag-/bransjetidsskrift).
- Skagen Sølve. 'Stillhet er også lyd'. Rushprint 2005; 40(6):66-7. (Artikkel i fag-/bransjetidsskrift).
- Skagen Sølve. Produksjonsdesign - hva er det?'. Rushprint 2005; 40(5):54-5. (Artikkel i fag-/bransjetidsskrift).
- Skagen, Sølve [Manus]: Sangen om den røde rubin. Lillehammer: HiL 2005.
- Thomas Maureen. Playing with chance and choice ? orality, narrativity and cinematic media: Vala's Runecast. I: Bushoff, Brunhild (ed.) Developing Interactive Narrative Content : sagas-sagasnet-reader. München: High Text Verlag, 2005: 371-442. (Artikkel i vitenskapelig antologi).
- Thomas Maureen. The power of Narrative: 2D, 3D, 4D. I: Blackwell, Alan F. and MacKay, David (eds.) Power. New York: Cambridge University Press, 2005: 53-78. (Artikkel i vitenskapelig antologi).

Senter for mediepedagogikk

Kontaktpersoner: *Yngve Nordkvelle*. Tlf: 61 28 82 86. E-post: Yngve.Nordkvelle@hil.no
Geir Haugsbakk. Tlf: 61 28 82 09. E-post: Geir.Haugsbakk@hil.no

Beskrivelse av Senteret og virksomheten

Senter for mediepedagogikk ble i 2002 etablert som et treårig prøveprosjekt. Det er forlenget med et halvt år og avsluttes sommeren 2006. Et hovedmål med prosjektet er å øke forskningsinnsatsen knyttet til medier, teknologi og undervisning. Prosjektet skal synliggjøre, samordne og styrke HiLs forskningsrettede virksomhet på feltet.

Senteret var tenkt som et ledd i utviklingen av mediepedagogikk/livslang læring som ett av satsingsområdene ved HiL. Følgelig er Senteret nært knyttet til forskningsfeltet mediepedagogikk ved pedagogikkseksjonen. Samtidig har det som erklært mål å favne HiL som helhet og være en ressurs for alle avdelinger, enheter og ansatte.

Organisering

Senter for mediepedagogikk er i utgangspunktet direkte underlagt rektor og skal opptre uavhengig av etablerte miljøer. Ønsket om tverrfaglige tilnærminger har vært sentralt i sammensetningen av den sentrale prosjektgruppa for satsingen. Den består av representanter fra fagavdelingene ved høgskolen og Senter for livslang læring (SeLL). Prosjektgruppa har et faglig ansvar for prosjektutvikling, prosjektoppfølgning og -samordning.

Fra høsten 2003 har Senteret hatt et eget styre med ansvar for budsjetter og overordnede planer. Yngve Nordkvelle har vært styreleder og faglig leder for Senteret, og Geir Haugsbakk har vært prosjektleder og sekretær for prosjekt- og styringsgruppa. Siden 1. mai 2003 har professor Lars Qvortrup hatt en II-stilling

knyttet til Senteret. Qvortrup har fungert som en aktiv støttespiller i forhold til utviklingen av forskningsprosjektene, men også i forbindelse med de allmenne, faglige og strategiske diskusjonene. I 2004 og 2005 har i tillegg Yvonne Fritze og Brit Svoen vært knyttet til senteret i 20 %-stillinger.

Prosjekter og finansiering

Prosjektlederstillingen er finansiert over HiLs budsjett. Ellers har en stor del av forskningsaktivitetene vært finansiert med midler fra Norges Forskningsråd. Senteret har hatt midler fra Strategisk høgskoleprogram over en treårsperiode. Prosjektporteføljen er presentert nedenfor.

Nettverksbygging , tidsskrift, video/webcast og konferanser

Nettverksbygging både regionalt, nasjonalt og internasjonalt har vært et viktig mål også i 2005. Det er etablert gode internasjonale kontakter, spesielt i forbindelse med etableringen av det internasjonale, elektroniske tidsskriftet "Seminar.net". Tidsskriftet ble lansert i januar 2005 på feltet "media, technology and lifelong learning". En redaktørgruppe på seks personer ved HiL har hovedansvar for tidsskriftet. Det er Yngve Troye Nordkvelle (leder), Yvonne Fritze, Geir Haugsbakk, Svein.O.Haaland, Brit Svoen og Lars Qvortrup. Seminar.net er et "referee-tidsskrift" med et redaksjonsråd på 23 forskere fra en rekke land. I tillegg til ni norske kommer to fra Danmark, fire fra Sverige, en fra Finland, tre fra USA, en fra Canada, to fra Storbritannia og en fra Hellas. Tidsskriftet har fått godkjenning fra Universitets- og høgskolerådet som

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Innvandrerkvinner forhold til fjernsynet.	Norges forskningsråd,	Eva Bakøy
De kompetente eldre. Om IKT-bruk i aldersgruppen 67+.	Norges forskningsråd	Øyvind Nøhr
Evaluerings av fleksibel undervisning	Norges forskningsråd (delfinansiering)	Anne-Mette Bjørgen
Følgforskning i tilknytning til prosjektet "IKT i norskopplæring for norske innvandrere". (Samarbeid med Østlandsforskning som har prosjektledelsen)	Vox	Geir Haugsbakk (ved HiL)
Kulturbasert næringsutvikling	Norges forskningsråd (Næringsrettet høgskolesatsing)	Yngve Nordkvelle
Mulighetenes mangfold	Norges forskningsråd	Liv Solheim
De norske politiske partienes bruk av elektroniske medier under valgkampen	Norges forskningsråd	Øyvind Kalnes
Evaluerings av LÆRNO (Lærende nettverk i Oppland)	Norges forskningsråd	Anne Mette Bjørgen
Om å bruke humor i undervisnings- og opplæringsfilm	Norges forskningsråd	Sissel Rathke/ Yvonne Fritze

nivå 1-tidsskrift. Det er tilgjengelig på:
<http://seminar.net>

Et særtrekk ved Seminar.net er at artikkelforfatterne gir korte presentasjoner på video som er tilgjengelige i tilknytning til artiklene. Senter for mediepedagogikk har også aktivt brukt video i andre sammenhenger, og har laget en samleside med de aktuelle eksemplene. I tillegg til introduksjonene fra Seminar.net, er det her videopresentasjoner fra webseminaret om "digital dannelse" (2004), kortversjoner av hovedforedragene på konferansen "Didaktikk og teknologi 2005" og i tillegg en forelesning med Jens Stoltenberg (Lektor Fjords minneforelesning 2005). Samlesida er tilgjengelige på:
<http://seminar.hil.no/webcast.htm> eller via nettsidene til Senter for mediepedagogikk.

Ellers har Senteret som ambisjon at HiLs FoU-satsing innen mediepedagogikk skal være synlig både gjennom egne konferansearrangement og bidrag på sentrale konferanser innenfor feltet nasjonalt og internasjonalt. Senter for mediepedagogikk har hovedansvaret for konferanseserien "Didaktikk og teknologi". Konferansen i 2005 hadde "medier og refleksivitet" som hovedtema.

Kompetanse

Senteret er i forsøksperioden i liten grad bemannet med egne ansatte. Arbeidskraft og kompetanse som benyttes til forskningsvirksomheten er primært ansatte ved de ordinære avdelingene. De trekkes inn i virksomheten ved Senteret for å samle og profilere forskning som er relatert til det mediepedagogiske feltet. Personalet som på denne måten representerer den mediepedagogiske satsingen består av profesorer, førsteamanuenser og høgskolelektorer.

I tillegg har flere av doktorgradstipendiatene ved pedagogikkseksjonen hatt en viktig rolle i forhold til satsingen ved Senter for mediepedagogikk. Det gjelder Yvonne Fritze som i 2005 disputerte med avhandlingen "Mediet gjør en forskel - en komparativ undersøgelse af kommunikationen i nærundervisning og fjernundervisning". Fritze er nå ansatt som førsteamanuensis ved pedagogikk. I 2004 ble Geir Haugsbakk tilsatt som stipendiat med prosjektet "Retorikk, teknologi og læring". Ny stipendiat i 2005 var Lene Nyhus som tar utgangspunkt i "pedagogisk evaluering av fleksibel undervisning". Ellers er førsteamanuensis Stephen Dobson i gang med et doktorgradsprosjekt som knytter an til Senterets fagfelt. Det har tittelen "Theorising the viva voce" og stiller bl.a. spørsmålet om hva som skjer med det muntlige i møtet med ny teknologi, nye medier og nye krav om skriftlighet.

Publikasjoner i 2005

Disse publikasjoner er også rapportert under de andre fagseksjonene.

Publikasjoner med godkjente publiseringspoeng Totalt: 0,5 poeng*.

Nordkvelle Yngve Troye, Olson John. Visions for ICT, Ethics and the Practice of Teachers. Education and information technologies : Official Journal of the IFIP Technical Committee on Education 2005; 10(1/2): 19-30. (Fagfelleurdert artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift). Poeng: 0,5.

Andre publikasjoner

Bakøy Eva. Immigrant Women and television. I: 17. Nordiske Medieforskerkonferanse. Aalborg; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).

Bjørgen Anne Mette, Haaland Svein Oddvar. Lærer møter nett - digitalt grep på didaktikken : fleksibilisering av mastergradsutdanninger i helse- og sosialfag ved HiL. I: Didaktikk og teknologi. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).

Bjørgen Anne Mette, Nordkvelle Yngve Troye, Nyhus Lene. Selv-evaluering og organisasjonslæring ved bruk av Learning Management Systems. I: Grepperud, Gunnar et. al. (red.) Til å bli klok av - et knippe prosjekt-erfaringer 2004. Tromsø: Norgesuniversitetet, 2005. (Norgesuniversitetets skriftserie; 2005:2) 191-212. (Kapittel i institusjonsrapport).

Eide Trude Hella, Haugsbakk Geir, Nyhus Lene. IKT i norskopplæring for innvandrere : sluttrapport fra følgeforskning av INOVI-prosjektet. Lillehammer: Østlandsforskning, 2005. (ØF-rapport; 2005:15) 131 s. (Rapport i institusjonsserie).

- Fritze Yvonne. Mediet gjør en forskel : en komparativ undersøgelse af kommunikation i nærundervisning og fjernundervisning [Doktoravhandling]. Odense: Syddansk Universitet, 2005.
- Fritze Yvonne. Media make a difference : a comparative investigation of face-to-face and distance education. I: ECER 2005, European Conference on Educational Research. Dublin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Fritze Yvonne. Mediet gjør en forskjell. I: Didaktikk og teknologi. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Haugsbakk Geir. IKT og det nye læringsspråket. I: Didaktikk og teknologi. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Haugsbakk Geir. Technology and teaching in a post-modern environment. I: European Conference on Educational Research. Dublin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Hausstätter Rune Sarromaa, Nordkvelle Yngve Troye. Gruppearbeid: paradoks eller god metode i fjernundervisning? I: Grepperud, Gunnar et. al. (red.) Til å bli klok av - : et knippe prosjekterfaringer 2004. Tromsø: Norgesuniversitetet, 2005. (Norgesuniversitetets skriftserie; 2005:2) 63-76. (Kapittel i institusjonsrapport).
- Nordkvelle Yngve Troye. 2. generasjon LMS - mer av det samme? I: Didaktikk og teknologi. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Nordkvelle Yngve Troye. Editorial. Seminar.net - Media, Technology and Lifelong Learning 2005; 1(2). (Artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift).
- Nordkvelle Yngve Troye. Editorial. Seminar.net - Media, Technology and Lifelong Learning 2005; 1(1). (Artikkel i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift).
- Nordkvelle Yngve Troye. Next generation LMS - can we avoid the 'iron cage' of educational computing? I: European Conference on Educational Research. Dublin; 2005. (Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse).
- Nyhus Lene. Å møte barn med respekt : evaluering av et utviklingsarbeid i Inderøybarnehagen. Lillehammer: Østlandsforskning, 2005. (ØF-rapport; 2005:16) 120 s. (Rapport i institusjonsserie).
- Nyhus Lene, Solhaug Trond, Eide Trude Hella. Helsefremmende arbeidsplasser i Gjøvikregionen. Undervisningsrapport til prosjektet. Lillehammer: Østlandsforskning, 2005. (ØF-rapport; 2005:14) 86 s. (Rapport i institusjonsserie).
- Nøhr Øyvind. Er bruk av IKT veien til en vellykket aldring? I: Didaktikk og teknologi. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).
- Qvortrup Lars. På vej til en teori om e-læring : fra instruktivisme til systemteori. I: Didaktikk og teknologi. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).

Faglig utviklingsarbeid ved Senter for livslang læring

Kontaktperson: Anne-Trine Woll. Tlf. 61 28 80 54/970 39 459. E-post: Anne-Trine.Woll@hil.no

Senter for livslang læring (SeLL) er HiLs prosjektenhet for fleksible utdanningstilbud, og har utviklingsoppgaver knyttet til høgskolens virksomhet. Senteret skreddersyr opplæringstilbud i samarbeid med oppdragsgivere, og tilbyr fleksible studier på det åpne markedet. SeLL baserer sin virksomhet innenfor kjerneområdene fleksible studier, IKT- og video-produksjoner, kurs/konferanser og veiledning. Det har i 2005 vært 23 ansatte med bred erfaring innen pedagogikk, prosjektledelse og medieproduksjoner. SeLLs virksomhet er oppdragfinansiert og omsatte i 2005 for ca 20 millioner kroner.

SeLLs mål er å være en nasjonalt ledende aktør i forhold til å utvikle og å tilby godt tilrettelagte og fleksible utdanningstilbud for voksne. Dette skjer gjennom å utvikle og gjennomføre opplæringstilbud som kombinerer kvalitet i læringsprosessene med fleksibilitet i gjennomføringen.

SeLLs virksomhetsområder er:

- Utvikling og gjennomføring av fleksible studier inkludert internopplæring for virksomheter.
- Medieproduksjoner; rene video-, bilde- og lyd-produksjoner, nettbaserte løsninger inklusive portaler, interaktive medier, brosjyrer og trykksaker.
- Utvikling og gjennomføring av kurs og konferanser, med vekt på forskningskonferanser.
- Veiledning, rådgivning og undervisning.

Det er faglige utviklingsoppgaver i SeLLs arbeid knyttet til produksjon av læremidler, nettløsninger og utvikling av studietilbud. I tillegg har SeLL gradvis fått større faglig ansvar for flere studieemner. De fleste studiene SeLL utvikler er fleksibelt lagt opp med nettbaserte læringselementer. Her er utviklingsarbeidet knyttet opp til utforming av en pedagogisk

studiemodell der læringselementene blir vurdert ut i fra en mediepedagogisk modell. Videre er det utviklingsoppgaver knyttet til utforming av læringsomgivelsene i det nettbaserte læringsmiljøet. Det ligger i tillegg utviklingsarbeid i evalueringer og utvikling av fagstoff i form av artikler og produksjon av bilde- og lydmateriell.

Vår pedagogiske plattform er i de fleste tilfeller basert på problemorientert læring, samarbeid i grupper og prosessorientert skriving. Her står dialog og veiledning sentralt.

Fleksible studier

Innenfor dette feltet dreier utviklingsarbeidet seg hovedsaklig om hvordan kompetanseutvikling skal tilrettelegges pedagogisk, og hvordan medier skal understøtte læringsprosessene. Disse to elementene blir i ethvert prosjekt vurdert opp mot hvilke egenskaper faget som skal tilbys har. SeLL har det pedagogiske og praktiske utviklingsansvaret i samarbeid med fagavdelinger ved HiL og andre høgskoler.

SeLL har i samarbeid med fagavdelinger utviklet følgende studier som det har vært utviklingsarbeid knyttet til:

- Viderutdanning i språk, spansk, fransk og tysk som 2. fremmedspråk for lærere på ungdomstrinnet.
- Paramedic. Samarbeid med NAVO, Ullevål Universitetssykehus og Avdeling for helse- og sosialfag. 60 studiepoeng.
- Karriereveiledning – fleksibelt studium i yrkes og utdanningsveiledning. Oppdrag fra Oppland Fylkeskommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune. 30 studiepoeng.
- Endringsarbeid i virksomheter. Samarbeid med Arbeidslivssenteret i Oppland og Sør-Trøndelag og

Faglig utviklingsarbeid ved Senter for livslang læring

Kontaktperson: Anne-Trine Woll. Tlf. 61 28 80 54/970 39 459. E-post: Anne-Trine.Woll@hil.no

Senter for livslang læring (SeLL) er HiLs prosjektenhet for fleksible utdanningstilbud, og har utviklingsoppgaver knyttet til høgskolens virksomhet. Senteret skreddersyr opplæringstilbud i samarbeid med oppdragsgivere, og tilbyr fleksible studier på det åpne markedet. SeLL baserer sin virksomhet innenfor kjerneområdene fleksible studier, IKT- og video-produksjoner, kurs/konferanser og veiledning. Det har i 2005 vært 23 ansatte med bred erfaring innen pedagogikk, prosjektledelse og medieproduksjoner. SeLLs virksomhet er oppdragfinansiert og omsatte i 2005 for ca 20 millioner kroner.

SeLLs mål er å være en nasjonalt ledende aktør i forhold til å utvikle og å tilby godt tilrettelagte og fleksible utdanningstilbud for voksne. Dette skjer gjennom å utvikle og gjennomføre opplæringstilbud som kombinerer kvalitet i læringsprosessene med fleksibilitet i gjennomføringen.

SeLLs virksomhetsområder er:

- Utvikling og gjennomføring av fleksible studier inkludert internopplæring for virksomheter.
- Medieproduksjoner; rene video-, bilde- og lyd-produksjoner, nettbaserte løsninger inklusive portaler, interaktive medier, brosjyrer og trykksaker.
- Utvikling og gjennomføring av kurs og konferanser, med vekt på forskningskonferanser.
- Veiledning, rådgivning og undervisning.

Det er faglige utviklingsoppgaver i SeLLs arbeid knyttet til produksjon av læremidler, nettløsninger og utvikling av studietilbud. I tillegg har SeLL gradvis fått større faglig ansvar for flere studieemner. De fleste studiene SeLL utvikler er fleksibelt lagt opp med nettbaserte læringselementer. Her er utviklingsarbeidet knyttet opp til utforming av en pedagogisk

studiemodell der læringselementene blir vurdert ut i fra en mediepedagogisk modell. Videre er det utviklingsoppgaver knyttet til utforming av læringsomgivelsene i det nettbaserte læringsmiljøet. Det ligger i tillegg utviklingsarbeid i evalueringer og utvikling av fagstoff i form av artikler og produksjon av bilde- og lydmateriell.

Vår pedagogiske plattform er i de fleste tilfeller basert på problemorientert læring, samarbeid i grupper og prosessorientert skriving. Her står dialog og veiledning sentralt.

Fleksible studier

Innenfor dette feltet dreier utviklingsarbeidet seg hovedsaklig om hvordan kompetanseutvikling skal tilrettelegges pedagogisk, og hvordan medier skal understøtte læringsprosessene. Disse to elementene blir i ethvert prosjekt vurdert opp mot hvilke egenskaper faget som skal tilbys har. SeLL har det pedagogiske og praktiske utviklingsansvaret i samarbeid med fagavdelinger ved HiL og andre høgskoler.

SeLL har i samarbeid med fagavdelinger utviklet følgende studier som det har vært utviklingsarbeid knyttet til:

- Viderutdanning i språk, spansk, fransk og tysk som 2. fremmedspråk for lærere på ungdomstrinnet.
- Paramedic. Samarbeid med NAVO, Ullevål Universitetssykehus og Avdeling for helse- og sosialfag. 60 studiepoeng.
- Karriereveiledning – fleksibelt studium i yrkes og utdanningsveiledning. Oppdrag fra Oppland Fylkeskommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune. 30 studiepoeng.
- Endringsarbeid i virksomheter. Samarbeid med Arbeidslivssenteret i Oppland og Sør-Trøndelag og

- Avdeling for helse- og sosialfag.15 studiepoeng.
- Ledelse av organisasjon i endring. Samarbeid med Tyrilistiftelsen og Avdeling for helse- og sosialfag.15 studiepoeng.
- Skoleutvikling – å lede en lærende organisasjon. Samarbeid med Lillehammer og Toten kommuner og Avdeling for samfunnsvitenskap.
- Lillehammer videregående skole – etterutdanning av alle lærere om dets nye rolle som ”kontaktlærere og veiledere”. SeLL.
- Lupos er et kompetansegivende lederutviklingsprogram utviklet i samarbeid mellom 3 høgskoler, offentlig og privat sektor. Deltakerne vil få tilført moderne lederkompetanse av høy faglig kvalitet som er anvendbar for den organisasjonen deltakerne tilhører.

Medieproduksjoner og portaler

Innen dette området består utviklingsarbeidet i hovedsak av faglig fordypning i hva som skal formidles for å lage et pedagogisk konsept, utarbeidelse av synopsis, opptak, redigering og slutføring.

- Ferdigstillelse av DVDen ”Sats på en senior!” for Moderniseringsdepartementet. DVDen består av en hovedvideo, to reportasjer og fire intervjuer. Prosjektet er utviklet av SeLL i samarbeid med Avdeling for helse- og sosialfag og Senter for seniorpolitikk. Faglig ansvar: Øyvind Nøhr, Avdeling for helse- og sosialfag. Fra SeLL har følgende personer bidratt: Sissel Rathke (regi, produsent), Neil Fulton (kamera, online-redigering).
- SeLL har i 2005 vært partner, deltatt i utvikling av opplæringsmateriale og hatt produksjonsansvar for prosjektet Creativity meets Capital (CmC). CmC er et nordisk samarbeidsprosjekt hvor det skal utvikles og produseres læremateriell for investorer og entreprenører innen kreative industrier. Lillehammer Kunnskapspark er oppdragsgiver. Production Manager for prosjektet er Sissel Rathke, SeLL.
- Utvikling av manus, og video-opptak til en DVD for Sosial- og helsedirektoratet i forbindelse med utvikling av opplæringsprogrammet TAKT – tilrettelegging av kommunale tjenester til barn med nedsatt funksjonsevne. Det skal lages et hovedprogram og en reportasje. Prosjektet er et samarbeid mellom Østlandsforskning og Høgskolen i Lillehammer. Ferdigstillelse våren 2006. Fra SeLL har følgende personer bidratt: Sissel Rathke (regi, produsent), Neil Fulton (kamera, online-redigering).
- Ferdigstillelse av ALS, videofiler. DVD-serie om ”Amyotopisk lateralsklerose.” Fra SeLL har følgende personer bidratt: Ingrid Ese (regi), Kjell Are Refsvik, Stein Tore Sønsteli, Neil Fulton (kamera, online-redigering).
- Produksjon av forelesnings CD’er for pedagogikk grunnfag. Ansvarlig SeLL: Neil Fulton (kamera, redigering).
- Ferdigstillelse av video for Paramedic-studiet – om

- Åsta ulykken. Fra SeLL: Sissel Rathke (regi, produsent), Neil Fulton (kamera, online-redigering).
- Opptak og redigering av ledertale for Mattilsynet. Ansvarlig: Neil Fulton (kamera, online-redigering).
- Utvikling, opptak og redigering av informasjonsvideo for Siemens, Tyskland. Oppfølging av tidligere prosjekt for Siemens Norge. Omhandler oppgradering av mobiltelefon-nettverk i Nord og Nordvest Norge. Ansvarlig: Neil Fulton (kamera, online-redigering).
- Produksjon av DVD for Spansk-studiet. Språkprøver av varierende kompleksitet. Ansvarlig: Neil Fulton (kamera, online-redigering).
- Kulturbasert næringsutvikling. Opptak og komprimering av to foredrag. Ansvarlig: Neil Fulton, Hilde Ralle (kamera, online-redigering).
- Fysak – Opplandsresepten. Medisinsk program for å få folk i form gjennom mosjon. Opptak og produksjon av introduksjons-DVD for Oppland fylkeskommune. Består av intervjuer og en dramatisering. Ansvarlig: Hilde Ralle (regi, redigering), Neil Fulton (kamera, online-redigering).
- Seminar.net. Opptak og komprimering av ”talking heads” for denne nettportalen som pedagogikkmiljøet står bak. Ansvarlig: Neil Fulton (kamera, redigering) informasjonsarena for helsestasjoner. www.helsestasjonen.no
- Det nettbaserte tidsskriftet seminar.net er ute i første utgave. Magasinet er designet og kodet av SeLL, og bruker det åpne CMS et Mambo som teknisk plattform. Prosjektet er produsert i xhtml og css-baserte sider på en dynamisk plattform. <http://www.seminar.net>

Web -løsninger

- <http://tide.hil.no> - nettsted for prosjektet Television in a Digital Environment - profildesign og webdesign samt installasjon og tilrettelegging av CMS for dette HiL-prosjektet.
- seminar.net - webbasert akademisk tidsskrift om media, teknologi og livslang læring - tilrettelegging og publisering av tekst og video til seminar.net
- openpraxis.com - internt magasin for medlemmer av ICDE - webdesign samt installasjon og tilrettelegging av CMS for dette magasinet.
- FIOL docuLive - revisjon av e-læringsløsning for Forsvaret.
- LUPOS.no - Lederutviklingsprogram skandinavia - LUPOS - Skreddersydd program med faglig forankring. Coaching og organisasjonspsykologi - profildesign og webdesign samt installasjon og tilrettelegging av CMS for dette HiL-prosjektet.
- kulturbasert.hil.no - Forum for Kulturbasert Næringsliv - webdesign samt installasjon og tilrettelegging av CMS for dette HiL-prosjektet.
- TaKT-nettstedsansvarlig i TaKT-prosjektet for Helse og sosialdirektoratet www.shdir.no/takt/
- Referansegruppe for et nytt nettsted for familier

med barn med nedsatt(e) funksjonsevne(r). Prosjektet ledes av Lærings- og mestringssenteret ved Aker Universitetssykehus.”3 til 1: IKT” Presentasjon av IKT-samarbeidet mellom Lillehammer, Gausdal og Øyer

- IKOMM. I samarbeid med HØYVIS ved Dag Veierød.

Publikasjoner

Andre publikasjoner

Bjørgen Anne Mette, Haaland Svein Oddvar. Lærer møter nett - digitalt grep på didaktikken : fleksiblisering av mastergradsutdanninger i helse- og sosialfag ved HiL. I: Didaktikk og teknologi. Lillehammer; 2005. (Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse).

Bjørgen Anne Mette, Nordkvelle Yngve Troye, Nyhus Lene. Selv-evaluering og organisasjonslæring ved bruk av Learning Management Systems. I. Grepperud, Gunnar et. al. (red.) Til å bli klok av - : et knippe prosjekterfaringer 2004. Tromsø: Norgesuniversitetet, 2005. (Norgesuniversitetets skriftserie; 2005:2) 191-212. (Kapittel i institusjonsrapport).

Reichelt Mette Villand. The social dimension of online delivery and computer mediated communication in higher education. I: Reichelt Mette Villand. The social dimension of online delivery and computer mediated communication in higher education. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2005. (Arbeidsnotat / Høgskolen i Lillehammer; 2005:165) 192 s. (Rapport i institusjonsserie).

Utvikling av forskningscentre og PhD-programmer

Høgskolens strategiske plan rommer en ambisjon om å etablere forskningscentre. Sentrene skal tydeliggjøre høgskolens forsknings profil og bidra til bedre samhandling mellom forskere. Samhandlingselementet er sammensatt, og rommer flere delmål. Blant annet skal sentrene sikre stipendiater stimulerende arbeidsmiljø og gode veiledningsordninger. Sentrene skal dessuten ha de samme funksjoner overfor ansatte som er i kvalifiseringsløp. I tillegg forventes det at bedre samhandling mellom dyktige forskere vil styrke høgskolens evne til å konkurrere om eksterne forskningsmidler. Sentrene vil også få et særlig ansvar for å knytte høgskolen til sentrale, faglige nettverk nasjonalt og særlig internasjonalt.

Sentertenkningen har blitt aktualisert gjennom innlandshøgskolenes ambisjon om å kvalifisere seg for universitetsstatus. En grunnleggende betingelse for å oppnå universitetsstatus er at institusjonene får godkjent doktorgradsutdanninger. Mulighetene for å få godkjent utdanningstilbud på dette nivået er helt avhengig av sterke fagmiljøer og god forskningsvirksomhet. Sentrene skal være det organisatoriske svaret på denne utfordringen.

Prosjekt innlandsuniversitetet har startet en prosess for velge ut og prioritere doktorgradsområder. Gjennom en prekvalifiseringsprosess har NIFU vurdert flere fagmiljøers potensial i dette henseendet. NIFU konkluderte med at Høgskolen i Lillehammer har flere fagmiljøer med tilstrekkelig faglig styrke til å foreta et slikt faglig løft.

Høgskolen har fått økonomisk støtte fra Prosjekt innlandsuniversitetet til å starte utviklingsarbeidet på to doktorgradsområder, og regionale aktører har bidratt med støtte til et tredje doktorgradsområde som Høgskolen i Lillehammer skal utvikle i samarbeid med Høgskolen i Gjøvik.

Høgskolen har etablert kjernegrupper til å utvikle de respektive doktorgradsområdene. Kjernegruppene er grunnmuren for kommende forskningscentre. Kjernegruppens mandat er blant annet å utarbeide faglig plan for PhD-områdene, stimulere relevant forskningsaktivitet, ta faglig ansvar for doktorgradstipendiatene og være aktive nettverksbyggere.

Arbeidet med PhD-utvikling er nettopp startet, og kjernegruppene ble etablert i 2005. Følgelig gjenstår mye arbeid. Nedenfor gis en kort presentasjon av kjernegruppene og doktorgradsområdene. Medlemmer i kjernegruppene er fortsatt knyttet til de ordinære avdelingene ved høgskolen, og deres publikasjoner i 2005 er rapportert tidligere i denne årsrapporten.

Mediert oppvekst

Kjernegruppen som har fått ansvaret for å utvikle doktorgradsområdet "Mediert oppvekst", består av

- professor *Pär Nygren* (leder),
- professor *Harald Thuen*,
- professor *Halvor Fauske*,
- professor *Lars Monsen*,
- professor *Finn Skårderud*.

Doktorgradsområdet er tildelt 4 stipendiatstillinger så langt, og flere stipendiater skal knyttets til feltet de kommende åra.

Programmets bakgrunn og faglige innretning

Ved hjelp av det overordnede begrepet Mediert Oppvekst ønsker programmet å sette fokus på de forhold som på viktige områder *medierer*, dvs "formidler på en påvirkende måte", barns og unges forhold til sin omverden under deres oppvekst. Begrepene *kvalifikasjon* og *danning* peker ut to hovedtyper av prosesser. Det er snakk om prosesser som overlapper hverandre, men som også har en gjensidig innvirkning på hverandre under barn og unges oppvekst. Kvalifiseringsprosessenes resultater kan primært forstås i forhold til *samfunnets ulike generelle og formelle krav til kvalifikasjoner* hos ulike grupper av borgere. Dannelsingsprosessenes resultater kan derimot primært forstås som resultater av *det enkelte individets særegne bestrebelse i forbindelse med konstitueringen av en individuell identitet i lokale kontekster*.

I forbindelse med involveringen i kvalifiserings- og dannelsingsprosessene forholder individet seg aktivt til omverdenens ulike kravstrukturer, og utvikler ulike former for *handlingskompetanse*. Kompetansebegrepet er således et underliggende og sammenbindende nøkkelbegrep i programmet, et begrep som for øvrig i senere tid er blitt fokusert i moderne utviklingspsykologi (jamfør begrepet "det kompetente barn"). Under oppveksten utvikler barn og unge ulike handlingskompetanser som har varierende "over-

levelsesverdi”, både i forhold til de generelle samfunnskravene og de lokale kravene som de unge møter i sin deltakelse i ulike sosiokulturelle kontekster. Slike handlingskompetanser er blant annet resultater av de prosessene under oppveksten som programmet beskriver som kvalifiserings- og dannelsingsprosesser, prosesser som også det voksne individet er involvert i under resten av sitt liv.

Valget av begrepet mediert oppvekst som programmets felles ”spiss” og overordnede fokus, samt begrepene ”kvalifikasjon”, ”danning” og ”handlingskompetanse” som tre hovedbegreper, er et resultat av overveielser og analyse av de framtidige kravene som samfunnsutviklingen vil stille til barn og unge under deres oppvekst, samt til de politiske og profesjonelle aktørene på barne- og ungdomsområdet. Det planlagte programmet tar utgangspunkt i følgende forhold:

- Kunnskapen om barn og unges oppvekst er *fragmentert og oppsplittet*, blant annet fordi den er utviklet som et resultat av ulike og iblant motstridende kunnskapsinteresser innenfor den politikk, de vitenskapelige disipliner og profesjonelle praksiser som engasjerer seg i spørsmålene om barn og unges oppvekst.
- Det er i dag en tendens til en økende grad av *fusjonering* mellom de generelle samfunnsmessige kravene til kvalifisering og de lokale sosiokulturelt forankrede forventningene til danning som barn og unge møter i sin hverdag. Denne utviklingen stiller krav til en kunnskapsutvikling som kan kaste lys over barn og unges senmoderne kvalifiserings- og dannelsingsprosesser på en mer *helhetlig* og integrerende måte.
- Samfunnsutviklingen stiller i dag krav til en *kontinuerlig omstilling og kompetanseutvikling* hos samfunnets borgere. Den økende fokuseringen på en kontinuerlig kompetanseutvikling – også begrepsfestet som ”livslang læring” – får konsekvenser for hvordan barn og unge ser på sin egen framtid, og for hvordan de forholder seg til samfunnets tilbud om å investere i ulike former for kvalifisering, danning og kompetanseutvikling.
- Samfunnsutviklingen i alminnelighet, og *medie- og informasjonssamfunnets eksplosjonsartede utvikling* i særdeleshet, krever en kunnskapsutvikling som på en helhetlig og strategisk måte klarer å fokusere på bestemte aspekter av barn og unges kvalifiserings- og dannelsingsprosesser. Her kreves det et fokus på hvordan medie- og informasjonssamfunnets ulike artefakter, som for eksempel film, TV, mobiltelefoner og internett, *medierer* barn og unges forhold til sin omverden under oppveksten.
- Medie-, informasjons- og kompetansesamfunnets raske utvikling krever en organisering av kunnskapsutviklingen som sikrer en kontinuerlig produksjon av ny og oppdatert kunnskap på vitenskapelig nivå innenfor de felter som her er antydnet. Denne kunnskapen skal være *handlingsrelevant* for de politiske og profesjonelle aktørene så vel på nasjonalt som lokalt nivå, samtidig som det er

behov for en *kritisk, analyserende kunnskap om og reflekterende innsikt* i de prosesser som preger og virker formende i løpet av barn og unges oppvekst.

Innovativ forvaltning

Kjernegruppa som har fått ansvaret for å utvikle doktorgradsområdet ”Innovativ forvaltning”, består av

- professor *Rolf Rønning* (leder),
- professor *Håvard Teigen*,
- professor *Tor Selstad*,
- professor *Noralv Veggeland*,
- førsteamanuensis *Liv Solheim*,
- førsteamanuensis *Jan Andersen*,
- førsteamanuensis *Jon Helge Lesjø*.

Doktorgradsområdet er tildelt 3 stipendiatstillinger så langt, og flere stipendiater skal knyttets til feltet de kommende åra.

Doktorgradsprogramets bakgrunn og faglige innretning

Bakgrunnen for doktorgradsprogrammet er høgskolens brede utdanningstilbud rettet mot offentlig sektor. Gjennom helse- og sosialfagene utdanner høgskolen nøkkelpersonell i velferdsstaten, og gjennom de nærings- og samfunnsrettede studiene utdannes kandidater som har nøkkelfunksjoner innenfor næringsutvikling i kommune, fylke og stat. Noen av studiene har også en mer direkte innretning mot funksjoner innenfor privat sektor.

Både velferdsstaten og den næringsaktive offentlige sektoren trenger kontinuerlig fornying for å forsvare sin posisjon og videreutvikle seg. Med dette utgangspunktet vil programmet både legge vekt på innovasjon innenfor velferdsstatens kjerneområde, og innenfor de mange og viktige rollene som offentlig sektor har for utvikling av næringer og regioner.

Når det gjelder offentlig sektors rolle for utvikling av næringer og regioner, vil programmet særlig fokusere på regionale og sektorielle innovasjonssystem. I stillingsbetenkingene for stipendiater som skal rekrutteres til dette feltet, nevnes følgende eksempler på problemstillinger

- Overordnede problemstillinger knyttet til spørsmålet om hvor næringsaktiv offentlig sektor bør

- være innenfor rammene av en markedsøkonomi.
- Internasjonale avtaler og institusjoner gir føringer for det norske innovasjonssystemet. Konsekvenser av WTO og EØS blir følgelig viktige tema.
- Et annet gjennomgående og tilbakevendende tema er om stat og kommune skal "planlegge" ei bestemt næringsutvikling eller om politikken for å fremme arbeid og sysselsetting skal være næringsnøytral.
- Norge har, og vil i lang tid framover ha, en økonomi som bygger på naturressurser. Det er allment akseptert at det på dette feltet er legitimt med sterkere reguleringer enn ellers. Sentrale problemstillinger i programmet vil derfor dreie seg om hvilke konsekvenser som ulike regulerings- og forvaltningsregimer har for den økonomiske utviklingen.
- Gjennom lovgivning og andre former for regulering kan andre organisasjonsformer enn tradisjonell offentlig forvaltning og tradisjonell privat virksomhet stimuleres. Den såkalte tredje sektoren, organisasjonsformer i gråsona mellom offentlig og privat, mellom plan og marked er et forskningsfelt i programmet.
- Partnerskapsorganisering, governance og flernivåstyring er stikkord for utfordringer som offentlig sektor står overfor med hensyn til å fungere som fornyende i region- og næringsutvikling. Dette temaet inngår også i programmet.

Programområdets andre fokus er som nevnt innovasjon innenfor velferdsstatens kjerneområde. Disse tjenesteområdene er både leverandører av tjenester til arbeidsmarkedet, og de er mottakere av problemer skapt på arbeidsmarkedet. Velferdsstatens tjenester er således nært knyttet til arbeidsmarkedet, og slik at endringer på et av områdene kan påvirke de andre i positiv eller negativ retning. I stillingsbetenkingene for stipendiater som skal rekrutteres til dette feltet, nevnes følgende eksempler på problemstillinger:

- Konsekvenser for brukerne av ulike måter å organisere velferdstjenestene på. Hvordan kan hjelpeapparatet organiseres slik at brukerne best mulig får utnyttet sine ressurser i forhold til arbeidsmarkedet og andre arenaer?
- Konsekvenser for arbeidstakerne av omorganiseringer i arbeidsmarkedet. Hvordan påvirker f.eks omstillinger i arbeidslivet behovet for velferdstjenester? Og hvordan påvirker lovgivning og regulering av arbeidsmarkedet behovet for velferdstjenester?
- Velferdstjenestene er utfordret på å lage partnerskap med andre aktører for å løse sine oppgaver. Dette utfordrer de ulike etater til å finne ny koblinger mellom stat, marked og det sivile samfunn. Dette reiser spørsmål om hvordan en kan lage bærekraftige løsninger av velferd oppgaver som utnytter ressursene hos de enkelte aktørene, og som samtidig oppfattes å være i deres interesse.
- Internasjonale avtaler og institusjoner som WTO og EØS legger klare føringer på mulighetene for innovasjon i det norske systemet. Hvilke konse-

kvenser har vedtak og regelverk i internasjonale organer har for vår velferdslovgivning.

- Globaliseringen av arbeidsmarkedet og ny teknologi kan åpne for outsourcing av tjenester som hittil har tilhørt lokale markeder. Hvilke konsekvenser vil dette ha for bedrifter, arbeidstakere og brukere?
- IKT brukes til å effektivisere både næringsliv og velferdstjenester. Det er en utfordring å finne fram til nye tiltak som både kan være en fordel for brukerne og kostnadseffektive for de som leverer velferdstjenestene.
- Rekrutteringen til velferdsyrker, ikke minst innen omsorgssektoren, kan bli vanskelig med flere omsorgstrengende i forhold til andel yrkesaktive. Det er en utfordring å finne nye organisasjonsmessige løsninger her, og drøfte implikasjonene av ulike valg.
- Kommunene er dominerende aktører som produsenter av velferdstjenester og sentrale demokratiske arenaer. Dette representerer spenninger og aktualiserer problemstillinger omkring forholdet mellom staten og kommunene, kommunestruktur, og kommunenes legitimitet i forhold til innbyggerne.
- Velferdsforvaltningen både på statlig og kommunalt nivå blir stadig utsatt for reformer og nye organisasjonsmåter. Kritiske analyser av forholdet mellom intensjoner og realiteter ved nye organisasjonsformer og virkemidler vil være sentralt.

Visuell kommunikasjon – estetikk, didaktikk og teknologi

Kjernegruppa som har fått ansvaret for å utvikle doktorgradsområdet "Visuell kommunikasjon – estetikk, didaktikk og teknologi", består av fem ansatte ved Høgskolen i Lillehammer og to ansatte ved Høgskolen i Gjøvik:

- professor *Roel Puijk* (leder),
- professor *Yngve Troye Nordkvelle*,
- professor *Jan Anders Diesen*,
- førsteamanuensis *Eva Bakøy*,
- førsteamanuensis *Yvonne Fritze*,
- professor *Rune Hjelsvold*, Høgskolen i Gjøvik,
- professor *Jon Yngve Hardeberg*, Høgskolen i Gjøvik.

Dette doktorgradsområdet vil bli tildelt 3 stipendiatstillinger i 2006, med to stipendiat ved Høgskolen i Lillehammer og en stipendiat ved Høgskolen i Gjøvik.

Doktorgradsprogramets bakgrunn og faglige innretning

Visuell kommunikasjon – estetikk, didaktikk og teknologi er planlagt som et flerfaglig PhD-program ved Høgskolen i Lillehammer (HiL) og Høgskolen i Gjøvik (HiG). Det er bygget opp rundt fagmiljøene film- og fjernsynsvitenskap, fjernsynsproduksjon, mediepedagogikk ved HiL og fagmiljøet innen mediedesign og -teknikk ved HiG. Det er søkt om en sammenslåing av de to høgskolene, noe som betyr at programmet høyst sannsynlig fra starten vil komme til å ligge under den framtidige Høgskolen i Lillehammer Gjøvik.

Programmet tar utgangspunkt i den kjensgjerning at en stadig større del av dagens kommunikasjonsmedier formidler visuelle uttrykk. Medie- og informasjonssamfunnets eksplosjonsartede utvikling krever en kunnskapsutvikling som reflekterer dagens mediebruk i så vel utdanning som underholdning og informasjonsproduksjon.

Et historisk perspektiv tydeliggjør mediernes gjennomgripende betydning for samfunnsformasjonen. Skriftspråket skapte nye betingelser bl.a. for arkivering av kulturytringer, og muligheter for analytisk tenkning. Trykkekunsten ga muligheter til mangfoldiggjøring og distribusjon av tekster med det resultatet at ideer og viten kunne spres til større deler av befolkningen. Demokratiseringen av skriftmediene i den vestlige verden førte også til at Latin som fellesspråk tapte terreng for et mangfold av skriftspråk basert på nasjonale kulturer. Fotografiet og stumfilm var fra begynnelsen av internasjonale medier som kunne kommunisere på tvers av kulturelle og språklige grenser, mens lydfilmen igjen forsterket språklige grenser. Fjernsynet, med mulighet til formidling av bilder samtidig over hele verden, utviklet seg i skjæringspunktet mellom det nasjonale og globale.

I dagens situasjon gir digitalisering opphav til nye former og kommunikasjonsmønstre. Et trekk ved dagens og morgendagens situasjon er at ulike medier har en økende tilstedeværelse i vår daglige situasjon – vi blir stadig vekk konfrontert med digitale medier, fra PC med internett, mobiltelefon, DAB, digitalt

fjernsyn og kino, MP3 spillere til chip-baserte styringsenheter og displays i husholdningsapparater.

Et annet trekk er at skriftbaserte medier har fått sterk konkurranse av de visuelle. Til og med i bestående medier øker det visuelle aspektet – avisene bruker langt flere bilder enn før, PC-er bruker i dag visuelle tegn (ikoner) hvor man tidligere brukte funksjonstaster mens mobiltelefoner inkluderer i dag foto- og videoopptakere som kan formidles som MMS og 3G.

Samtidig er tendensen ved dagens databaserte kommunikasjonssystem er at den ikke bare formidler tekst, lyd og bilde, men at den formidler ulike kombinasjoner av disse. Visuelle inntrykk forekommer ofte i kombinasjon med andre sanselige inntrykk. Når PhD-programmet *Visuell kommunikasjon – estetikk, didaktikk, teknologi* tar utgangspunkt i visuell kommunikasjon og visuelle medier er det derfor visuelle uttrykk i kombinasjon med andre uttrykk vi ønsker å fokusere på.

I doktorgradsprogramets flerfaglige tilnærming betraktes estetikk, didaktikk og teknologi som ulike aspekter som hver på sin spesifikke måte bidrar til kommunikasjonsprosessen. Hvert av begrepene estetikk, didaktikk og teknologi har en primær, men ikke ensidig, tilknytning til de fagmiljøene som er involvert i programmet. Samtidig vil alle begrepene være aktuelle fra alle ståstedene – også teknologen må forholde seg til estetikken og didaktikken i sin studie av teknologien og vice versa. De involverte fagene tilnærmer seg gjenstandsområdet – visuell kommunikasjon - fra hvert sitt utgangspunkt, med til dels forskjellig begrepsapparat. Når filmviteren snakker om (audio-) visuelle tekster og bestemmer stil og andre estetiske kjennetegn, vil teknologen snakke om brukergrensesnitt og utformingen av det, mens pedagogen kan bruke termer som læringsmateriell og pedagogisk utforming.

I Norge er det ikke utviklet programmer for utdanning og systematisk kunnskapsutvikling på PhD-nivå som kombinerer medieteorier, medieteknikk og medieproduksjon.

Det planlagte doktorgradsprogramet vil støtte aktivt opp om bestående grafisk industri i regionen samt pågående oppbygging av kulturbasert næringsliv (opplevelsesindustrien) i Innlandet, deriblant satsingen på film- og fjernsynsproduksjon i Innlandet (for eksempel Østnorsk filmsenter, Film 3).

Doktorgradsstipendiater ansatt ved HiL 2005

Høgskolen i Lillehammer hadde i 2005 16 doktorgradsstipendiater. Alle stipendiatene har 3 årsverk til disposisjon for arbeidet med utdanningen. De som ansettes i 4-årige stipendiatstillinger, har 25% pliktarbeid for avdelingen eller seksjonen de er tilknyttet (undervisning m.v.)

Stipendiatene er av flere grunner en viktig ressurs for høgskolen. De utfører forskning på høyt nivå, og utvikler ny, grunnleggende kunnskap innenfor sine fagområder. Utvikling av ny kunnskap gjennom vitenskapelige prosesser er et av de mest grunnleggende kjennetegn ved en akademisk institusjon, og følgelig gir stipendiatene et viktig bidrag til høgskolens kjernevirksomhet.

Stipendiatene medfører videre en vitalisering av forskningen ved HiL. De kommer til dels utenfra, bærer med seg nye faglige impulser, og representerer et bindeledd til universiteter i inn- og utland. Høgskolen har som ambisjon å gi stipendiatene veiledning på høyt nivå, hvilket er en stimulans for de ansatte som tildeles veiledningsansvar. Noen av stipendiatene har ansatte ved høgskolen som hoved- eller biveileder, og alle stipendiatene skal ha en intern veileder hvis de har hovedveiledere ved den doktorgradsgivende institusjonen de er tilknyttet. Dette gir fast ansatte erfaring med doktorgradsutdanning, hvilket er verdifullt for en høgskole med mål å etablere egne doktorgradsutdanninger på sikt.

Den tredje grunnen til at stipendiatene er en viktig gruppe for høgskolen, ligger i at de representerer et rekrutteringspotensial. Ved høgskolen i Lillehammer – som ved mange andre høgskoler og universiteter – tilsier alderssammensetningen i det vitenskapelige personalet at det må skje en betydelig rekruttering av nye medarbeidere det kommende tiåret. Det er å håpe at stipendiatene finner seg til rette ved høgskolen, og vil søke ledige stillinger i framtida.

Nedenfor følger en kort presentasjon av stipendiatene og deres forskningsprosjekter.

Kort presentasjon av doktorgradsstipendiatene

Jenny Steinnes

Fagområde
Pedagogikk

Arbeidstittel på avhandlingen

Den andre Skoleporten. Om institusjonalisering av den pedagogiske handling, et møte med Jacques Derridas språkkritiske perspektiver.

Problemstilling/sammendrag

Arbeidet kan beskrives som pedagogisk grunnlagstanking med basis i språkkritisk filosofi. Filosofen Jacques Derridas tilnærminger og perspektiver blir benyttet for å identifisere og problematisere et institusjonaliseringsprinsipp. Avhandlingen behandler noen begreper som er viktige for pedagogikkfaget, slike som sannhet, kunnskap, rettferdighet, demokrati, utvikling og skole/institusjonalisering.

Avhandlingen påpeker at kulturell virksomhet per definisjon vil måtte foregå som, og forholde seg til, dette institusjonaliseringsprinsippet. Men at det er et prinsipp som bør få ny oppmerksomhet i lys av en poststrukturalistisk språkkritikk. Det vil si at mellomrommet, rommet mellom faste strukturer, må identifiseres og vektlegges. Derrida har gitt dette mellomrommet navnet *differance*.

Differance er basert i prinsippet om det ureduserbart ulike og kan også beskrives som "the threshold", eller som en paradoksal *Annen Port*, både innenfor og

mellom det institusjonaliserte. Avhandlingen forsøker å vise at dette er spesielt relevante og aktuelle problemstillinger for pedagogikk som fagfelt, både som praksis og som akademisk disiplin.

Prosjektet er del av Skoleutviklingsprosjektet ved Høgskolen i Lillehammer. I avhandlingen blir det pekt på utfordringer og etiske dilemmaer i pedagogikkfagets rolle og posisjon ved implementering av statlige reformer. Gjennom Derridas perspektiver blir vi presentert for et intensivt individuelt og faglig ansvar som må gå ut over politisk vedtatte retningslinjer.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Steinnes er tatt opp til doktorgradsprogram ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).
- Hovedveileder: Professor Kjetil Steinsholt, NTNU.
- Biveiledere: Professor Lars Monsen og professor Øivind Haaland, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 15.05.02 – 31.07.05. Avhandlingen vil bli levert ca 1. februar 2006.

Rune Sarromaa Hausstätter

Fagområde
Spesialpedagogikk

Arbeidstitel på avhandlingen

Ulikhetens utfordring. Om spesialpedagogikkens fremtid.

Problemstilling/sammendrag

Perspektivskiftet, modernitet/postmodernitet blir viktig å ta inn over seg når man skal forsøke å forstå og tolke det spesialpedagogiske virke. Det er i denne diskusjonen og fra denne vinkelen at denne avhandlingen skriver seg inn i den spesialpedagogiske diskusjonen. Dette arbeidet knytter seg opp mot en sosialkonstruktivistisk analyse av spesialpedagogikken med fokus mot dette feltes erkjennelsesteoretiske grunnlag med vekt på vitenskapsteoretiske og filosofiske perspektiver. I dette arbeidet stiller jeg konkret følgende spørsmål: hvordan kan dagens norske spesialpedagogikk forstås (som profesjonsområde og som vitenskapelig område), og hvilke eksempler på utfordringer står pedagogikken og spesialpedagogikken i dag ovenfor?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Hausstätter er tatt opp til doktorgradsprogram ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).
- Hovedveileder: Professor Øivind Haaland, Høgskolen i Lillehammer.
- Biveileder: Førsteamanuensis Hansjörg Hohr, NTNU.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.03.03 - 01.05.07.

Geir Haugsbakk

Fagområde
Pedagogikk/mediepedagogikk
(IKT og læring)

Arbeidstitel på avhandlingen

Retorikk, teknologi og læring - en grunnleggende analyse av språk og begrepsbruk knyttet til bruk av IKT i undervisningssammenheng.

Problemstilling/sammendrag

Med utgangspunkt i bruken av IKT i undervisningssammenheng er problemstillingene i hovedsak knyttet til to grunnleggende forhold: 1) språk- og begrepsbruken og diskursen knyttet til teknologi og læring, og 2) læringsperspektivene i forbindelse med bruk av teknologi i undervisning. Sentrale spørsmål blir: Hva er det som kjennetegner språk- og begrepsbruken, hva gir den uttrykk for og hvilke kontekstuelle rammer er det som kan bidra til å forklare den? Hva er de dominerende læringsperspektivene slik de kommer til uttrykk gjennom språkbruken, argumentasjonen, forestillingene, forventningene og den grunnleggende tekningen hos de ansvarlige for de aktuelle, teknologi-baserte undervisningsoppleggene? Generelt vil språk- og begrepsbruken knyttet til IKT og læring bli forsøkt satt inn i en bred politisk, samfunnsteoretisk og historisk sammenheng. Og slik vil dette også representere en sentral innfallsvinkel for å forstå utviklingen av de såkalte digitale læringsarenaene.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Haugsbakk er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Tromsø (pedagogikk).
- Hovedveileder: Professor Gunnar Grepperud, Universitetet i Tromsø.
- Biveileder: Professor Yngve Nordkvelle, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.03.04 - 01.03.08.

Lene Nyhus

Fagområde
Pedagogikk

Arbeidstitel på avhandlingen

Evalueringsverktøy for læring og innovasjon - evalueringsprosesser i et kommunikasjonsperspektiv

Problemstilling/sammendrag

Det har de siste årene blitt stilt økte krav til utdanningsinstitusjoner på alle nivå om å synliggjøre kvaliteten på egen "produksjon", og evaluering og selvevaluering skal inngå som en selvfølgelig del av virksomhetene. Studieevaluering har en lang tradisjon i høgskolesystemet, men det har over en del år utviklet seg nye såkalte fleksible, prosessorienterte og nett-

baserte studietilbud som det er relativt liten evalueringserfaring med. Dette er studier som ofte tilbys og tilpasses i samarbeid med spesifikke målgrupper eller oppdragsgivere. Tilbudene har gjerne som målsetting å bidra til utvikling og læring i målgruppens egne virksomheter, og både oppdragsgiver/målgruppen og høyskolen vil dermed ha interesser i det evalueringsarbeidet som utføres. Spørsmålet prosjektet vil fokusere på, er i hvilken grad evaluering/selvevaluering kan anvendes som verktøy for læring og innovasjon i dette samspillet mellom høyskolen og oppdragsgiver/målgruppe, og hvilke betingelser for kommunikasjon om evalueringsprosessene som må være til stede for at evaluering/selvevaluering skal fungere som et egnet verktøy. Anvendelsen av digitale læringsarenaer i studie- og evalueringssammenheng vil også bli belyst. Arbeidet vil bygge på evalueringsteori generelt, hvor også tradisjonen for ”skolebasert vurdering” inngår, og dessuten teori om evalueringsfunksjonens samfunnsmessige funksjon. Innenfor evalueringsfeltet er det kommunikasjonsprosessene og kommunikasjonsaspektene ved evalueringsarbeid som vil ha særlig oppmerksomhet.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Nyhus er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Tromsø, Kultur- og samfunnsfag, studieretning pedagogikk.
- Hovedveileder: Førsteamanuensis Marit Allern, Universitetet i Tromsø.
- Biveileder: Professor Lars Monsen, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 15.09.05 – 15.09.09.

Anne Reneflot

Fagområde

Sosiologi/demografi

Arbeidstittel på avhandlingen

Nye samlivsmønstre og endrede vilkår for barns oppvekst og kvinner og menns foreldreskap.

Problemstilling/sammendrag

I løpet av de siste 4 tiårene har det skjedd store og til dels ganske dramatiske endringer av norske familie- og samlivsmønstre. Ekteskapet er svekket. I løpet av de siste tiårene har skilsmissetallene økt. I dag er samboerskap en vanlig arena for familiedanning. Samboere med barn har to til tre ganger så stor risiko for samlivbrudd som gifte. Et stadig økende antall barn opplever foreldrebrudd. Samliv og reproduksjon som tidligere ble forent innenfor ekteskapet, er i ferd med å utvikle seg til separate institusjoner. Dette prosjektet dreier seg om hvordan endrede samlivsmønstre også endrer vilkårene for barns oppvekst og kvinner og menns foreldreskap. I dette prosjektet stilles følgende fire hovedspørsmål:

1. Har samboende kvinner og menn med barn ulike interesse og motiver for å foretrekke samboerskap fremfor giftermål?
2. Er det forskjeller mellom gifte og samboende fedre i deres holdning til og praktisering av faderskapet?
3. Vurderer samboende og gifte kvaliteten ved samlivet de lever i forskjellig?
4. Hvilken betydning har foreldrenes skilsmisse for utdanningsnivå hos unge kvinner og menn?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Reneflot er tatt opp på doktorgradsprogram ved Universitetet i Oslo, Økonomisk institutt.
- Hovedveileder: Professor Øystein Kravdal, Universitetet i Oslo.
- Biveileder: Professor Halvor Fauske, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.08.04 – 31.07.07.

Anne-Stine Dolva

Fagområde

Medisin

Arbeidstittel på avhandlingen

Functional performance, school start and social interaction with peers of children with Down syndrome.

Problemstilling/sammendrag

The overall aim of the research project is to contribute with knowledge and understanding of what factors can be associated with successful inclusion and participation in school for children with Down syndrome (DS) from an occupational therapy perspective.

The research project is divided in 4 studies with the following aims:

- To study the home and community functional performance in 5-year-old children with DS
- To investigate if functional performance of children with DS is related to onset time for school start. If so, to investigate which skills that has the greatest impact
- To explore how children with DS involve, engage and experience interaction in everyday school activities with peers
- To identify and understand how teachers and assistants experience, understand and facilitate social interaction with peers in everyday school activities of children with DS.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Dolva er doktorand ved Karolinska Institutet, Stockholm.
- Hovedveileder: Med. Dr. Helena Hemmingsson, Karolinska Institutet.

- Biveileder: Professor Anders Gustavsson, Stockholms Universitet.
- Biveileder: Professor Lena Borell, Karolinska Institutet.
- Biveileder: Med. Dr. Margareta Lilja, Karolinska Institutet.
- Internveileder ved HiL: Førsteamanuensis Ole-Petter Askheim.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.10.2004-01.10.2008.

Bjarne Øvrelid

Fagområde
Sosiologi, filosofi

Arbeidstittel på avhandlingen

Fronetisk handlingskompetanse fra utdanning til yrke

Problemstilling/sammendrag

Overordna, generell tematikk: Hva slags handlingskompetanse gir vår 3-årige helse og sosialfagutdanning og hvordan treffer den kompetansebehovet i helse og sosialfaglige yrker? Handlingskompetansen vurderes i forhold til 3 komponenter: teoretisk/vitenskapelig, ferdighetsteknisk og normativ, praktisk dømmekraft. Vurderingene kobles til et normativt og kritisk perspektiv på profesjonalisering av helse og sosialfaglig virksomhet: Spørsmålet om profesjonaliserings effekt i stor grad blir teknisk/vitenskapelig handlingskompetanse med tilpasning av klienter som mål og klientproduksjon som dysfunksjon av velferdsapparatets virksomhet.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Øvrelid er tatt opp til doktorgradsprogram ved Karlstad universitet.
- Hovedveileder: Professor Bengt Starrin, Karlstad universitet.
- Internveileder: Professor Dag Leonardsen, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 1.november 2004 – 1. november 2008.

Bente Heimtun

Fagområde
Sosiologi - turisme

Arbeidstittel på avhandlingen

Single-women and the tourism experience.

Problemstilling/sammendrag

This study aims to explore the holiday experiences of an under-researched group of women; those who live alone in their mid-life. It is my intention to use empirical data to develop theory which can make sense

of mid-life single women's experiences of the summer holiday. I aim to investigate the extent to which material, cultural and ideological constraints of everyday life and the liminoid freedom associated with leisure travel affect women's self perception and self-esteem. Gordon (1994:138, 142) has shown that singleness parts from general norms of living and that single women express a need to construct their lives. I am concerned with how this "otherness" and search for identity is embedded in the holiday experience. Gordon (1994:142) reports that single women are keeping themselves busy during their leisure time, but she also claims that single women find it difficult to organize holidays if they are reluctant to go alone. How single women deal with the holiday period, and the role it has in shaping their sense of self, is the main focus of this study. In order to reveal, explore and explain these meanings I will be guided by four research questions:

1. How do mid-life single women anticipate their summer holiday experience?
2. How do mid-life single women experience their summer holiday?
3. How do mid-life single women evaluate the experiences given by their summer holiday?
4. How do the holidays of mid-life single women construct meanings of singlehood?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Heimtun er tatt opp til doktorgradsprogram ved University of West of England.
- Hovedveileder: Professor Cara Aitchison, University of West of England.
- Biveileder: Professor Fiona Jordan, University of West of England.
- Internveileder: Professor Christer Thrane, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.11.03 - 31.10.07.

Ulla Higdem

Fagområde
Samfunnsplanlegging/regional planlegging

Arbeidstittel på avhandlingen

Regional partnerships and planning. Governance-dilemmas at regional (county) level in Norway.

Problemstilling/sammendrag

The county municipalities in Norway are under pressure. Their "new" key role is as regional developers, and several experiments are carried out to strengthen this role. The main factor for success as a regional developer is building partnerships, in order to strengthen regional development and building institutional capacity and capability. County municipalities are fighting, not only for their existence, but also for future existence of an elected body on regional level

at all. The County municipalities therefore have to succeed in establishing partnerships in order to coordinate, plan and implement regional policy for regional development.

The focus of the study will be partnerships linked to the institutional regional planning- and developing system in Norway. The research questions are as follows;

- What kind of practises and arguments feature the construction and the implementation of regional partnerships in the counties?
- What kind of experiences and potentials do regional partnerships hold in terms of strengthening the County municipalities' role as the key actor in regional development?
- And how are the regional partnerships influencing the system of regional (County) planning.

The counties chosen for studying the above research questions are Østfold, Hedmark and Oppland County municipalities, with the questions related to their political administrative authority.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Higdem er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet for miljø- og biovitenskap.
- Hovedveileder: 1. amanuensis Terje Holsen, Universitetet for miljø- og biovitenskap.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.01.2003 - 31.12.2005.

Tor Helge Pedersen

Fagområde

Statsvitenskap, offentlig politikk, organisasjonsvitenskap

Arbeidstittel på avhandlingen

Avhierarkisering som organisatorisk pandemi og kommunal moderniseringsstrategi: En studie av norske og danske kommuner som har flatet ut sin organisasjoner.

Problemstilling/sammendrag

Utflating av vertikal organisasjonsstruktur er nærmest å betrakte som en organisatorisk pandemi. Ulike virksomheter verden over har de siste 10-15 år benyttet utflating som eget reformtiltak eller som en del av en større reorganiseringsprosess. Dette gjelder også norske kommuner der den såkalte *tonivåmodellen* er en av de raskest spredende modeller for effektivisering og modernisering. Vi kan derfor snakke om en utflatingsbølge i den kommunale sektor.

Temaet flat struktur og resultatenheter i norske kommuner skal belyses gjennom følgende overordnede problemstilling i prosjektet: Hva skjer når ideen om avhierarkisering møter kommunale realiteter – og hvilke effekter har den?

Studien har to empiriske fokus som skal belyses

med ulikt sett av teorier. Det teoretiske rammeverket til modellens reise inn i sektoren og de adopterende kommuner skal trekke på tradisjonelle teorier om diffusjon samt nyere teorier om konstruksjon, spredning og implementering av organisasjonsmodeller.

Hovedvekten i studien er en sammenlignende case-studie av effektene av modellen i et utvalg kommuner (og resultatenheter). Det teoretiske rammeverket er økonomisk-rasjonell organisasjonsteori og skandinavisk institusjonell teori.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Pedersen er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Tromsø (UiT).
- Hovedveileder: Professor Kjell Arne Røvik, UiT.
- Internveileder: 1. amanuensis Jon Helge Lesjø, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.11.03 - 01.11.06.

Alex Iversen

Fagområde

Medievitenskap

Arbeidstittel på avhandlingen

Iscenesatt virkelighet. Reality-TV i samtidens mediekultur

Problemstilling/sammendrag

”Iscenesatt virkelighet” er et prosjekt der formålet er å undersøke samtidens mediekultur gjennom en analyse av et av dens mest kontroversielle uttrykk: reality-sjangeren. Det generelle utgangspunkt for prosjektet er den påfallende interessen for virkelighet, autenticitet og intimitet som kan spores nesten overalt i samtidens mediekultur. Konkret er hovedmålet å undersøke hvordan denne tendensen kommer til uttrykk og blir bearbeidet i reality-seriene Big Brother, Robinson, Temptation Island og Eldrebølgen. Prosjektet har videre to delmål: (1) Hvordan kan denne tendensen forstås i perspektiv av reality-sjangerens utvikling og voldsomme popularitet? Og (2), hvordan kan denne utviklingen og tendensen fortolkes i et kulturalanalytisk perspektiv?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Iversen er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon.
- Hovedveileder: Professor Espen Ytreberg, Universitetet i Oslo.
- Intern veileder: Eva Bakøy, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.08.03 - 01.08.06.

Yngvar Kjus

Fagområde
Medievitenskap

Arbeidstittel på avhandlingen

Produksjon av flermediale mediebegivenheter

Problemstilling/sammendrag

Kringkastere benytter stadig flere medier og kombinasjoner av medier i kontakten med sitt publikum. Dette doktorgradsprosjektet vil undersøke på hvilke måter kringkastere forsøker å skape opplevelser av 'liveness' og fellesskap gjennom nye former for flermedialitet.

Utgangspunktet for prosjektet er at fjernsyn i økende grad både produseres og distribueres digitalt. En konsekvens av digitaliseringen er at seerne i større grad vil kunne sette sammen og styre hvilken programflyt de vil ha. Spådommer har derfor kommet om kringkastingsdøden, og at fjernsynet ikke vil samle publikum foran skjermen på samme måte som tidligere (Gilder 1994, Ellis 2000). Samtidig ser vi at publikum i økende grad kan delta i programmene gjennom sms og e-post. Gjennom slike umiddelbare returkanaler kan publikum innlemmes i live-sendinger. Kommunikasjon som gir representasjoner av mottakerne og som gir bilder av publikum, kan skape sterkere kollektive opplevelser enn kommunikasjon uten slike elementer (Dayan og Katz 1992, Anderson 1991).

Normalt er det store live-begivenheter, som for eksempel OL, som skaper sterke kringkastingsopplevelser. Under store begivenheter 'maksimeres' gjerne formidlingen, det vil si at de formidles i flere medier samtidig. Tradisjonelt formidles de da både i radio og tv (Bastiansen, Dahl 2003). Med digitaliseringen brukes også internett og sms mm. i formidlingen. I dette avhandlingsprosjektet skal det undersøkes hvilken betydning de digitale kommunikasjonsformene har for fjernsynets formidling av store begivenheter. En hypotese er at fjernsynets tradisjonelle måte å kommunisere en begivenhet til et *vi*, som er samlet *her og nå*, kort sagt fjernsynets live-estetikk, revitaliseres. En mulig utvikling vil være at vi får se nye måter fellesskap og kollektive opplevelser blir formet på i media.

Empirisk skal undersøkelsen bygge på intervjuer med produksjonsaktører og observasjon av relevant programproduksjon. I tillegg skal det foretas kvalitative analyser av de utvalgte programmene. TV2s *Idol* (2003-2006) og NRKs *Store Norske* (2005) er programmene avhandlingens analyser vil ta utgangspunkt i.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Opptatt ved Universitetet i Oslos doktorgradsprogram.
- Hovedveileder: Førsteamanuensis Arnt Maasø, Universitetet i Oslo.
- Biveileder: Professor Roel Puijk, Høgskolen i Lillehammer.

- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.08.04 – 31.07.08.

Brit Svoen

Fagområde
Medievitenskap/informatikk

Arbeidstittel på avhandlingen

Ungdom, fjernsyn og nye medier: Interaktivitet og estetikk i flermediale produksjoner

Problemstilling/sammendrag

I løpet av de siste tiårene har det skjedd en integrering mellom de tradisjonelt uavhengige industriene kringkasting, informasjonsteknologi, telekommunikasjon og publisering ved at disse har fått en felles basis i digital teknologi. Denne utviklingen har frambrakt nye og interaktive medier, nye uttrykksformer og nye muligheter for brukermedvirkning. I dette prosjektet studerer jeg hvordan produsenter og publikum/brukere benytter seg av disse mulighetene, og ser spesielt på interaksjonen langs akse produsent – fjernsyn og nye medier – mottaker(e).

Problemstillingen i avhandlingen er *hvordan barne- og ungdomsfjernsyn endres som følge av mediekonvergens, økte muligheter for interaktivitet og bruk av nye medier*, som konkretiseres gjennom følgende spørsmål: På hvilken måte anvender produsentene av ungdoms-tv de ulike mediene (fjernsyn, telefon, internett)? Hvordan utvikles det estetiske uttrykket i krysningspunktet mellom konvergens og det interaktive? Hvordan forholder ungdom seg til den interaktive som tilbys? Målgruppen i prosjektet er barn og unge fordi de er den samfunnsgruppen som benytter mest og flest medier, de bruker dem ofte sammen, de er utforskende og utnytter de interaktive mulighetene i mediene både i forhold til tjenester og sosiale relasjoner. Produsentene henvender seg derfor i første rekke til denne målgruppen når nye programkonsepter, kommunikasjonsformer og estetiske uttrykk prøves ut.

Prosjektet inngår i paraplyprosjektet "Fjernsyn i digitale omgivelser" (<http://tide.hil.no>) ved avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap ved høgskolen i Lillehammer, som har som mål å analysere konsekvenser av digitalisering, konvergens og nye medier for fjernsyn. Prosjektet er finansiert av Forskningsrådet.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Svoen er tatt opp på Medievitenskap ved Universitetet i Oslo.
- Hovedveileder: Førsteamanuensis Gunnar Liestøl, Universitetet i Oslo.
- Biveileder: Professor Roel Puijk, Høgskolen i Lillehammer.
- Stipendperiode: 01.10.2004- 01.10.2008.

Jo Sondre Moseng

Fagområde
Filmvitenskap

Arbeidstittel på avhandlingen

Himmel og helvete: ungdom i norsk film

Problemstilling/sammendrag

Prosjektet sikter mot en større forståelse for hvordan et utvalg norske spillefilmer i perioden 1969-2005 har fremstilt og tematisert ungdomstiden, med fokus på identitetsproblematikk.

Til tross for at den norske filmhistorien er full av filmer som på ulikt vis tematiserer denne overgangsfasen, har forskningen rundt ungdom og film i stor grad vært konsentrert rundt effektforskning. Dette prosjektet vil supplere resepsjonsforskningen med et større tekstinternt fokus.

Foruten 'identitet', vil avhandlingens dreiepunkt være ungdomsrelaterte emner som opprør, kjærlighet og sex, kropp, familie, utdanning og arbeid, og konformitet og integrering. Videre vil avhandlingen undersøke hvorvidt fremstillingen og problematiseringen av ungdom har endret seg i takt med forandringer i samfunnsstrukturen; har synet på identitet og 'det å bli voksen' forandret seg fra velferdssamfunnet i tiårene etter 2.verdenskrig til dagens seinmoderne informasjonssamfunn, og hvordan manifesterer dette seg i de utvalgte filmene? Har betydningsinnholdet av ungdomsbegrepet endret seg? Kan filmenes fortellerstil, narrasjon og troper sies å understreke dette?

Metodisk vil prosjektet ta utgangspunkt i et nyanisert representasjonsbegrep, der forestillingen om mimesis modereres og delvis erstattes med en transfigurativ tilnærming. Prosjektet er tverrfaglig idet tekstanalytiske innsikter kontekstualiseres med sosio-kulturelle og sosialpsykologiske innfallsvinkler. Empirisk fokuseres det på nærlesninger av fem filmer fra 1969 til 2005, men samtidig vil nærlesningene suppleres med tematiske tendenser i andre norske filmer om ungdom fra samme periode.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Moseng er tatt opp til doktorgradsprogrammet i Estetiske Fag ved Norges Teknisk-Naturvitenskaplige Universitet, Institutt for kunst og medievitenskap, Det historisk-filosofiske fakultet.
- Hovedveileder: Førsteamanuensis Anne Gjelsvik, NTNU.
- Biveiledere: Professor Gunnar Iversen, NTNU og Professor Jan-Anders Diesen. Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.08.2005 til 31.07.2009.

Ståle Stein Berg

Fagområde
Film, dramaturgi

Arbeidstittel på avhandlingen

Skildring og fortelling. Ein grenseoppgang mellom filmens antipoder

Problemstilling/sammendrag

Film slik den hovedsakelig presenteres i dag både på kino og fjernsyn er i hovedsak basert på den dramatiske fortellingen. Etter å ha erfart hvor vanskelig det er å formidle erfaringer, iakttagelser og stemninger i denne formen ønsker Berg å skrive et manuskript hvor han prøver å sammensmelte den dramatiske fortellingen med det skildrende, filmiske uttrykket. Grunnlaget for prosjektet er et manus til en spillefilm beregnet for kinodistribusjon hvor han ønsker å veve sammen det dramatiske og det skildrende. Premisset er altså hvor mye skildring en kan tillate seg i en fortelling uten at en mister dramaet og derved publikums empati med karakterene en forteller om.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Berg er ansatt som stipendiat ved Den norske filmskolen, Høgskolen i Lillehammer. Stipendperioden er finansiert av Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Det finnes ikke formaliserte utdanningsprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid på doktorgradsnivå innenfor Bergs felt. Den norske filmskolen ved Høgskolen i Lillehammer har imidlertid ansvaret Diesens utdanningsløp og sluttbedømmelse.
- Hovedveileder: Edvard Rønning.
- Biveileder: Professor Igor Korsic (Professor of History and Theory of Film. Academy of Theatre, Radio, Film and TV. Ljubljana).
- Ansatt ved den norske filmskolen, Høgskolen i Lillehammer som stipendiat i kunstnerisk utviklingsarbeid i perioden 01.10.2004- 30.09.2007.

Trygve Allister Diesen

Fagområde
Filmregi

Arbeidstittel på avhandlingen

"Being the Director" - Maintaining your Artistic Vision While Swimming with Sharks

Problemstilling/sammendrag

How can a film director maintain and nourish a personal, artistic vision in such a collaborative and highly commercial art form?

The plan is to document and discuss my own work and role as director during the next three years - on video, in autoethographic fashion, much of it as a video-diary/confessionals/vlog. This will be the core of *Being the Director*.

I will also interview leading, international directors that have managed to build a career by leaving an undeniable, personal, artistic imprint on a body of films. I will choose directors from a variety of continents, countries, and hence production environments. Through personal interviews I hope to extract and formulate possible definitions of what a personal, artistic vision actually is; and, more important, possible strategies on how to implement and keep this vision through the whole production process.

It will be a kind of discussion where my ongoing experiences will face the sum of (some of) theirs. I hope to find answers that will contain at least a core of universal truth or interest. And there will also be discussions on methodology and how to focus – on what questions to ask, where in the film making process the most important decisions are made.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Diesen er ansatt som stipendiat ved Den norske filmskolen, Høgskolen i Lillehammer. Stipendperioden er finansiert av Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Det finnes ikke formaliserte utdanningsprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid på doktorgradsnivå innenfor Diesens felt. Den norske filmskolen ved Høgskolen i Lillehammer har imidlertid ansvaret Diesens utdanningsløp og sluttbedømmelse.
- Biveileder: Tom Abrams, Associate professor, University of Southern California.
- Intern veileder: Leidulv Risan, linjeleder manus ved Den norske filmskolen.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som kunststipendiat i perioden 01.10.05 – 10.09.08.

Fast ansatte som arbeider med doktorgradsutdanning 2005

I løpet av det siste tiåret har relativt mange av de fast ansatte ved Høgskolen i Lillehammer avlagt doktorgrad. Dette har vært et viktig bidrag til å øke formalkompetansen ved høgskolen, som igjen representerer en styrking av den kompetansemessige infrastrukturen. Kompetanseøkningen gir høgskolen forutsetninger for å bedrive kvalitativt god forskning, for å kunne få godkjent mastergradsutdanning og for å kunne utvikle doktorgradsutdanning i høgskolens regi på sikt. Kompetansehevingen vil også styrke høgskolens forutsetninger for å konkurrere om forskningsmidler fra store nasjonale eller internasjonale forskningsprogram.

I tillegg til ansatte som allerede har avlagt doktorgrad, arbeider flere med denne typen kompetanseheving. Nedenfor følger en kort presentasjon av disse doktorgradsprosjektene.

Mårten Kae Paulsen

Fagområde
Utdanningsvitenskap

Avhandlingens arbeidstittel

Avgrensing, identifisering og differensiering av profesjonelle intra- og interpersonlige kompetanser som fenomener og forestillinger i velferdsyrker.

Problemstilling/sammendrag

Hovedproblemstillingen i forskningsprosjektet er: "Hvordan avgrense, identifisere og differensiere profesjonelle intra- og interpersonlige kompetanser som fenomen og forestilling i velferdsyrker?" Forskningsprosjektet har til hensikt å bringe fram ny kunnskap om profesjonelle intra- og interpersonlige kompetanser, hvor de finnes, hva de er og hvordan de kan representeres. Dette i den hensikt at disse kompetansene skal kunne få substans, kultiveres og læres av andre.

Fenomener blir avgrenset med utgangspunkt i profesjonsutøveres beskrivelser av sine erfaringer fra samhandling med andre i yrkesbetingede situasjoner som utfordret deres profesjonelle intra- og interpersonlige kompetanser. En hypotese er at kompetanser er representert i måter å erfare en erfaring. Det vil si at kompetanse er representert i mennesker sine forestillinger av et fenomen.

Kunnskapen vil ha særlig relevans for:

- å utdanne for utøvelse av profesjonelle intra- og interpersonlige kompetanser i velferdsyrker,
- å vedlikeholde og videreutvikle profesjonelle intra- og interpersonlige kompetanser i velferdsyrker, samt

- å finne fram til læreprosesser, typer av erfaringer og forestillinger som er særlig egnet til å kultivere profesjonelle intra- og interpersonlige kompetanser.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Mårten Kae Paulsen er tatt opp til doktorgradsprogram ved Karlstads universitet, institusjonen for utdanningsvitenskap.
- Hovedveileder: Professor Bo Dahlin, Karlstads universitet.
- Biveileder: Professor Pär Nygren, Høgskolen i Lillehammer.

Astrid Halså

Fagområde
Sosiologi

Avhandlingens arbeidstittel

Foreldreskap og psykiske lidelser.

Problemstilling/sammendrag

Avhandlingen er en studie av hvordan det offentlige hjelpeapparat kan støtte og hjelpe foreldre med psykiske lidelser, når det gjelder omsorgen for barna i familien. Hva opplever foreldrene med psykiske lidelser som vanskelig i omsorgen for sine barn? Og hvilke trekk ved familiens situasjon og hjelpeapparatets organisering hemmer og fremmer muligheten for at foreldrene får offentlig hjelp og støtte til å mestre barneomsorgen.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Halså er tatt opp til doktorgradsprogram ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Institutt for sosiologi og statsvitenskap.
- Hovedveileder: Professor Kari Moxnes, NTNU.

Øyvind Kalnes

Fagområde
Komparativ politikk

Avhandlingens arbeidstittel

Small states, big institutions, huge markets

Problemstilling/sammendrag

In 1942 Theodore Geiger formulated the national politics' dilemma as balancing between the goals of political autonomy and economic welfare. The

globalisation processes of the latter half of the century have led to hypotheses that while the nation state may have maintained much of its formal sovereignty, it seems to have lost in terms of autonomy. The power of national political institutions would vanish over time, and especially so in sectors tightly interwoven in the global economy. This should apply for small states in particular, as they tend to be more dependent on foreign trade than larger nation states and hold little weight in international bargaining. Consequently, we would expect that the eroding autonomy of political institutions would appear earlier and more visibly in the open sectors of the economy in small states. The project explores upon this theme in an analysis of the political institutions and policies of the maritime sector of the three Scandinavian countries. These are small states with traditions of strong political institutions and policies oriented towards regulation and redistribution. On the other hand, shipping has been one of the most globalised sectors for at least 150 years. What appears is a powerful test of pitting the tradition of strong political institutions against the pressure from strong globalisation.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Kalnes er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Bergen, Det samfunnsvitenskapelige fakultet.
- Hovedveileder: Professor Ulf Arne Lindstrøm, Institutt for sammenliknende politikk, Universitetet i Bergen. Ny veileder vil bli oppnevnt i 2006 fordi Lindstrøm har sluttet i stillingen ved instituttet.

Tine Blom

Fagområde
Komparativ politikk

Avhandlingens arbeidstittel

Nasjonale politiske partier og europeisk integrasjon. En analyse av holdinger til Maastricht-agendaen blant parlamentariske ledere i Danmark, Irland, Norge og Island.

Problemstilling/sammendrag

Prosjektet søker å finne fellestrekk og variasjon i nasjonale politiske partiers oppfatningen av europeisk integrasjon, og hvordan disse kan forklares. Oppfatninger av Maastricht-agendaens sikkerhetspolitikk, økonomiske og politisk integrasjon blir analysert. Datagrunnlaget er intervjuer med parlamentariske ledere i fire land.

Fellestrekk og variasjon kan forklares ved strukturelle rammebetingelser, strategiske valg og/eller politisk kultur. En type forklaring kan være nasjonalstatenes internasjonale og europeiske rammebetingelser, og/eller nasjonale institusjonelle rammebetingelser. En annen type forklaring kan ligge i partiets

posisjon i det nasjonale partisystem, for eksempel deres posisjon i den tradisjonelle nasjonale konfliktstrukturen, og om de har potensial for regjerings-samarbeid eller om de er i permanent opposisjon. En tredje type forklaring kan være partiets tilhørighet til ideologiske partifamilier med en felles europeiske politisk kultur.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Blom er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Bergen, Institutt for sammenliknende politikk.
- Veileder: Professor Lars Svåsand, Universitetet i Bergen.

Søren Birkvad

Fagområde
Film- og fjernsynsvidenskap

Avhandlingens arbeidstittel

At ofre sig eller være offer. Nærlæsninger i den internasjonale dokumentarfilms historie.

Problemstilling/sammendrag

I denne filmhistoriske avhandling centrerer tolkningen sig om et gradvist, men markant skifte i dokumentarfilmens ideologiske grundholdninger, sådan som disse lader sig aflæse i en række hoved- og standardværker. Den dokumentariske fremstilling af individ og samfund står i centrum: frem for at være den, som ofrer sig for samfundet, fremstår det enkelte menneske i toneangivende dele af den dokumentariske diskurs som ofret af samfundet. Der opereres med et tidsskille før og efter 1945. I den samfundsbevidste dokumentarfilms første hovedfase i 1930'erne og begyndelsen af 40'erne lægger tidens kollektivistiske ideologier, de akutte opdrag for offentlige organer og den teknologiske omstændelighed grunden for dokumentar-genrens omdømme som tung propaganda og folkeoplysning. Holdningen i disse film er ovenfra: mennesker anskues på afstand, uden individuelle særtræk, typisk idealiseret som repræsentanter for samfundsgrupper og samfundsfunktioner. I den anden hovedfase, inkarnert i 1960'ernes fluen-på-væggen-dokumentarer og den nutidige tendens til kritisk og afslørende (tv)dokumentarisme, bliver dokumentar-filmen både kreativt allemandseje og intim. I kraft af ny, lethåndterlig teknologi og en ny, politisk-kommerciel frimodighed kommer dokumentarismen langt om længe tæt på enkeltmennesket - nedenfra-op og gerne i det øjeblik, hvor ofret bryder sammen i tårer eller hvor overgriberen tages på fersk gerning. Fremstillingen samler sig om kulturhistoriske, ideologiske og æstetiske særtræk i dokumentarfilmens udvikling i perioden 1930-70, men skitserer afslutningsvist et aktuelt perspektiv: fremvæksten af de kommercielt amoralske reality-koncepter i tv, der yder offer-dokumentarismen konkurrence.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Birkvad er tatt opp til doktorgradsprogram ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Institutt for kunst- og medievitenskap
- Veileder: Professor Bjørn Sørensen, NTNU.

Sveinung Berild

Fagområde
Pedagogisk psykologi

Avhandlingens arbeidstitel

Voksne studenter lærer i høyere utdanning. Hvilken rolle spiller studentenes erfaring fra og relasjoner til arbeidslivet i læreprosessen ved studier i høyere utdanning?

Problemstilling/sammendrag

Dette er en empirisk studie av læreprosessen hos voksne studenter (25-55 år) ved to studier i organisasjons- og ledelsesfag (ved HiL). Det generelle fokuset er betingelser for læring hos studenter med praktisk yrkeserfaring, enten før studiestart (heltidsstudenter), eller gjennom deltakelse i jobb parallelt med studiet (deltidsstudenter). Det blir dessuten fokusert på hvilken motivasjonell betydning det har for læreprosessen at studentene søker å utvikle kompetanse for spesifikke roller og oppgaver i arbeidslivet.

Flere forhold aktualiserer en studie som dette. De siste 20-30 år har etter- og videreutdanning og livslang læring fått betydelig større interesse i de fleste vestlige land. Høyere utdanningsinstitusjoner involverer seg i større grad i denne gruppen studenter. Det er grunn til å tro at betingelsene for læring er forskjellige hos unge og voksne studenter. Spesielt gjelder dette når tema og innhold i jobb og studium er tilnærmet det samme, som ofte er tilfelle hos voksne studenter. Empiriske studier av slike studenter har derfor teoretisk interesse, og ikke minst praktisk-pedagogisk interesse for planlegging og gjennomføring av studier.

Med utgangspunkt i denne forskningsinteressen er det formulert delproblemstillinger som:

- Hvilken rolle spiller studentenes erfaringer fra arbeidslivet i studiarbeidet?
- Hvilken rolle spiller forestillinger om framtidig jobb for studentenes studiarbeid?
- Hvilke oppfatninger har studentene av læring og kunnskap i studiet?
- Hvordan påvirker og etablerer studenter læringsmiljøet selv?
- Hvordan og hvilke læringsstrategier velger de innenfor det aktuelle studiet?

Det teoretiske utgangspunktet for studien er sosial-kognitiv teori, og sentrale begreper er selvregulert læring og motivasjon, slik det forstås innenfor denne teoretiske retningen. Den empiriske studien tar utgangspunkt i kvalitative intervjuer med 43 studenter.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Berild er tatt opp på doktorgradsprogram ved Universitetet i Oslo, Pedagogisk forskningsinstitutt.
- Veiledere: Professor Ivar Bråten, førsteamanuensis Bodil S. Olaussen, Ulf Numan.

Kjellrud T. Engelund

Fagområde
Psykologi

Arbeidstitel på avhandlingen

Karakteristika ved og preferanse for barnrettet tale.

Problemstilling/sammendrag

Ut ifra målsettingene om å bidra til å avdekke akustisk-fonetiske karakteristika ved vokaler og konsonanter i barnrettet tale (BRT) fra en naturalistisk setting, undersøke mulige forandringer i disse karakteristika over de første månedene i et barns liv, så vel som bidra til forskningen på persepsjon av BRT, ble to studier utført finansiert av Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse ved NTNU.

Den første var en produksjonsstudie hvor deltakere ble rekruttert gjennom jordmortjenesten i Trondheim kommune. En naturlig interaktiv setting ble benyttet for lydopptak av seks mødres tale over en periode på seks måneder, både hjemme alene med sine spedbarn (BRT) og i voksen konversasjon (voksenrettet tale (VRT)). Akustiske analyser ble utført for vokalene /a:/, /i:/ og /u:/, og deres korte motstykker /a/ /i/ og /u/, de stemte konsonantene /b/, /d/, /g/ og de ustemte /p/, /t/, /k/, så vel som for en frikativ /s/. Resultatene viste at Norsk BRT er forskjellig fra Norsk VRT, og kan utgjøre en forenkling av språket til spedbarn. Videre, i tillegg til å forenkle auditive egenskaper kan BRT også forenkle visuelle egenskaper ved språket. For å adressere dette som mulig forklaring ble en persepsjonsstudie utført hvor 23 spedbarn ble testet for hvorvidt den mulige visuelle forenklingen i BRT er viktig for oppfattelse av audiovisuelle egenskaper ved språket. Det ble målt hvor lenge spedbarna så på en skjerm med artikulasjonen av audiovisuelt matchende (kongruente) eller audiovisuelt ikke matchende (inkongruente) stavelser (/pi:/, /pa:/, /pu:/) i BRT og VRT ble presentert. Spedbarna så lengre på BRT enn VRT, men uventet lengre på inkongruente enn kongruente stavelser. Mens det er usikkert hvorfor spedbarn foretrekker inkongruente stavelser, foretrekker de trolig audiovisuell BRT foran VRT grunnet både auditive og visuelle karakteristika ved BRT. Ved å undersøke produksjon og persepsjon av BRT i naturlige settinger, utgjør den foreliggende forskningen et bidrag til å avdekke hvordan karakteristika ved BRT er knyttet til spedbarns persepsjon av tale.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Engelund er tatt opp til doktorgradsprogram ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), og disputerer i februar 2006.

Avlagte doktorgrader 2005

Mediet gjør en forskel

En komparativ undersøgelse af kommunikation i nærundervisning og fjernundervisning

Yvonne Fritzes avhandling undersøker hvordan kommunikasjon utfolder seg innenfor en fjernundervisningskontekst, og på hvilken måte denne kommunikasjonen skiller seg fra kommunikasjon som foregår ansikt-til-ansikt.

Avhandlingen har fokus på tre typer undervisnings-

kommunikasjon innen høyere utdanning: Forelesning, veiledning og muntlig eksamen. Disse kommunikasjonsformene representerer *den monologiske kommunikasjonsform* med forelesningen som hovedeksponent, *de dialogiske eller samtalepregede kommunikasjonsformer* med veiledning, gruppearbeid og prosjektarbeid som kjente undervisningsformer og endelig *de forståelseskontrollerende kommunikasjonsformer* med den muntlige eksamen og andre former for vurderinger som eksponenter. Undervisningskommunikasjonen over avstand benytter video, bildetelefon (videokonferanse) og datamaskinen med tilgang til Internett som medier.

Avhandlingens teoretiske utgangspunkt er den tyske systemteoretiker Niklas Luhmann og hans teorier om kommunikasjon, medier og sosiale systemer. Dessuten benyttes Bolter og Grusins (2001) teori om remediering.

Undersøkelsen viste, at kommunikasjonen i forelesning, veiledning og muntlig eksamen utfolder seg relativt annerledes når den foregår i en kontekst av nærvær, enn når den overføres til en kontekst av avstand og formidles gjennom tekniske utbredelsesmedier. Mediet gjør en forskjell - og forskjellen gjør seg gjeldende i forhold til de kommuniserendes iaktakelsesmuligheter, kommunikasjonens reproduksjonsprosess og systemenes selvoppretholdelse og i forhold til oppbygningen av tillit mellom de kommuniserende. Ved remediering fra en kontekst av nærvær til en kontekst av fjernundervisning, forsøkes viktige genremessige trekk overført, bl.a. ved bruk av simulering som kompensatorisk strategi.

Undersøkelsen synliggjorde dessuten tre paradokser og et dilemma i relasjon til fjernundervisningens kommunikasjon:

- Det er et paradoks at håndtering av ytre kompleksitet ved hjelp av fjernundervisning skaper en tilsvarende økning av fjernundervisningssystemets indre kompleksitet.

- Det er et paradoks at fjernundervisning ønsker å formidle nærvær over avstand som et forsøk på å kompensere for avstanden mellom de kommuniserende.
- Det er et paradoks at fjernundervisningens svar på håndtering av indre kompleksitet er å tilføre ny, indre kompleksitet.
- Fjernundervisningens dilemma kan beskrives som et dilemma mellom tradisjon og fornyelse, mellom kopiering av tradisjonelle undervisningsformer og nystrukturering av kommunikasjonen.

Yvonne Fritze forsvarte sin avhandling for Ph.D.-graden den 28. februar 2005 ved Institut for Filosofi, Pædagogik og Religionsstudier, Syddansk Universitet i Odense. Fritze er ansatt som førsteamanuensis ved Avdeling for samfunnsvitenskap, Høgskolen i Lillehammer.

Når opplysning blir hindring - legfolk og fagfolk i dialog om utvikling og miljø

Anne Bregnballes avhandling har som målsetting å bidra til en bred offentlig dialog om hvordan vi kan møte de globale utviklings- og miljøproblemer på en mer helhetlig og ansvarlig måte enn i dagens politikk. Den viser hvordan offentlig forvaltning i samarbeid med forskningsmiljøer, nærings-

liv og frivillige organisasjoner hindrer demokratiske dialoger om globale spørsmål og om vår livskvalitet i en globalisert verden. Avhandlingens konklusjoner er at normative, helhetlige dialoger og handlinger hindres gjennom fagfolks styring av legfolk. En nødvendig betingelse for en politikk som er tilpasset problemenes omfang, er at det etableres verdibaserte dialoger i offentligheten der borgernes stemmer blir hørt. Noen muligheter for hvordan offentlig forvaltning og samfunnsforskning kan bidra til dette drøftes.

Den første av avhandlingens to hoveddeler består av en beretning basert på en detaljert studie av et delprosjekt i prosjekt Bærekraftige lokalsamfunn i én norsk kommune fra 1996-1999. Studien går tett på konkrete praksiser i prosjektet og på de deltakende borgeres erfaringer og virkeligheter. Den viser hvordan idealer om demokratisk deltakelse i praksis

ble til ekspertstyrt opplysning og styring. De delta-
kende borgere fikk ikke slippe til, men ble behandlet
som selvopptatte konsumenter med behov for å endre
både holdninger og handlinger. Høye idealer om
global rettferdighet og hensyn til kommende genera-
sjoner ble redusert til avfallssortering og sparelys-
pærer. Prosjektets selvpresentasjon i overskrifter og
evalueringer ga likevel inntrykk av at praksiser var
uttrykk for de høye idealene. Borgerne hadde imidler-
tid meldt seg på prosjektet fordi de ønsket en endring
av eksisterende politikk som de mente er preget av
dobbelmoral og av for sterk vektlegging av økono-
miske, nasjonale prioriteringer. De var motivert ut fra
et ønske om ansvarlig velvære som ikke minst inne-
bærer hensyn til den fattige verdens mennesker samt
til egne barn i nåtid og framtid.

I andre del av avhandlingen foretas ytterligere ana-
lyser av relevante forskningsprogrammer og studier
av bærekraftig politikk og LA21- prosesser fra 1995
til i dag. Disse styrker fortolkningene av at case-
studien belyser mer generelle, dominerende tendenser
i politikk og forskning for en bærekraftig utvikling.

Avhandlingen bygger på Michel Foucaults
begrepsapparat og analyser av biopolitikk samt på
Ulrich Becks analyser av risikosamfunnet. Det vises
hvordan disse løfter fram temaer og analysestrategier
som er viktige å få inn i samfunnsvitenskapelige
analyser.

Den filmiska språkets semiotik

Huvudmålet for **Septimiu Morarus** doktorsgrad-
avhandling ”*Den filmiska
språkets semiotik*” var att på-
visa giltigheten i sintagmen
”filmspråk”, dvs. huruvida
filmens kommunikation-
system kan inskrivas blan
språken - de kulturella före-
teelsen som studeras av
semiotiken.

Detta medförde en hel del forskning i klassiskt
semiotik, vars modell i detta fallet blev den som fram-
bringas av Umberto Eco i sitt monumentala ”*A
Theory of Semiotics*”, och se hur de egenskaper som

karaktiserar den rörliga bildens sätt att betyda
någonting, ha en mening, och att vidareförmedla
meningen är styrda av de semiotiska semnifications-
koderna och kommunikationsnormerna. Allt detta
borde göras med hänsyn till semiotikens egenart och
enhetlighet som vetenskap, dvs. inte försöka stoppa in
i dess ramar ett innehåll som krävde sådana ingrepp
i semiotikens egen definition- för att få den passa
med innehållet- så att man hamnar i slutändan med en
”ny” semiotik som strider mot den gamla på en eller
flera punkter. Genom att framhäva den kulturella
betingelsen i de mänskliga perceptionskoderna och
genom att utvidga innehållet i begreppet ”sememe”
med de sensorielle meningarna vår varseblivning-
system framkallar i interaksjon med världen- de så
kallade ”perceptum”- har han lyckats integrera den
rörliga bilden bland de språkliga företeelserna utan att
spräcka semiotiken enhetlighet.

Avhandlingens andra mål var att integrera den
gamla bildteoretiska begreppsapparatet i en semiotisk
perspektiv och skissa en bildkommunikationsteori
i denna perspektiven. Resultatet blev en bildproduk-
sjonteori som ”återvinner” de gamla begreppen- som
används för att ge namn åt de påverkningsmedel man
har för att handskas med bildens innehåll: framing,
komposisjon, atmosfär osv. Genom att lyfta de
begreppen från den individuella praktikens lilla pöl
och sätta dessa på ett stadigare teoretisk/semiotisk
mark, lyckas man erbjuda dessa begrepp med en
precisare innehåll och större teoretisk konsistens.

Den tredje delmålet var att skissa en kurs inom ett
specifikt fotografiskt ämne som ljussättningen i denna
semiotiska perspektiv, visa att detta är genomförbart
och gynnande, både för klarheten men också för
bredden och djupet på den överförbara kunskapen.

Den fjärde delmålet för avhandlingen blev en
skisse över en filmhistoria sett ur filmmakarens per-
spektiv, dvs. en historie om påverkningsmedlenas
utveckling, parallellt en historia om påverknings-
medlenas bruk, och en historia om hur teorin följde
med eller förelåg dessa utvecklingar.

Moraru disputerade i november 2004, som et
avslutning på doktorsgradprogrammet anordnat av
Universitetet för teater och filmkonst, UNATC
”*I.L. Caragiale*” i Bukarest, Romania. Kommissjonens
betyg blev ”*Magna cum Laude*”. Moraru blev doktor
i kinematografi och media. Avhandlingen föreslås bli
pensum för lärarna på den rumänska filmskolan.

Appendiks

Konferanser og andre arrangementer i HiLs regi 2005

5. nasjonale konferanse for veilederutdannere

Konferansen ble arrangert av fagmiljøene bak veilederutdanningen ved høgskolene i Gjøvik, Hedmark og Lillehammer, med SeLL som teknisk arrangør. Konferansen rettet seg mot veilederutdannere ved høgskoler og universitet og andre med interesse for/tilknytning til veiledning i yrkes- og utdanningsammenheng. Konferansen ble arrangert på Quality Hotell & Resort Hafjell den 5. og 6. oktober og samlet 90 deltakere. Tema for årets konferanse var "forskning og utforskning?" og store deler av konferansen foregikk i workshops hvor utprøving, diskusjon og refleksjon ble vektlagt.

NNDR 8th Research Conference

Senter for livslang læring arrangerte på oppdrag av den nasjonale komiteen for NNDR (Nordic Network on Disability Research) "8th Research Conference" på Holmenkollen Park Hotel Rica i Oslo 14. - 16. april. Konferansen samlet 260 forskere og andre med interesse i forskning om funksjonshemming fra samtlige verdensdeler. I løpet av de tre konferansedagene ble det presentert 117 papers og flere keynotes fra internasjonalt kjente forskere. Konferansen ble støttet økonomisk av Norges forskningsråd og Oslo kommune. Program med abstracts og papers er å finne på konferansens hjemmeside: sell.hil.no/nndr2005.

Universitetskonferansen for Innlandet

Den første dagskonferansen der høgskolene og omkringliggende samfunns- og næringsliv møtes for å utvikle et partnerskap til gjensidig nytte for utviklingen av et universitet i Innlandet, ble arrangert 8. februar. Konferansen samlet over 200 deltakere. Innledere og foredragsholdere gjorde en kjempejobb og skapte stort engasjement blant de fremmøtte.

Nasjonale prøver - veivalg og utviklingsmuligheter

"Nettverk for kompetanseutvikling", som er opprettet av Læringscenteret, arrangerte konferansen "Nasjonale prøver – veivalg og utviklingsmuligheter" på Radisson SAS Lillehammer Hotel 8. – 9. februar 2005. Konferansen ga deltakerne ny innsikt når det gjelder de nasjonale prøvenes rolle i norsk skoleutvikling, og den ble et møtested for alle som ønsket å drøfte sine erfaringer med og synspunkter på de nasjonale prøvene med kolleger og andre fagfolk fra hele landet. Konferansen samlet over 500 deltakere og innledere fra hele norsk skolesektor. Senter for livslang læring var teknisk arrangør.

Didaktikk og teknologi

Nasjonal konferanse om didaktikk i fleksibel undervisning. Konferansen "Didaktikk og teknologi" ble for fjerde gang arrangert av Høgskolen i Lillehammer. Denne gangen på Radisson SAS Lillehammer Hotel den 31. januar - 1. februar. Konferansen tok opp temaet hvordan mediene virker på vår evne til å tenke og reflektere omkring vår læring. Konferansen samlet 140 deltakere og innledere fra hele Skandinavia.

Lillehammerkonferansen 2005

Lillehammerkonferansen er en nasjonal møteplass hvor sentrale temaer rundt kultur- og opplevelsesbasert verdiskaping blir satt på dagsorden. Konferansen ble i 2005 arrangert 26. – 27. mai i tilknytning til Lillehammer Litteraturfestival. Fokus for konferansen var ”Den gode historien” og hvilken betydning denne har for utviklingen av gode konsepter innenfor kultur og opplevelsesbasert næringsliv. Konferansen samlet 150 deltakere og bidragsytere. Konferansen ble arrangert i samarbeid med Lillehammer Kunnskapspark og ble støttet av Lillehammer kommune, Øyer kommune, Gausdal kommune, Oppland fylkeskommune, Innovasjon Norge og Kultur- og kirkedepartementet.

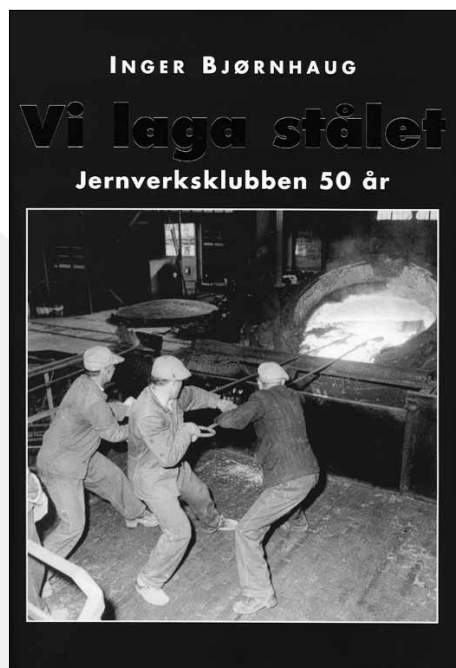
Arbeids og velferdskontoret – hodestups eller med ryggen først?

Bakgrunn for konferansen var at vi står overfor en reform for arbeids- og velferdsforvaltningen som får store konsekvenser både for kommunene og den enkelte bruker. Aetat og trygdekontor skal bli én etat, og gjennom et lovpålagt tettere samarbeid med den kommunale sosialtjenesten vil de danne det nye arbeids- og velferdskontoret i kommunen. Høgskolen i Lillehammer tok initiativ til denne konferansen som ble avviklet på Maihaugen 9. november og Scandic Hamar den 10. november og samlet til sammen 310 deltakere. Konferansen skjedde i samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark og Oppland, KS i Oppland og Hedmark, og FO i Oppland og Hedmark. Presentasjoner fra konferansen er å finne på konferansens nettside: <http://www.sell.no/velferdskontoret/presentasjoner.html>

Utvalg av bøker fra HiL-ansatte 2005

Forskere ved Høgskolen i Lillehammer publiserer en rekke bøker også på eksterne forlag. Her er et utvalg fra 2005.

Inger Bjørnhaug:

Vi laga stålet

Jernverksklubben 50 år

Jernverksklubben ISBN 82-303-0575-7

Dette er historien om klubben ved Norsk Jernverk i Mo i Rana, fra klubben ble stiftet da Jernverket startet driften i 1955, og fram til klubbens 50-års jubileum i 2005. Historien ses i sammenheng med den voldsomme og motsetningsfulle utviklinga av Jernverket og Rana-samfunnet; et stort sosialdemokratisk prosjekt med en tradisjonell bedriftsøkonomisk ledelse og i et lokalsamfunn hvor kommunistene sto svært sterkt etter krigen; en storstilt industriell satsing basert på arbeidere med bakgrunn fra fiskevær eller anleggsarbeid. Jernverksklubben utviklet seg til en sterk, stridbar, men også motsetningsfull klubb. Klubbens historie forteller om vanskelig samarbeidsrelasjoner på 60-tallet; om oppbrudd og kamp for arbeidsmiljø på overgangen til 70-tallet; om klubbens engasjement i den voldsomme omstillingsprosessen bedriften og Rana-samfunnet gjennomgikk på slutten av 80-tallet; om nye former for fagopplæring, kompetanseutvikling og organisasjonsprinsipper på 90-tallet og om kampen for industriens rammevilkår de siste åra. Slik blir Jernverksklubbens historie på mange måter også en etterkrigshistorie i konsentrat, der arbeiderbevegelsens historie veves sammen med etterkrigstidas industrihistorie, arbeidsliv og samfunnsutvikling i det hele tatt.

Jan Anders Diesen:

Fakta i forandring

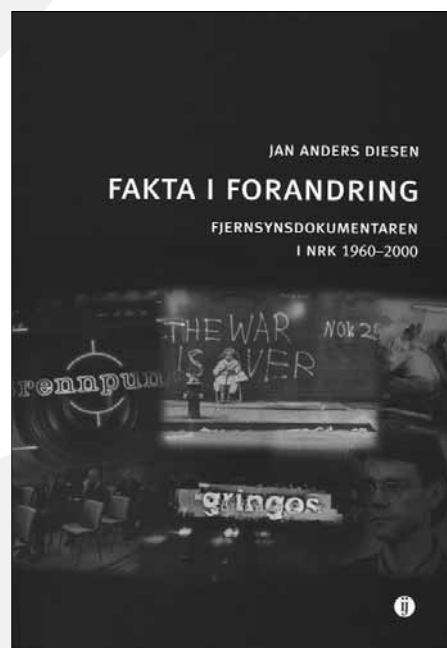
Fjernsynsdokumentaren i NRK 1960-2000

IJ-forlaget ISBN 82-7147-279-8

Boken gjennomgår utviklingen av fjernsynsdokumentaren i NRK fra starten i 1960 til i dag. Den viser hvordan en fjernsynssjanger forandrer seg formmessig over tid, fra paternalistisk folkeopplysning til selvrefleksive dokumentarer og underholdende dokusåpe.

Boken inneholder nærlesning av fjernsynsdokumentarer og beskriver noen aktørers arbeidsmåter. Produksjonsutstyr og -metoder er i stadig forandring. Rammevilkårene for fjernsynsdokumentaristene har forandret seg mye fra en tid med NRK-monopol til dagens situasjon med stor konkurranse i eteren. Fjernsynsdokumentarene viser tydelig disse forandringene.

Boken er beregnet på universitets- og høgkolestudenter innen praktiske og teoretiske fjernsynsfag, journalistikk, medievitenenskap og kommunikasjon. Den vil også være nyttig for fjernsynsdokumentarister og historisk interesserte medievitere.

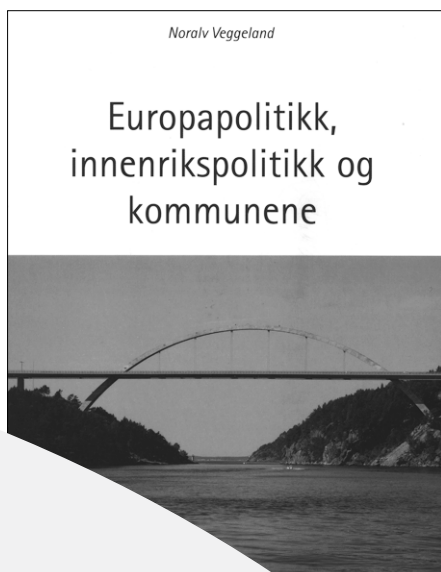
Tore Helseth:
Fra privat initiativ til offentlig innsats
Norsk musikkpolitikk på 1900-tallet
Unipub forlag ISBN 82-92625-10-0

Musikken står på mange måter i en særstilling som kunstart i det norske samfunn, idet den involverer og når ut til så mange mennesker gjennom skoleverk, amatørmusikkliv, ulike framføringsinstitusjoner og ikke minst gjennom musikkens sentrale plass i mediene og i kulturen generelt. Musikken som kulturform var lenge basert på overveiende privat og frivillig virksomhet. Stadig mer av det som før ble oppfattet som privat, blir nå betraktet som et "offentlig" ansvarsområde. Boka ser nærmere på framveksten av en særskilt offentlig politikk på musikkområdet i perioden fra unionsoppløsningen og fram til i dag. Innfallsvinkelene til dette er mange og kildematerialet rikt. Framstillingen forsøker derfor ikke å dekke hele feltet, men fokuserer på noen prosesser, aktører, institusjoner og fenomener som særlig synes å ha bidratt til at musikken har blitt til kapitler i offentlige budsjetter.

Trond Gansmo Jakobsen:
Økofilosofi
Økologi, evolusjonsteori og transformativ læring
Tapir ISBN 82-519-2070-1

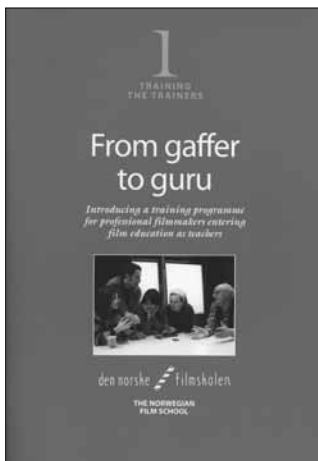
Boken innledes med en innføring i tradisjonell økofilosofi med vekt på å formidle hvordan ulike tilnærminger har ulike idèhistoriske forutsetninger. Deretter følger en analyse av økologien som vitenskap i tre ulike modeller. Så legges grunnlaget for en alternativ *evolusjonsteoretisk* og *økologisk* begrunnelse for samspillet i naturen. Videre argumenteres det for en moral-filosofisk posisjon; *moralisk holisme* som viser at det å ta vare på naturen samtidig er å utvikle våre humanistiske verdier. Til slutt henvises det til en ny læringsmodell: *Transformativ læring*. Her redegjøres det for hvordan transformativ læring kan bidra til en bedre verden med større økologisk bevissthet og at dette er nært forbundet med respekt for, og solidaritet med våre medmennesker, andre kulturer og folkeslag.

Noralv Veggeland:
Europapolitikk, innenrikspolitikk og kommunene
Kommuneforlaget ISBN 82-446-1171-5

Hensikten med boken er å formidle kunnskap og forståelse av hva som skjer i EU og nasjonalt og lokalt her i landet. Forfatteren drøfter begrepet "europeisering" av kommunal virksomhet og tar opp spørsmål knyttet til spenningsfeltet mellom på den ene siden EU, EØS og staten, og på den andre siden regionene, kommunene og lokaldemokratiet. Et sentralt tema er sammenhenger - eller ikke-sammenhenger - mellom det som skjer på europeisk nivå og de utfordringer kommunal og regional sektor står overfor i vår tid. Leseren får samtidig en grundig innføring i historikk og fakta om EU, hvilke kanaler som fører inn til dette forvaltningsnivået, om styringsformer, utviklingsprogram og sektorvirkninger av EØS-avtalen, for eksempel av anbudsordningen. Boken henvender seg først og fremst til de lokale folkevalgte, ledere og ansatte innen forvaltning og tjenesteyting i kommuner og fylker. Den kan brukes i undervisningsopplegg og er egnet som innføringsbok ved høyere utdanningssteder som tilbyr utdanning på dette fagområdet.

The Norwegian Film School/Dick Ross: Teaching the trainers

The Norwegian Film School ISBN 82-7634-308-2

This series of booklets has been designed as the basic text for a pilot project offering training for professional filmmakers entering film schools as visiting tutors or teachers.

The series forms a unique easy-to-read guide encompassing all the complex specialisations that are now taught in schools of film and television. Although a number of schools issue brief guidelines for incoming teachers, this series represents the first compilation drawn from interviews, memos, notes, handouts, and lecture notes. It is "the collective wisdom" of past practice and present policy, offered for the future enhancement of the teaching/learning experience.

1 - From gaffer to guru

ISBN 82-7184-304-4

This first booklet in the series introduces the project, and explains the philosophy and methodology that motivated the three years of research. It also charts the development of the project from its original concept as a series of handbooks, complete in itself, to a more ambitious structure - an institute dedicated to enhancing teaching and training methodology in film schools all over the world.

2 - In a class of their own

ISBN 82-7184-305-2

This booklet records the inspiring experiences of professional filmmakers who have entered or returned to film schools as teachers at some time during their careers. What have they got to give? What did they expect to find? What was the reality?

In examining the contribution of celebrated filmmakers to the worlds of teaching and training, the spirit of learning is shown to be a two-way trade.

3 - Seats of learning

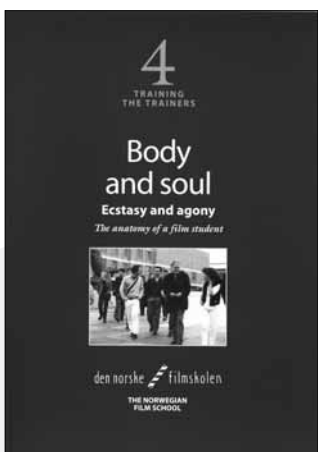
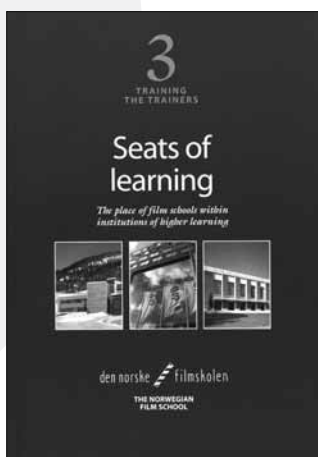
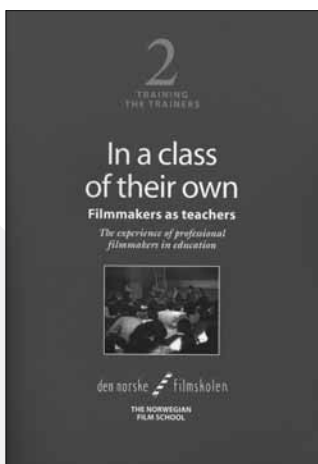
ISBN 82-7184-306-0

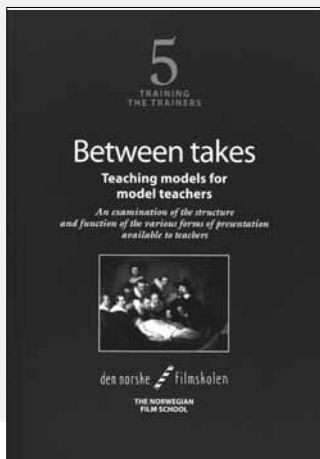
This booklet looks at the different structures and institutional connections by which, and through which, film schools operate. There is particular reference to how these structures enhance or constrain the day-to-day life of teachers and students. The academy, the conservatoire and the university - each comes under scrutiny in this guide to the arts in tertiary education.

4 - Body and soul

ISBN 82-7184-307-9

What is a film student? Apart from sharing a common goal, what distinguishes the species? They were selected to go to schools that claim to train them for a career in the same profession, but where do they come from? How were they selected? What do they want? The trappings of success or the struggle of an individual artist? This booklet provides the incoming teacher with a unique insight into the anatomy of a film student.

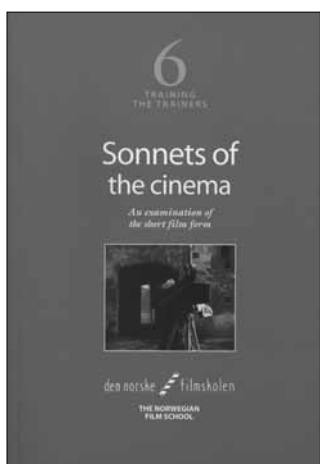

5 - Between the takes

Teaching models for model teachers
ISBN 82-7184-308-7

This booklet examines different teaching models, in particular, the function and structure of the lecture, seminar, workshop, master class and tutorial. In the field of education, we refer to these categories every day, but do we really know what they mean? The definitions have lost their precision, and this in turn creates confusion for those coming to teach from the film industry. Each teaching model has different strategies and outcomes, and the students attending classes bring their own differing expectations. A clear understanding of the models is the first crucial step towards effective preparation.

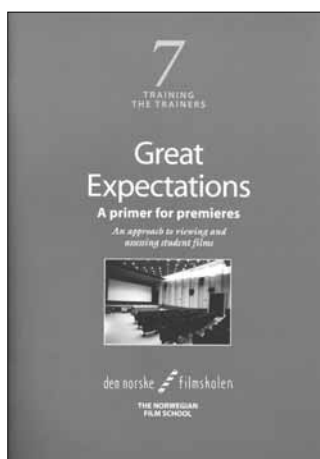
6 - Sonnets of the cinema

ISBN 82-7184-309-5

This booklet is closely linked to a double set of DVDs containing 23 classic short films that accompany the series.

This booklet is in two parts. The first part looks at the short film and questions the premise that such films are merely apprentice works, rather than a valid film form in their own right. While considering the greatest short films as masterworks in miniature, there is also a detailed look at the differences in structure of a short film and a feature-length movie. This section challenges teachers to reconsider a slavish concentration on Aristotelian principles of drama in the development of effective short fiction films.

The second part examines some outstanding short films produced in some of the greatest film schools of the world. The collection on DVD is unique, with the project being given special rights to reproduce the films for educational purposes. The films are grouped under two headings - films without dialogue and film with dialogue. There are useful notes to guide teachers using the films as class materials.

7 - Great expectations

A primer for premieres
ISBN 82-7184-310-9

This booklet was added to this series as a response to requests from teachers for strategies to help them through the minefield of “first screening” of films made by students. At no other time is the student more vulnerable - and usually, their tutors more dismayed. New tutors often find themselves lost for words, and in their confusion, resort to platitudes or clichés. This essay examines ways in which the novice teacher (and even more experienced colleagues) can use constructive analysis and criticism to ensure the screening can enhance the total learning experience.

8 - Package deal

Preparation is everything

ISBN 82-7184-311-7

At this stage, the new teacher should be fully equipped to begin planning his or her own teaching package. As the title suggests, "preparation is everything". The booklet introduces the three key steps to planning courses - aims, methodology and outcomes. It offers tips on selecting courses, including film clips and required reading. It examines various ways to enliven "the performance of knowledge", as teaching has been described, including the use of interaction and role-playing as effective tools. It also deals in depth with methods of evaluation and assessment of effectiveness.

This booklet with its "tricks of the trade" should be invaluable, not only for the first-time teacher, but also for the old hands.

9 - Short steps...long journey

ISBN 82-7184-312-5

This booklet differs from the rest of the series. It is a loose-leaf package of "recipes" - effective exercises collected from experienced teachers around the world. For decades, teachers have called for such a compilation, but until now, there has been no incentive to contribute. This volume is devoted to exercises for training directors. There will be others - screenwriting, producing, cinematography post-production editing and sound design.

At the moment, there are twenty exercises, but the aim is to provide 100 exercises for each specialisation, reflecting approaches to teaching and training from around the world. There are also guidelines for continuous assessment. The effectiveness of this collection will depend on the degree to which practising teachers contribute their most successful exercises.

10 - Footsteps in the sand

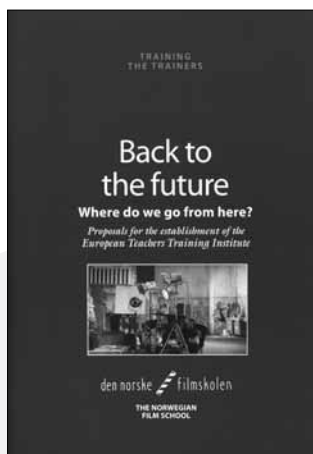
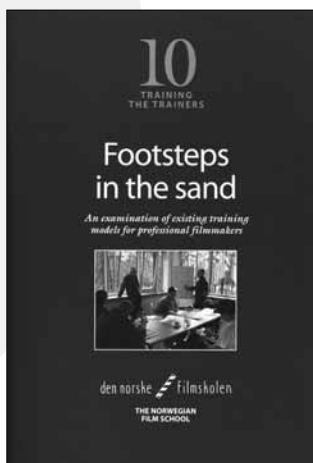
ISBN 82-7184-313-3

This booklet examines the present "state of the art" of training professionals as teachers. It looks at existing courses and training programmes, both national and international, and considers the various models currently in use. As life-long learning becomes the new buzz word in Europe and further afield, we will all have to re-evaluate the success (or failure) of our existing courses. Can we train more effectively, thereby ensuring that the priceless resource of professional expertise is used to its fullest potential?

Back to the future

Where do we go from here?

This booklet can best be described as a work in progress. It is our proposal for setting up a European short course training programme for existing and future teachers in our film and television schools. This programme will form the core of the Teachers Training Institute created as a service for all schools, and as a centre for on-going research into curriculum development and teaching practice. The proposed structure of the Institute is described, together with proposals and time frames for its pilot courses.

MJØSBOK

Serviceboks, 2626 Lillehammer
Besøksadresse: Gudbrandsdalsveien 350
e-post: mjosbok@sopp.no

Tlf.: 61 28 74 10 / 61 28 74 11
Faks: 61 28 74 12

Mjøsbok er SOPPs fagbokhandel på Lillehammer. Mjøsboks hovedoppgave er å betjene hele høgskolemiljøet med faglitteratur. Hvis du har spesielle behov innen faglitteratur, vil vi hjelpe deg så langt det er mulig.

Mjøsbok er Lillehammers største innen faglitteratur, og har også et stort utvalg i skjønnlitteratur, lyrikk, praktbøker og DVD-film.

Ønsker du bøker tilsendt, sender vi faktfritt ved kjøp over kr. 1000,-, men vi anbefaler alle å oppleve Mjøsbok «live».

For bestilling av bøker, fyll ut skjemaet nedenfor:

Navn: .....

Adr.: .....

Postnr./sted: .....

Tlf.: ..... Faks: .....

E-post: .....

Din bestilling: .....

.....

Returadresse

Høgskolen i Lillehammer

2626 Lillehammer, Norway

Tel.: (+47) 61 28 80 00

Faks: (+47) 61 26 07 50